

ἐπιστημῶν, καὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν· οἱ προϋπάρχοντες δὲ τοῦ ἀγαθοεργοῦ τούτου καταστάματος ἐκαλοῦντο ἑρρορί οἵτινες κατ' ἔτος ἐξελέγοντο διὰ ψηφοφορίας παρὰ τῶν μελῶν αὐτοῦ. Ὁ φιλόμουσος οὗτος σύλλογος ἐκάλεσε τῷ 1814 καθηγητὴν τῆς φιλοσοφίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν ἐν τῇ σχολῇ τῶν Ἀθηνῶν τὸν ἱατρὸν καὶ φιλόσοφον ἀρχιμανδρίτην Διονύσιον Πύρρον τὸν Θεσσαλὸν, ἐπὶ μισθῷ χιλίων κολωνάτων κατ' ἔτος, ὃν αὐτὸς μὲν ἐχορήγει τὸ τρίτον, τὰ δὲ λοιπὰ ὁ φιλόμουσος ἡγούμενος Πατρίκης Διονύσιος, ἀνέχετο καὶ καλῶς καθ' ὅλα αὐτός, ὡς ἱατροχειρουργὸς κατὰ διαδοχὴν ἐθεράπευεν ἀναργύρους ὅλους τοὺς ἀσθενεῖς μὲ τὰ ἱατρικὰ του· ταῦτα γράφει ὁ Διονύσιος ἱατρὸς ὁ Πύρρος, προστιθεὶς ἀπὸ τῶρα τοιοῦτοι ἡγούμενοι! οἱ ἡγούμενοι τῶρα δὲν ἀξίουν μηδέν⁷⁰. Καὶ ἐχορήγει μὲν ὁ ἡγούμενος τὸ τρίτον τοῦ μισθοῦ, ἀπὸ τὴν συμφωνίαν ὅμως—μαρτυρεῖ ὁ Πύρρος αὐτός⁷¹—να παρὰδίδω καὶ τὴν ἱατρικὴν εἰς τοὺς ἀνεψιούς του καὶ διδούρους του, ἐπειδὴ καὶ αὐτοὶ κατὰ διαδοχὴν καὶ ἐκ προγόνων εἶχον τὴν ἱατρικὴν τέχνην καὶ ἐθεράπευον ἀναργύρους ἐξ ἴσου πάντας». Ἐδίδασκεν ὁ Πύρρος Ἀριθμητικὴν καὶ Γεωγραφίαν, ὡς καὶ συνέγραφεν καὶ ἐξέδωκε τοιαύτην, πρῶτην ἀξίαν λόγου πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων, καὶ ἦν ὡς ἔβλεπεν ὅτερον ὁ συγγραφεὺς, «πολλὰ διδασκαλίας τῆς Ἑλλάδος λαβόντες ἐκολώδουν, καὶ ἔκκαμεν ἕκαστος τὴν ἰδίαν του ἀτελήν». Τοσούτη δ' ἦν ἡ προθυμία τῶν τότε, ὥστε καὶ τῶν πνυτοπωλείων ὑπέρειπε προσέτρεχον, ἠρίθμει δὲ μέγρι πεντήκοντα· καὶ ἡ προθυμία αὕτη ἐπλήρου ζήλου καὶ τὸν διδασκαλὸν τὸ δεύτερον ἔτος ἐδίδασκε Γεωμετρίαν καὶ Φυσικὴν, δις δὲ ἡ τρις τῆς ἐβδομάδος ἱατρικὴν καὶ τὴν κατὰ Αἰναικὸν Βοτανικὴν. Διὰ τῆς προστασίας τοιοῦτου συλλόγου κινούχον οἱ ἄθηναῖοι· να ἔχουν ἀπὸ τοῦ 1813 βοτανικὸν κήπον, ἀριθμουῦντα τριακόσις εἴδη φυτῶν καὶ μουσεῖον θησαυρίζον ἴσον ἀριθμὸν μετ' ἄλλων. Εἰρήσθω δ' ὅτι, καθὼς αὐτός οὗτος ὁ Πύρρος γράφει, αὐδαίς ἐξ Εὐρώπης ἐπιστημονικὸς διδασκαλὸς ἦτον ἕως τότε, εἰμὶ αὐτός εἰς Ἀθήνας καὶ ὁ Σοφικνόςπουλος εἰς τὰς Πάτρας τῆς Ἀχαΐας⁷².

Κοινότητες ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας, πειρώμεναι δ' ἐκαστὴ αἰὲν ἀριστεύειν καὶ ὑπείροχον ἔμμεναι ἄλλων, μὴδὲ γένος πατέρων αἰσχυνέμεν διδασκαλοὶ καὶ λόγοι τὸ πρὸς τὰ γράμματα καθήκον πληροῦντες, μὴδὲ κρύπτοντες ὑπερ ἔλαθον παρὰ τοῦ Κυρίου τῆς παιδείας τέλκοντες· πλούσιοι διατιθέντες μέρος τοῦ πλοῦτος πρὸς διδόναι τῶν φώτων τῶν ἐπιστημῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτῶν κοιτίδα· ἐτκρίζει καὶ σύλλογοι,

70. Περιήγησις ἱστορικῆ καὶ βιογραφία Διονυσίου Πύρρου τοῦ Θεσσαλοῦ, ἱατροδιδασκαλοῦ, καὶ πατριαρχικοῦ ἀρχιμανδρίτου καὶ ἱππότη τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τοῦ Σωτῆρος· ἐν Ἀθήναις, 1818, σελ. 68.

71. Αὐτόθι, σελ. 69—70.

72. βλ. τοῦ αὐτοῦ βιβλίου σελίδες 72.

κοινὰ ταμεῖα συνδρομῶν σχηματίζοντες πρὸς ὑποστήριξιν τῶν γραμμάτων καὶ σύστασιν ἐκπαιδευτηρίων, ὑποστηρίζοντες διὰ τοῦ φωτός τοῦ τύπου, διὰ δημοσιογραφίας ἀμερολήπτου καὶ γινωσκούσης τί τὸ κατῆκον αὐτῆς ἀπέναντι τῶν ὑπὲρ τοῦ γένους ἀκαμάτως ἐργαζομένων, μὴδ' ἐπιλανθάνομένης ὅτι πρέπει· να ὑποστηρίζωμεν τὸν ἀρχόμενον βαδίζειν, ἵνα μὴ πρὸς λιθὸν προσκόψῃ τὸν πόδα αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν τῇ λαμπρῇ ταύτῃ σταδιοδρομίᾳ, τῇ γινομένη τσοσούτῳ ληλογισμένῳς ὑπῆρχε, τῆς λογίων προτρέποντα, παραινούσα, συμβουλεύουσα, χεῖρα τείνουσα ἀρωγόν, μετὰ τὴν Ἑκκλησίαν, τὴν ἐμπνέουσαν, τὴν ἐνθαρρύνουσαν τοὺς δολιχοδρομοῦντας εἰς ἐγκρατέραν· ἡ τῆς διακεκριμένων λογίων τοῦ γένους, ὃν ἐξέγουν ἐν ἀρχαίς τῆς ἡμετέρας ταύτης ἐκκτονταετηρίδος, περὶ ἧς δὴ καὶ λόγος ὑπύκειται, ὁ Κοραΐς, ὁ Δούκας, ὁ Κούμας, ὁ Οἰκονόμος. Οὐδὲ προέκειτο μόνον ἡ διὰ γραφῆς παρὰ κέλους. Ὁ ἱερός ἀμβων ἦν τοῦ Οἰκονόμου καὶ τοῦ Δούκα στάδιον ἐξοχώτατον. Εἶπερ ὁ σοφὸς ἀρχιμανδρίτης Ἀνθίμος Γαζής ἔγραπεν ἐν τῷ Λογῷ Ἐρμῇ, εἶπερ ὁ σοφὸς Κοραΐς ἐν τοῖς προλεγόμενοις τῶν ἐκδόσεων τσοσούτων ἀρχαίων ἐλλήνων συγγραφέων, εἶπερ ὁ Κούμας ἐν προλόγοις πολλῶν αὐτοῦ διδασκαλῶν ἐγγειφιδίων, οἱ σύντρεψις ἔγραπον προτρέποντες καὶ νοουθετοῦντες, εἶπερ ἐξόδοις ὁμογενῶν πλοῦσιων διέχεον οὕτω τὰς συμβουλὰς αὐτῶν πρὸς διδόναι τῶν ὑγιῶν ἀρχῶν τῆς παιδείας, καὶ πρὸς σύστασιν σχολείων, εἶπερ ἔτυχον οὗτοι τῆς ἐν τῷ Πανθεῷ τῷ καθ' ἡμᾶς ἀναστηλώσεως τῶν εἰκότων αὐτῶν, μὴ ἐπιλησθῶμεν ὅτι κήρυξ ἱερός, γεννηθεὶς ὅπως κρατῇ τοῦ ἱεροῦ ἀμβωνος, ἀλλὰ συνδυάσας τὸ καθήκον ἱεροκήρυκος τῷ καθήκοντι τοῦ διδασκαλοῦ, καὶ τὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ἐπωνυμίαν καὶ στίχιν τοῦ μεγάλου προσηνευόμενος ἀπὸ τῆς ἐπιτυχίας ἐν τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς ἔργοις, ποιῶν ἅμα καὶ διδόντων καὶ, κατὰ τὸν παλαιὸν σοφόν, ἐν τῷ παίζειν καὶ σπουδάζειν λυσιστελῶν, ὁ ἐξ Οἰκονόμων Κωνσταντίνος ἐν τῇ Σμύρνῃ καὶ τῆς Κυδωνίαις, ἐν Κωνσταντινουπόλει τε καὶ τῇ Θεσσαλίᾳ τὰ κράτιστα ὑψηλούμενος, προετρέπετο τοὺς ὁμογενεῖς εἰς ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, εἰς ἔργα φιλογενεῖας καὶ φίλτρου πρὸς τὰ γράμματα. Τάξωμεν ὅμως περ' αὐτῷ τὸν αἰμνηστον Νεόφυτον Δούκαν· κήρυξ τοῦ λόγου καὶ διδασκαλὸς ἀκάματος, ποθῶν τὴν ἐν τῷ γένει ἡμῶν πρόδον καὶ τὴν διδόναι τῶν γραμμάτων, οὐ μόνον ἰδία χρήματα πρὸς ἐκδοσιν διδασκαλῶν βιβλίων καὶ συγγραφέων ἀρχαίων, πεζογράφων καὶ ποιητῶν, ἀνήλυσεν, οὐ μόνον εἰς ἑλληνικὰ σχολεῖα δωρεὰν διένειμεν, ὡς γνωστὸν, **τεσσαράκοντα τρεῖς χιλιάδας** ἀντιτύπων τοιούτων, ἐξοδεύσας εἰς ἐκδοσιν αὐτῶν ἐκατὸν πεντήκοντα ἐξ ἑκατῶν δραχμῶν, ἀλλὰ καὶ τοὺς προλόγους αὐτῶν εἰς συζήτησιν καθωσίου θεμάτων κοινωνικῶν καὶ εἰς προτροπὴν πρὸς σύστασιν σχολείων. Τῷ 1811 ἐκδοὺς τὴν Βιβλιοθήκην τοῦ Ἀπολλοδώρου, δύο προέταξεν

ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς τοὺς ἐν Βιέννῃ, παραι-
νῶν ὅπως συστήσωσι σχολεῖον ἑλληνικόν, «ἐν ᾧ νὰ δι-
δάσκηται ἡ ἑλληνικὴ παιδεία καὶ μᾶθῃσι ὅσον οἶόν
τε ἐντελέστερον . . . σχολεῖον οὐχὶ ταπεινὸν καὶ εὐ-
πρόητον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ συγχέωσιν ἀρκούντως δε-
κατρία τυχόν παιδάρια νήπια»⁷³. Διότι ἤθελεν αὐτὸ ὁ
ἀείμνηστος Δούκας ἄξιον τῆς ἐπὶ φιλογενεῖς φήμης,
ἣν οἱ ἐν Εὐρώπῃ ὁμογενεῖς ἐκτῆσαντο, θεραπεύον τὰς
ἀνάγκας τῶν ὁμογενῶν, ὅσοι τὴν πάτριον ἔπρεπε 'να
λαμβάνωσιν ἐν αὐτῷ καὶ χριστιανικὴν ἀγωγὴν καὶ
παιδεύσιν. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο παρώρμων καὶ προέτρε-
πον καὶ ἄλλοι διδάσκαλοι, ἄξιοι, ὡς ὁ Δούκας, τῶν
ἐγκωμίων, ὅσα μαθητὰὶ εὐγνώμονες ἐπεδαψίλευον
αὐτοῖς⁷⁴.

(ἔπειτα συνέχεια)

Ο ΚΩΔΕΞ ΤΟΥ ΠΑΙΣΙΟΥ

Κυρίως ἔπρεπε νὰ γένηται λόγος περὶ δύο κω-
δίκων, χρησίμους ἡμῖν χορηγούντων εἰδήσεις, ἀναγε-
ρομένας εἰς τὸν βίον τοῦ γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας·
ἀλλὰ προϋποθέτω τῶν κωδίκων τούτων ὁ περιέχων
τὴν ἰδιωτικὴν ἀλληλογραφίαν τοῦ Παΐσιου, διότι ὁ
ἕτερος περιλαμβάνει δεκάδρα γραμμάτων ἐκκλησιαστικῶν,
ἀπολειψάντων κατὰ τὰ τελευταῖα τῆς παρελθούσης
ἐκατονταετηρίδος ἔτη. Τῆς ἐρένης τοιούτων κωδίκων
ὁμολογουμένως οὐσὲς χρησιμότητης, οὐδεμία λέ-
ξις ἐπὶ πλείον ἀπικεῖται πρὸς δικαιολογίαν τῆς πα-
ρούσης ἱστορικῆς σημειώσεως. Ἰκανὴς εἰδήσεις θέλοντες
ἀρυσθῆ διὰ τῆς μελέτης παρομοίων κωδίκων, τὸ δὲ
συμπέρασμα τῆς ἀναδιόφσεως αὐτῶν ἔσται κάλλιστος
τοῦ ἐγγεγραμμένου τούτου συνήγορος.

Τοῦ κώδικος τούτου μείζων ἀλλοτεμικρὰν ἔποιη-

73. Ἀπολλοδόρου τοῦ Ἀθηναίου γραμματικοῦ Βιβλιοθή-
κης ἢ περὶ Θεῶν βιβλίον Γ'. Ἐν Βιέννῃ 1811. Προτίσσονται
«Παραίνεσις πρὸς τοὺς ἐν Βιέννῃ φιλόγενεῖς ἑλληνας εἰς σύστα-
σιν σχολαίου ἑλληνικοῦ ἐν Βιέννῃ 1810» εἰς σελίδας 37 εἰς
8ον· καὶ «Παραίνεσις Β'» ἐκ σελίδων 24.

74. Ὁ λόγιος ὁμογενὴς Χρήστος Α. Παρμενίδης ἐν τῷ
Λαοκρίει αὐτοῦ, ᾧ συνήψε διάφορα ποιήματα, ἐν Ἀθήναις ἐν
εὐσεβίῳ τόμῳ ἐκτυπωθέντα τῷ 1847, ἐξέδωκεν ἐν σελίδι 125
— 128 «Ἐλεγειον εἰς τὸν κοίτιμον Νεόφυτον Δούκαν», ἐν ᾧ
γράφει καὶ ταῦτα:

Ἐπληρώθησαν οἱ πόθοι τοῦ σωκρατικοῦ προβάτου
εἰς τὰ δώματα τοῦ Πλάτωνος ἀναπαύσας ἡ ψυχὴ του
ἀσπίλος, εὐλογομένην

καὶ μὲ δάκρυα κρυῖον καρδιῶν συνωδυνμένη
ἔλαβε τῶν ἐναρέτων τὸ ἀκτινοβόλον στέμμα
καὶ ὁ χορὸς τῶν πρώτων νόων μὲ χαρὰς τὸν εἶθε βλέμμα.

Σεβαστόν τι εἰς τὴν ὄψιν τὴν φιλομειδῆ του εἴχε·
καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν ταύτην ἦθος σπάνιον παρέϊχε.
Καὶ διηγεῖται τοὺς χρόνους ἀνεκάλει τῶν Δισχυλῶν
πρὸς τ' ἀρχαῖα ἀναγράφων τὸν τῆς νεολαίας ζῆλον.

σάμπν', ἐγνώσθη δὲ τότε ὅτι γραφεὺς αὐτοῦ ἐτύγγανε
Παΐσιος ὁ Θεσσαλὸς, ἀρξάμενος τῆς συγγραφῆς, ἡ μάλ-
λον τῆς ἐν αὐτῷ μεταγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ,
καὶ τέλος ἐπιθεὶς περὶ τὰς τοῦ βίου δυσμᾶς. Ὅτε
κατήρξατο τῆς συγγραφῆς τῶν ἐπιστολῶν, ἔς πρὸς ἀρ-
χιερεῖς καὶ πατριάρχας, νοταρίους πατριαρχικοὺς καὶ
διδασκάλους, ἡγεμόνας καὶ τοὺς ὑπὸ ἀλλήλους αὐτῶν
ἐπεμπε, ἣν ἐπίσκοπος τῶν ἐν Θεσσαλίᾳ Σταγῶν,
ποιμαίνων τοὺς συμπολίτας. Ὁ φιλόπονος ἱεράρχης
ἐγεννήθη ἐν Κλινιοβῷ, κώμῃ τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης,
ἣτις οὐκ ἦν ἀμοιρὸς βιβλιοθηκῶν, ἔχουσα ἐν τῇ περι-
φερείᾳ αὐτῆς τὰς γερὰς τῶν Μετεώρων μονὰς. Ἀλλὰ
πολλὰ πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἶχον τότε σχολεῖα
καλὰ, καὶ ὁ Παΐσιος ἐν τινι τούτων ἐδιδάχθη πιθανῶς,
εὐδοκμήσας ἐν τῇ γνώσει τῆς γλώσσης, ἣς ἔχομεν οὐ
μόνον τὰς ἐπιστολὰς τοῦ κώδικος ἄριστα τεκμήρια,
ἀλλὰ καὶ τινὰ ἐπιγράμματα, καὶ στίχους πολλούς, οὓς
ἔγραψε περὶ διαφόρων μνημῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, καὶ
ὧν ἐξεδόθησαν οἱ στίχοι περὶ τῆς ἐν Ἀθῶν ἱερᾶς μο-
νῆς τοῦ Δοχειαρίου¹.

Τὰ πρώτα βήματα τοῦ σταδίου αὐτοῦ, κερποφό-
ρου μέχρι τέλους τοῦ βίου καὶ πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς
ἐπωφελοῦς, εἶπεν ἡμῖν γνωστὰ ἀπὸ τῆς εἰς Ἁγίον Ὁ-
ρος ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ἐκόμενι τότε τὴν ἐπισκοπὴν
Σταγῶν, ὅτε ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀπερῆσιν 'να ἀνασυσ-
τήσῃ τὴν Ἀθωνίδαν Ἀκαδημίαν, οὐδένα δ' εὔρε μάλ-
λον ἐπιτίθειον πρὸς τοιοῦτον ἱερὸν ὄντως καὶ κοινω-
φελῆ σκοπόν. Κατὰ τὸν ὁκτωβρίον τοῦ 1880 ὁ Παΐσιος
ἦν ἐν Ἀθῶν Ὁρεῖ, κομίζων τὰς πατριαρχικὰς ἐπιστο-
λὰς καὶ πολλὰ συμβουλευῶν τοὺς φιλομούσους μονα-
χοὺς πρὸς ἀνασύστασιν τῆς σχολῆς· ἀλλὰ ταῦτα μαν-
θάνομεν ἐκ γράμματος τῆς ἱερᾶς Κοινοῦτητος πρὸς τὸν
πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Νεόφυτον Ζ' τὸν ἀπὸ
Μακρονείας², ἐν δὲ τῷ κώδικι, δυστυχῶς, οὐδεμία
σώζεται τῶν ἐξ Ἁγίου Ὁρους σταλίσαντων ἐπιστολῶν
αὐτοῦ. Τί ἔπραττε περιεργόμενος τὰς ἱερὰς μονὰς
ἄγνωστον ἡμῖν καταλείπει αὐτὸς, ὁ περὶ τοσούτων
ἄλλων ἐπουσιωδῶν ἀναλώσας σελίδας τινὰς τοῦ ἰδίου

1. Χρονικὰ τῆς Πατριαρχ. Ἀκαδημίας· σελ. 185—187.

2. Προσκυνητήριον τοῦ βασιλικοῦ, πατριαρχικοῦ, σταυρο-
πηγικοῦ τε καὶ σεβασμίου ἱεροῦ μοναστηρίου τοῦ Δοχειαρίου,
τοῦ ἐν τῷ Ἀγιονόμῳ ὄρει τοῦ Ἀθῶνος· κλπ. Ἐν Βουκουρε-
στῇ, 1843, σελ. η'. «Στίχοι πολιτικοὶ τοῦ σεβασμιωτάτου
καὶ θεοφιλεστάτου ἁγίου Σταγῶν κυρίου κυρίου Παΐσιου, καθ'
ὃν κληρὸν περιήρχετο τὰ ἱερὰ μοναστήρια τοῦ ἁγιονόμου Ὁ-
ρους». Οἱ στίχοι εἰσὶ 18, ὥστε, ἂν ὑποθίσκωμεν ὅτι ἔγραψε το-
σούτους δι' ἐκάστην τῶν μονῶν καὶ σκήσεων τοῦ Ἀθῶ, τὸ
ὅλον τοῦ Παΐσιου στιχογράφημα συνεποστοῦτο εἰς 600 στίχους.
Εἰρήσθω δ' ὅτι ἦν ἀπλῶς «περίοδος», οὐδὲν ἱστορικὸν γεγονός
ἀναφέροντα, ἐκ συμπερίφηρ· εἰς τὸ ἐκδομένον μίρους.

3. Ἀνέγνωθι τὸ ἄρθρον μου Ἀδὸ ἀνάκτορα γράμματα πε-
ρὶ τῆς Ἀθωνίδαν Ἀκαδημίας ἐν τόμῳ Γ' τῆς ο' Ἐκκλησιαστικῆς.
Ἀληθεύει, ἰδίᾳ δὲ τὴν ἐν σελίδι 700 ἀναφορὰν τῆς ἱερᾶς Συ-
νόδου πρὸς τὸν οἶκον· πατριαρχικῶν.

κώδικος, επιτρέπει δ' ή τής ιερᾶς Κοινότητος ἐπιστολή 'να εἰκάζωμεν ὅτι τέλος τῆς ἐκτουῦ περιδείας ἔθετο τὸ συλλέξει συνδρομὰς ἀπὸ τῶν ἀσχομένων ἐν κελλίοις καὶ σκήταις, πρὸς σχηματισμὸν κεφαλαιῶν, οὗ ὁ τόκος ἔμελλε δαπανᾶσθαι εἰς συντήρησιν τῆς ἀθωνιάδος 'Ακαδημίας.

Ἡ ἀλληλογραφία αὐτοῦ ἀρχεται ἀπὸ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ περιδείας, ἧς ὁ σκοπὸς ἀκριβῶς ἡμῖν ἀγνωστος ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς αὐτοῦ μένει, μενουσται ἐπίσης ἀχρονολογήτοις. Αἱ ἐπιστολαὶ αἱ ἐκ Πελοποννήσου σταλαῖσαι παρατίθενται ἐνταῦθα, καὶ ἐξ αὐτῶν ἔσται δυνατόν 'να σχηματίσωμεν ἰδέαν περὶ τοῦ χρόνου τῆς δικιμονῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Παΐσιου, ὅστις ὡν ἐνεργεῖ ἐπίσκοπος Σταγῶν, ἔμαθεν ἐν τῇ περιδείᾳ τὴν (τῷ 1803) ἐκλογὴν νέου μητροπολίτου Λαρίσσης, ὃ συνεχρή διὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης:

Α'

[ΤΩ ΛΑΡΙΣΣΗΣ ΡΑΦΑΗΛ]⁴

Οὐδὲν τῶν ὄντων ἔρει τὸν ὅρον ἀμετάθετον καὶ σταθερόν. ὡς ἡ θεία βουλὴ ἡ δὲ βουλὴ τοῦ Κυρίου μένει εἰς αἰῶνα, κατὰ τὸν προφητάναντα ἔμελλεν ἄρα καὶ ἡ σεβασμία μοι αὐτῆς κορυφῇ, κατὰ θεῖαν βούλησιν, νὰ γένῃ ἐγκρατὴς τῆς ἀγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης, καὶ κυριάρχης τοῦ ἡμετέρου κληματοῦ, καὶ διὰ τοῦτο πρὸ πολλοῦ ἦ τε φήμη διεκέρυττε τὸν τιμῶντον προθυμασμένον τῆς, καὶ ὁ ὁρθὸς λόγος ἔπεισε τὸν καθ' ἑκάστον ἐπὶ τοῦτο ὡς βέβαιον· κἀγὼ ὡς μῆνις καὶ χρηματόλογος, θς ἐκτετήσάμην, ἐν βασιλευούσῃ τῇ διατριβᾷ ποιούμενος, τὴν πατρικὴν τῆς εὐνοίας, καὶ φιλικὴν τῆς γνωριμίας, καὶ συνεχρῆ ἀμείλιχον, καὶ μέλιστα καθ' ὃν κερδόν, ὅπου ἀπεδήμητα εἰς Πελοπόννησον, τὴν ἀπερχομένην λαβὼν τὴν εὐχὴν τῆς, ἐν τῷ καταλύματι οὗτον μετὰ τοῦ σεβασμιωτάτου γέροντος ἀγίου Κυζίκου γνωρίσας προφανῆς ὅτι ἐμὲλλον ἐντὸς ὀλίγου νὰ τὴν ἀποκτήσω καὶ κυριάρχην μου· δι' ὃ καὶ ὅτε ἡκούσθῃ μοι ὅτι εἰς τὴν περιήγησιν ντῆς Πελοποννήσου ἡ μετάθεσις αὐτῆς εἰς τὴν ἱερὰν μητρόπολιν τῆς Λαρίσσης, ἐχέρην ἀπὸ καρδίας, ὅτι ἀπὸ ἐνὸς φιλοστόργου καὶ πονετικοῦ ἀγίου γέροντος, τοῦ πρώην, ὑπέπετον πάλιν εἰς ἕτερον πονητικόν, φίλιον, καὶ κατὰ πᾶν ὁμοίον εὐτάλλιστον μετ' ἡθικὰ καὶ ἄρριερατικὰ προτερήματα, ὡς μέτερον πρότερος καὶ φιλαδελφίας, ὡς πρέπει τοῖς ἀρριερεῖσι Κομιστάμενοι· δὲ τὸ ἱερὸν μοι αὐτῆς γράμμα πρὸ πολλοῦ τὸ εἰδικὸν τῆς εὐθύμου ταύτης εἰδήσεως, ἀνιέχων τὴν ἀπάντησιν τῆς διὰ τῶρα, κατελθούσης ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, καὶ διὰ τοῦτο τοῦ οὐικοῦ μου γράμματος συγχρῶ τῇ πανερόντητι τῆς, καὶ τῇ εὐλογίᾳ θεῶν στερεώσιν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς θρόνου, γαλήναιαν δικαιογνήν, καὶ ποιμαντορίαν ἀρίστην, πρὸς τὸ ὡρελῆσαι ὠφελούμενον ἐν λόγῳ διπλοῦς, διὰ νὰ ἀκούσῃ παρὰ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ τὸ: «αὐτοῦ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ, ἐπὶ ὀλίγα ἐφάνης πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σὲ κατεστήσω» ὕπαγε εἰς τὴν γὰρ τὸν Κυρίου σου». Γένοιτο! Γένοιτο!

4. Ἡ ἐπιγραφὴ τῆς ἐπιστολῆς ἐτέθη παρ' ἐμοῦ, διότι ἐν τῷ κώδικι οὐ σημειώθη. Διωρθώθη δὲ καὶ τινὰ κακῶς ἔχοντα ἐν αὐτῇ.

Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἐπιστολῆς στελλομένης πρὸς τὸν Κερνίτζης καὶ Καλαβρύτων ἀναμνηστικὴν ἡμᾶς τὰ πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφόν αἰσθήματα, κείσθω δ' αὕτη τῶν αἰσθημάτων τούτων τεκμήριον. Ἡ δὲ τρίτη τῶν ἐπιστολῶν ἐπιστέλλεται εἰς Κόρινθον, πρὸς λογίους ἀνθρώπους, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ τοῦ Κερνίτζης καὶ Καλαβρύτων, εἰς οὓς πέμπει τὴν τοῦ Βουλγάρως ἀπάντησιν εἰς τὰ «Καλοκινήματα», λίβελλον ὑπὸ Ἀθανασίου Ψαλίδας κατὰ τε τοῦ Εὐγενίου καὶ τῆς Λογικῆς αὐτοῦ γεγραμμένον, ἐπαγγελλόμενος ὅτι ἐπιστρέφων εἰς Κωνσταντινούπολιν φροντίσει πέμψαι καὶ ἄλλα βιβλία. Ἡ τρίτη τῶν ἐπιστολῶν φαίνεται ὅτι ἐγράφη κατὰ τὰ τέλη δεκεμβρίου τοῦ 1802 ἢ 1803 ἐκ Τριπολιτζᾶς, αὕτη δὲ, καθὼς καὶ ἡ δευτέρα ἔχουσιν οὕτω:

Β'

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΑΓΓΛΟΝ ΚΕΡΝΙΤΖΗΣ

Φίλιον ἔφρασαν οἱ τῶν Ἑλλήνων παῖδες τὸν παρ' αὐτοῖς σεβόμενον ὡς θεὸν Διὶ, ὡς ἐφροῦντα τοὺς φίλους· ἡμεῖς δὲ οἱ τὸν ὄντως Θεὸν καὶ θεϊκώτερον Σωτῆρα Χριστὸν λατρεύοντες καὶ προσκυνούντες, οὐ μόνον ὡς ἔφορον καὶ ἐπιτηρητὴν σεβόμεθα τὰ τῶν φίλων φιλιώσεως, ἀλλὰ καὶ ὡς διδάσκαλον καὶ συνεργὸν ἐν ἀνθρώποις ἀπλῶς τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ φιλιώσεως, ἥτις οἱ μὲν ἔχουσιν ἐν πράγματι, οἱ δὲ ἐν στόματι· πότω μᾶλλον πρέπει νὰ τὴν ἔχωσι πραγματικῶς οἱ διὰ τοῦ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἀγίου Πνεύματος συνδεόμενοι ἱερεῖς τε καὶ ἀρχιερεῖς, καθάπερ πάλαι οἱ τοῦ λόγου κήρυκες τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης ὄντες συνδεόμενοι· ἡ δὲ πάλαι μοι αὐτῆς ψυχὴ καὶ ἀδελφότης καὶ τῷ πράγματι καὶ τῷ πνεύματι συνδεδεταί μοι καὶ συμπεριλήγεται· ἄλλ' ἴσως θέλει μοι εἰπεῖ, πῶθεν τὸ γινώσκεις; εἰ πᾶσα ὁμοιότης, τῇ ἀποκρίνομαι, ἐστὶ καὶ φιλότης· καὶ ὅτι οἱ φίλων φιλῶσι τὸν ἀπὸ τῶν ἴσων πλῆθον κεκρατημένον, ἔφη ὁ πάλαι Ἡλιοδωρος ὁ φιλόσοφος· ἀγαθὰ τὸ ἀνθρώπινον ἀστάθμητον, καὶ ἄλλοτε πρὸς ἄλλα φερόμενον· οὐχ οὕτως ὁμοῦς ἐστὶ καὶ ἐν ἡμῖν, ὅτι καὶ παρόντες φιλοῦμεν, καὶ ἀπόντες οὐκ ἀμνημονοῦμεν· καὶ οὐ μόνον ὡς, ὅπου πατὼ τὴν γῆν τῆς Πελοποννήσου περιέρω τὸ γλυκύ μου ἰδοῦμα σου τοῦ ἀγαπητοῦ μοι ἀγίου Κερνίτζης, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ἐὰν ἀπέλθω τῆς γῆς τὰ πέρατα, οὐκ ἐπιλήσεται φίλιον Πατρόκλειον, καθ' ὅμηρον εἰπεῖν· ὅσα δὲ μοι προστάπει τῷ εὐτελεῖ καὶ ἀπείρῳ προτερήματι ἀξίειναι, καὶ τοῦτο ἐν ἐστὶν ἀποτελεσματὶς τῆς πρώτου ἀγάπης τῆς· δεῖναι γὰρ καὶ εὐνοίας δεκῆσαι τὰς ψυχάς· ἐγὼ δὲ γυμνὸς ὡν πάσης ἀρετῆς καὶ ἐπιδόσεως, ἥτις καρπὸς βρώεωρύου, φέρω ὡς τινα κότχον τὰ φύλλα τοῖς κλάδεσιν ἐπισθόμενα, καθ' ἃ φησὶν ὁ μέγας Βασιλεὺς· οὐ δὲ ἀδελφὰ περιόθητε, ἀντὶ τῶν ἐμῶν φύλλων, πνευματικῶν καρπῶν ἐμπλεῖς γένοιτο, οὐς δώσεις ἐν καιρῷ αὐτῶν, ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, καὶ πάντα ὅσα ἔν ποιῆς κατενοσθησονται· ἴνα ἀκούσῃς τὸ: εὐδοῦε ἀγαθὴ καὶ πιστὴ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σὲ κατεστήσω· εἰσέλθε εἰς τὴν γὰρ τὸν Κυρίου μου. Εὐχαριστῶ καὶ διὰ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ ὁδίνος, ὅπερ ἐστὶν αἴτιον τοῦ σου γράμματος, ἀλλ' εἴθε καὶ ἐτέρας λαβίδος λαβόμενος τὸ αὐτὸ καλὸν ποιέσθαι.

Γ'
(. . . . .)

Τὴν εὐγενεστάτην περιπόθητόν μοι ἐντιμολογίτητά ὑμῶν ταπεινῶς ἐν Κυρίῳ εὐχόμενος ἤδιστα προσχρησέω καὶ καταφιλήω. Ἐπὶ πολὺ καὶ πρὸ πολλοῦ ἰπθόουν τὴν εὐγενικὴν ὑμῶν συντυχίαν καὶ ἐπωφελεῖ ἀπόλαυσιν, ἀλλ' ἡ βράκκωνος τύχη βλοσυρῶς τὰ κατ' ἐμὲ ἐπιβλέψα καὶ τούτου με τοῦ καλοῦ ἀπιστίερησε πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι φθίσας ἄρτι τῶν Καλαβρύτων καὶ σκοπῶν νὰ ἔλθω εἰς τὴν Κόρινθον, ὁπισθόμνητος γέγονα εἰς Τριπολιτῆζαν. Χρεῖας καλοῦτός· ἀλλὰ καὶ τοῦ προτέρου ὑμῶν τιμίου γράμματος, ὃ μοι ἀπεστάλκατε, κικαίνου ἀπέτυλον, παραπεσόντος· παρέλαβον ὅμως περιχαρῶς τὸ δεύτερον ἐλλόγιμόν σας, ἐπιδοθέν μοι διὰ τοῦ διακόνου Θεοδοσίου, ἐξ ὧν ὅμως οὐκ εἶχε παραστῆσαι στόματι ἐνὶ τὰ χριστιανικὰ ὑμῶν προτερήματα, καὶ τὰς πολλὰς εὐποιίας καὶ περιποιήσεις, ἃς παρ' ὑμῶν ἀπήλυσας· τὸ δὲ ὑπερβαλλόντως μὲ ἠδύφρανε τῷ πνεύματι διὰ τὴν ἀγγελίαν τῆς εὐκαταιοτάτης μοι ὑγείας τῆς, καὶ ὅτι προσεκτιγαστό μοι τριῶν πολυτιμητῶν φίλων, ἐφ' οἷς ἐστεφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλούτῳ μᾶλλον, ἢ Κροίσῳ· ἐπὶ τῷ χρευσθ' εἶη δὲ θεοθεν ὡς δώρημα μὴ ὑστερηθῆναι ἄρτι τέλους, ὅπου πατέρι τὴν γῆν τῆς Πελοποννήσου, καὶ τῆς ἀμείσου παρουσίας τῆς, ἵνα εἶπω κἀγὼ ὡς ἡ Σαβὰτ περὶ Σολομώντος ἀλοῇ ἡκούον σου τὸ πρότερον, νῦν δὲ καὶ ἐωράκειν, καὶ εἶδον ὑπὲρ ὃ ἀκήκοα· εὐχαριστῶ οὐκ ὀλίγον ἐπὶ τῇ συμπαθεί ὑμῶν διαύσει· ἐνεκα τῆς φιλοθεωρίας, καὶ ἀγαθῆς οὐκ εἰμὶ ἱκανὸς ποιῆσαι τὴν ἀμειβὴν δι' ἔργον, ἀλλ' οὐν διὰ λόγου καὶ εὐχῆς ἐν ταῖς πρὸς τὸν Κύριον δεήσεσιν οὐ παύσω πράττειν ἄρτι τέλους. Εἶπεν ὁ διάκονος ὅτι θέλετε ἰδεῖν τὴν ἀπολογικὴν ἐπιστολὴν τοῦ κυρίου Εὐγενίου πρὸς τὸν Πατριάρχην, καὶ ἰδοὺ σὺς πέμπεται περικλεισμένη· ὁμοίως καὶ περὶ τῶν λοιπῶν βιβλίων, ἃ μοι σημειοῦτε ἔξω τὴν φροντίδα εἰς ἀπόκτησιν των ἐπὶ ἀνέλθω εἰς βασιλεύουσταν. Ἐστὶ δὲ μὴ μὲ ὑστερήσητε παρακαλῶ ἄλλων σας τιμαλαφεστάτων γραμμάτων ἐξαγγελτικῶν τῆς ἀγαθῆς ὑγείας σας εἰς εὐφροσύνην μου· ὃ δὲ δι' ἡμᾶς ἐνθουσιώσας καὶ βαπτισθεὶς Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς διχφυλάττοι ὑμῖν τὴν ὑμῶν ἀδελφότητα καὶ σὺν τῇ κατ' οἶκον ἐκκλησίᾳ ἀζιώσας ἐορτάσαι τὰς ἀγίας ταύτας ἐορτάς· λαμπρῶς καὶ γηθυσύνως καὶ εἰς ἄλλα ἔτη πολυαίψια.

Μόνον αἱ ἐπόμεναι δύο ἐπιστολαί, ἡ τετάρτη καὶ ἡ πέμπτη δύνανται νὰ πληροφωρῶσιν ἡμᾶς περὶ τῆς ἐν Πελοποννήσῳ περιουσίας. Ἐπὶ τοιούτῳ τίτλῳ συγχάκεις ἀπέστειλιν ἡ Ἐκκλησία περιουσιάζας, σκοπὸν ἔχοντας τὴν ἐπ' ἀντακουσίσει τῶν οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου συλλογὴν χρημάτων· πᾶσα ἐξάρχου πατριαρχικοῦ ἐμφάνει ἐν ταῖς ὁμογενέσιν ἀνά τὴν Ἀνατολὴν κοινότησιν ἐκείνη τὴν ἀπογοήτευσιν τῶν χριστιανῶν· μίαν ἐβελλον ἐκπλήξεως φωνῆν οἱ μακρὰν καὶ ἔξω τοῦ χοροῦ μένοντες, οἱ προθυμοὶ πάντοτε πρὸς μεμψιμοιρίαν, ὅτι «ἐκ Βυζαντίδος ὑπὲρ χρημάτων οἱ λόγοι γίνονται!» Καὶ πιθάνως ἤκουσε τῶν κρωζόντων τοιαῦτα ὁ Πατριάρχης, καὶ μνησθεῖται τούτων ἐν τῇ Δ' ἐπιστολῇ· ἀλλὰ κυνηγᾷται, καὶ δικαίως, ὅτι «ἐκ Βυζαντίδος οἱ λόγοι καὶ ὑπὲρ δογμάτων». Καὶ εὐρισκόμεθα λοιπὸν εἰς ἐπισκοπήσιν τοῦ σωτηρίου ἔτους 1802 ἢ πιθάνως τοῦ 1803, ὡς συμπεραίνει τις ἀνα-

γινώσκων τὴν Ε' ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ προσκαλεῖται ἄγνωστον τίνι τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει μητροπολιτῶν, ὅτι τριετίαν μένει μακρὰν τοῦ ποιμανίου αὐτοῦ. Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1797 δύο ἱεροκήρυκες Ἀγάπιος καὶ Διονύσιος περιήρχοντο κατὰ τῶν διδασκαλιῶν τῆς γαλλικῆς ἐπαναστάσεως κηρύττοντες, ὁ μὲν πρῶτος ἐν Πελοποννήσῳ, ὁ δὲ δεύτερος ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἰωαννίνων, Ἀρτης καὶ Πηλινῶν Πατρῶν. Πρὸς τοῦτον ἄρχ γε τὸν Ἀγάπιον γράφει τὴν τετάρτην ἐπιστολὴν ὁ Πατριάρχης ἢ πρὸς ἄλλον οὐ σαφηνίζει ὁ κώδῃς· ἔστωσαν δὲ μακρῶς τοῦ ζήλου τοῦ ἀειμνήστου ἐπισκόπου καὶ τῆς πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσιώσεως αἱ δύο αὐταὶ ἐπιστολαί.

Δ' ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΑΤΖΗ ΑΓΑΠΙΟΝ⁵

Πόθος μοι περιῆν καὶ ἔσχατος περνώσαντι τὴν περιόδου τῆς Πελοποννήσου, περὶ τῶν μετὰ τοῦ δεκεμβρίου, παρεμυῖσαι ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει τοῦ Ἀργους, καὶ συνείμαι μετ' αὐτῆς, καὶ συνεχρῶς συνεκλεγέσθαι, ἀλλ' ἀπέτυλον τοῦ πόθου μου διὰ τὰ πολιτικὰ αἵματα, κατέχοντά με ἐν τῇ Τριπολιτῆζ, ὅπου καὶ ἡ ἡγεμονικὴ καθύπερ καὶ πρῶτον τῆς Πελοποννήσου καὶ οἱ προϊστάμενοι· ἐγὼ δὲ ἥδη λύων τὴν σιωπὴν, κατέρχομαι τῆς λαλιᾶς διὰ γραφίδος, διδάσκαλε ἀγαθὲ καὶ φίλε ἀγαπητέ· προσδοκῶ δὲ εἰς Θεὸν ὑγιαίνοντί σοι περὶ τυχεῖν τὸ παρὸν φιλικόν, καὶ ἀνταλαμβάνειν κατ' ἀμειβὴν εἰς χρημοσύνην μου καὶ καρποφορίαν, ὅτι χεῖρ ἱερῆς φυλάσσεται γνῶσιν, καὶ ἡ φησί· ὁ προφήτης, καὶ νόμος Θεοῦ ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ· ἰδοὺ λοιπὸν καὶ ἡ ἀγιοτάτη Ἐκκλησία, ἡ δι' ἀρχιερέων συνισταμένη, νόμους παραδίδωσιν οὐχὶ νέους καὶ κινεούς, ἀλλὰ τοὺς ἀρχαίους καὶ ἀποστολικούς, καὶ ἡ πρόνοια αὐτῆς εὐτονος καὶ σταθερὰ ὑπὲρ νόμων Ἐκκλησίας καὶ εὐταξίας ἐκκλησιαστικῶν ἐκ τοῦ περιλειπομένου ἴσου τῆς ἐκκλησιαστικῆς πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς εἴπεται τὴν ἔννοιαν· καὶ μὴ ὑποτοπάζει, καθὼς μοι εἶπεν ὁ διδάσκαλος, ὅτι ἥριπτε οἱ λόγοι ἐκ Βυζαντίδος γίνονται ὑπὲρ χρημάτων· ἰδοὺ καὶ ὑπὲρ δογμάτων· ὅθεν ἀρχῆς καλῆς καλλιέστον εἶη καὶ τέλος. Καὶ ταῦτα μὲν ὅσον εἰς εἰδοποιήσιν αὐτῆς, δι' αὐτῆς δὲ καὶ τοῖς λοιποῖς ἐκκλησιαστικοῖς χάριν προνοίας· μὴ διαλείπει δὲ ἡ ἀγαθὴ μοι φιλότης γράψαι μοι, καὶ δηλοῦν τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ τὴν ψυχὴν μου εὐφρῆναι τῷ τῆς ὑγείας τῆς ἀκούσματος. Ἐρωτο.

Ε'

(. . . . .)
Ἐβρασε τὸ ἔαρ, καὶ ὁ ἀπρίλιος μὴν τὴν χειμερινὴν δριμύτητα μετέβαλεν εἰς ἐαρινὴν γλυκύτητα, καὶ πρόσφορον εἰς ὁδοιπορίαν, καὶ μονονουχί βοᾷ μοι καὶ προτρέπει· Ἐξέλθε Σταγῶν

5. Πρὸς ἀντίληψιν τῶν ὡς γραφομένων ἀνάγνωθε τὰ ὑπ' ἀριθμὸν ΡΣ' ἀποσπάσματα γραμμάτων τοῦ πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ ἀπὸ Σμύρνης, ἐκδοθέντα τὸν ἰούλιον τοῦ 1797. Κεῖνται δὲ ταῦτα ἐν Α' τόμῳ τῶν τῇ «Ἐκκλησίᾳ Ἀληθείᾳ» συνεκδομένων «Κανονικῶν Διατάξεων».

6. διαγράφονται φράσεις τινὲς τῆς ἐπιστολῆς, μὴ χρήσιμοι ἡμῖν.

ἐκ γῆς ἄλλοτρίας, ὅτι πάροικος εἶ σύ καὶ παρεπίδημος ἐν γῇ τῆς Πελοποννήσου, καὶ κατεύθυνον τὴν ὁδὸν σου εἰς τὴν ἐσχάτης ὑπὸ Θεοῦ κληρουσίαν, καὶ ἔλπιζον ἐπὶ Κύριον. Τὸ ἔργον, κύριέ μου, ὁμοί δὲδωκατε, προθύμως τετέλεκα· τὴν πίστιν τετήρηκα, μήτε ἐπὶ τὰ ἄριστερά, μήτε ἐπὶ τὰ δεξιὰ παρεκκλίνων, τοῖς πᾶσι τὰ πάντα γινόμενος, εἰς ὑπακοὴν καὶ ἔλπιδα ἀνακίσσυντον· οὐ τῇ ἐμῇ δυνάμει, ἀλλὰ τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ καὶ τῇ τῶν ἱερῶν ὁμῶν εὐχῇ. « Ἐὐὼν γὰρ μὴ Κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον, εἰς μάτην ἐκοπίσασιν οἱ οἰκοδομοῦντες ». Λοιπὸν, διατί νὰ κἀθήμαι ὥδε ἄργος; καὶ ὡς ὁ ὀκνηρὸς δούλος νὰ ἐλέγχωμαι; Λέγω κίχῳ ὡς ὁ Ἰακώβ πρὸς τὸν Λάζαρον· νῦν οὖν πότε ποιήσω κλῆρὸν ἐμῶν οἶκον; Πότε ἐπισκίεθωμαι τὸ ποίμνιόν μου, εἰς τοσαῦτα τρία ἔτη λείπων ἀπ' αὐτοῦ, οὔτε τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω, οὔτε τὸ συντετριμμένον καταβίω; εἰ μὴ εἰς ἐκκλησιαστικά; ἔξαρχία; περιερέμενος, τὴν Λακωνικὴν, λέγων, καὶ τὴν Πελοποννησιακὴν, καὶ φοβούμεναι τὸ προφητικόν, οὐκ οἱ τοῖς ποιμαῖ καὶ τὰ εἴη. Σὺ δέ, κύριε, διατί ἀποστρέφεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ, καὶ ἐπιλήσμων ἐγίνου; Καὶ κατὰ τὸν ὁκτώηρον γέγραφα τῇ σεβαστῇ μοι αὐτῇ κορυφῇ περὶ τῆς γνωστῆς ὑποτίσεως τοῦ ἁγίου Μανευθάσαι, καὶ ἀπάντησίν της οὐκ ἔλαβον, ἔνα ἀπόκρισιν δὴ τοῖς αἰτήσασιν· καὶ ἔτι πάλιν τοῦ αὐτοῦ περικλείω γράμματα, ὅπου γθές μοι ἤλθον ἐκεῖθεν, συμμασιτεύων ὑπὲρ ὧν μεσιτεύει κατὰ τὴν οἰκίαν βούλησιν· παρακαλῶ αὐτὴν διὰ νὰ γένῃ συνήγορος καὶ ἡ εὐλόλος αὐτῆς γλῶττα ἐν τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ, ὅπου νὰ μοι σταλῇ, ὅσον τίχῃ, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἄδεια, τῆς ἐντεῦθεν ἀποδημίας μου, ὅτι προσώχθητεν ἡ ψυχὴ μου ἐνταῦθα καθημένος, καὶ συνεχῶς νοσηλευόμενος. Ἀναιμῶς ὀλοθύμους τὴν πατρικὴν μοι αὐτῆς ἀπάντησιν, δηλωτικὴν τῆς δεσποτικῆς μοι ἐφεσώχτης μοι ὑγείας της, ἥς αἱ πνέουσιν καὶ θεοπεθείς εὐχαὶ εἴρηναι μοι διὰ βίου· ὁ δὲ Σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς ἐνισχύων αὐτὴν εἰς τὴν ἐπίλοιπον περὶ αὐτῆς ἀνάμνησιν νηστείας εὐμαρῆς, κατὰξιώσει θεοφιλῶς εἰς προσκύνησιν καὶ τῶν αὐτοῦ φρικτῶν παθημάτων καὶ χαρυστόνων ἑορτῶν, τῆς λαμπροφάνους ἐξέσεως εἰς ἔτη πολυέριθμα.

Διὰ στερήσεων καὶ κακῶν διελθὼν τὰ τρία ἔτη τῆς ἔξαρχίας ταύτης ὁ Παῖσιος, ἀρῶ ἐπικνήλθην ἐξ Ἁγίου Ὁρους, συντελέσας εἰς τὴν αὐτόθι, κατὰ διαταγὴν τῆς τοῦ Χ. Μ. Ἐκκλησίας ἐντολῆν, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ. Ἀλλὰ μετὰ τινα ἔτη, τίς οἶδε τίνων ἐνεκᾶ λόγων, ἀπεμάχρυνεν ἐαυτὸν τῆς ἐνεργοῦ ἀρχιερατείας, καὶ ἦλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἐμερίμνησε περὶ συστάσεως σχολῆς ἐν Μετεώροις, ἐπεκαλέσατο συνδρομὰς ἡγεμόνων καὶ μεγιστάνων καὶ πλουσίων ὑπὲρ αὐτῆς, ἀλλὰ πρὶν ἶδῃ τὸν ἀμνηστὸν τῆς πνευματικῆς ἐκείνης καλλιέργειας, ἀρεῖς τὴν ἐπισκοπὴν, κατέλαβε τὴν πρωτεύουσιν τοῦ κράτους, προσῆλθε δὲ τοῖς λογάσι καὶ τοῖς ἀρχιερεῦσι καὶ τοῖς πατριάρχαις ἐκείνοις, ὧν ὑπόυργησε ταῖς ἱεραῖς ἐπιταγαῖς, ἀπειδεχόμενος ἀμοιβὴν ἀγωνισμάτων ὁσίων, ἅθλα δίκαια πρέποντα τοῖς ἐργάταις τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κοινῶς ὠφελίμου. Πατριάρχης καὶ Σύνοδος, συστάσει τῶν ἐφόρων τῆς Πατριρχικῆς Ἀκαδημίας, διώρισαν τὸν Παῖσιον πρῶτον ἡδὴ Σταγῶν τῇ 29 νοεμβρίου 1809 ἐπιστάτην τῆς ἐσωτερικῆς διοικήσεως τῆς

Σχολῆς ταύτης, ἥς εὖρε διευθυντὴν τὸν ἐπὶ πολυμαθεῖς θρυλούμενον συμπολίτην αὐτοῦ Στέφανον ἱεροδιακόνον καὶ ρεφερενδάριον τὸν Δούγκαν, προϊστάτο δὲ καὶ τῶν ἱερουργιῶν τῶν ἐν τῷ κατὰ τὸ Κουρούσσεσμα ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου τελουμένων. Τοῦτο ἦν ἀμοιβὴ καλὴ, ἀρῶ ὁ δίκαιος ἀθλοθέτης, ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐμνημόνευε τῶν προσεγεγνησίων εἰς τὴν ἀνάμνησιν αὐτῆς διδασκαλίαν καὶ εἰς τὸ γένος ὑπηρεσιῶν τοῦ Παῖσιου. (ἑπεται συνέχεια)

Μ. Ι. ΓΕΩΡΓΙΩΝ

ΑΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΟΙΩΝ

Ὁ ἐμβριθὴς καὶ εἰδικὸς περὶ τὴν βυζαντινὴν ἀρχιτεκτονικὴν κ. Χριστ. Μῶς, (Mauss) ἀρχιτέκτων ἐν τῷ Ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν ἐν Γαλλίᾳ, ὃς ἐν ἔτει 1867 ἐπεσκεύασε τὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ τροῦλλον τοῦ ναοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Σωτῆρος, ἐξέδωκεν ἐσχάτως διὰ τῆς ἐν Πεκρίσιος Ἀρχαιολογικῆς Ἐπιθεωρήσεως (Revue Archéologique) σπουδαίαν διατριβὴν, περὶ τοῦ κατόπιν τῶν βυζαντινῶν ἀρχιτεκτονικῶν πρὸς ἔγερσιν τῶν ναῶν, ἣν ἀναμνηστικῶς ἀναπτύξει μετ' οὐ πολὺ δι' ἐκδόσεως ἐκτενοῦς συγγραφῆς ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου. Ὁ κ. Μῶς ἐκτεθεμένος ἐν τῇ περὶ ἥς ὁ λόγος διατριβῇ, μετὰ μεγίστης ἀκριβείας, ἐρευνδόμενης ἐπὶ τε ἱστορικῶν καὶ σχεδιογραφικῶν μαρτυριῶν, τῆς διαφόρου τύχης, ἥς ὑπέστη τὸ πολύτιμον τοῦτο τοῦ χριστιανισμοῦ μνημεῖον, καὶ μετὰ πικρίας, ἣν ὑποφέρει πᾶς καλλιτέχνης, ἀνέμνησε τῆς ἀλλοιώσεως, ὡς καὶ τῆς καταστροφῆς, ἥς μέγχι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος οἱ ταῖς ἐπισκευαῖς αὐτοῦ ἐπιχειρήσαντες διὰ τὴν ἀνάσθησιν αὐτῶν προῦξήσαν· εἴτα ἀντρέχων μέχρι τῆς πρὸ Χριστοῦ ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος, καὶ βασιζόμενος ἐπὶ τῆς ἀναλύσεως τοῦ διαγράμματος αὐτῶν τούτων τῶν ἑθνικῶν ναῶν καὶ ἰδίως τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἀποδεικνύει ὅτι καὶ οἱ βυζαντινοὶ ἀρχιτέκτονες τὴν αὐτὴν ἐρήρησαν ἀρχὴν καὶ πρὸς ἔγερσιν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Τάφου, ἣν ἀκολούθως βλέπομεν ὅτι μιμνῶνται οἱ ἄλλα τεμνὴν αὐτόθι ἀνεγείραντες. Ὁ κ. Μῶς λαβὼν ὡς βάσιν τὰ παρ' ἑλλήσιν ἀναπερόμενα περὶ τοῦ λεγομένου ὁμῶς, ὃς ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ἑδάρους τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ, καὶ ὃν ἐδοῦξεν ὡς αὐτὸ τὸ κέντρον τῆς γῆς, κρίνει ὅτι ἡ δόξα αὕτη μετεβίβασθη καὶ παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς, οἵτινες, ὡς ἀναφέρουσι πολλοὶ τῶν περιηγητῶν, ἐν τοῖς ναοῖς αὐτῶν ὥρισαν πάντοτε σημεῖον τι, ὃ ἀπεκάλουν κέντρον τῆς γῆς, καὶ τοιοῦτον ἐν τῷ ναῷ τοῦ Παναγίου Τάφου ἔκειτο ἐνθα κατὰ τὸ ἔτος 1808 ἐπέθη κιονίσκος τις. Τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο τὸ παρὰ τῶν ἀνατολικῶν χριστιανῶν καλούμενον κέντρον τῆς γῆς, παρὰ τῶν Σταυροφόρων ἐκλεῖτο ὁ διαβήτης—Compas. Ὅθεν ὁ κ. Μῶς συνδυάζων τὸ κέντρον τοῦτο μετὰ τοῦ σχήματος τοῦ ναοῦ ὡς καὶ τοῦ τεμένου περιῆλθεν εἰς τῆς ἀκολούθους

εξηγήσεις, ως συνοπτικώς εκτιθέμεθα ενταῦθα ἀπηλλαγμένως τῶν λογιστικῶν καὶ γεωμετρικῶν ἀποδείξεων, πρὸς ἃς κατ' ἐπιστημονικὴν ἀνάγκην συνείρονται. Ὅσον ἀρροῶ τὸν νόον τοῦ Πανκράτιου Τάρου, τὸ διὰ γραμμὰ αὐτοῦ παράγεται ἐκ τῆς διασταυρώσεως δύο ὀρθογωνίων τριγώνων, ὧν, αἱ κορυφαὶ μὲν ὁρίζουσι τὸν ἐξωτερικὸν κύκλον τῆς στοῦζ, αἱ δὲ διασταυρώσεις τὸν ἐσωτερικὸν κύκλον τῆς κυκλικῆς. Ὡς αὐτῶς δὲ τὸ αὐτοῦ τεμένος τοῦ Ὁμᾶρ κατὰ τὸ διὰ γραμμὰ παράγεται πρῶτον μὲν ἐκ δύο τετραγώνων ἐγγεγραμμένων ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κύκλῳ τῆς κυκλικῆς, καὶ ὧν, αἱ προεκτεινόμεναι πλευραὶ διὰ τῶν διασταυρώσεων αὐτῶν ὁρίζουσι τὸ κανονικὸν ὀκτάγωνον, εἰς ὃ λήγει ἡ ἐγγυτέρω παράπλευρος στοῦ δευτέρου δὲ, αἱ πλευραὶ τοῦ πρώτου πολυγώνου προεκτεινόμεναι ὁρίζουσι δύο ἕτερα τετράγωνα ἐγγεγραμμένα ἐν περιφερείᾳ τὸ δ' ἐν τῇ περιφερείᾳ ταύτῃ ὀκτάγωνον παράλληλον τῷ πρώτῳ σχηματίζει τὴν δευτέραν παράλληλον στοῦν. Τὴν διατριβὴν αὐτοῦ περὶ αὐτοῦ ὁ κ. Μὼς ἀναλύων λίαν ἐπισταμένως καὶ κατὰ δόξαν τῆς ξυλουργίας τῶν σκαρικῶν θύλων τοῦ τρούλλου τοῦ Ἀγίου Τάρου ἀναφέρει καὶ τινὰς λεπτομερεῖας περὶ τῆς διαγραφῆς τοῦ σχήματος καὶ τῆς διπλῆς αὐτῶν. Συνιστῶμεν τοῖς φιλομαθεῖσι καὶ ἰδίως τοῖς περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀρχιεκτονικὴν ἐνασχολούμενοις, ὡς καὶ παντὶ ὀρθοδόξῳ, τὴν σπουδαίαν ταύτην μελέτην, διότι πιστεύομεν ὅτι οὐκ ὀλίγον ἐκλύσει τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν.

κ.

Ἐν τῷ Θ' φυλλαδίῳ τοῦ περιοδικοῦ «Σωτήρ» Ἀθηνῶν ὁ ἐμβριθὴς παλαιολόγος καὶ ἐφορος τῶν χειρογράφων τῆς αὐτοῦ ἐθνικῆς βιβλιοθήκης κ. Ἰωάννης Σακελλίων ἐδημοσίευσεν διατριβὴν τινὰ σπουδατικῆς μέτοχον, περὶ τινος χειρογράφου, διατηρουμένου μὲν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ ταύτῃ, γραφέντος δ' ἐπὶ περγαμηνῆς, εἰς 8ον σχῆμα, κατὰ τὴν Γ' ἐκατονταετηρίδα. Ἐν αὐτῷ ἐκκλησιαστικοὶ τιμὲς ὕμνοι φέρουσι διαφορὰς γραφῆς, ὧν τινὰς σημειώμεν. Ἐν τῇ Γ' ὡρᾷ τῶν ἁγίων παθὼν, τὸ τοῦ προπαρίου: «Ποῖός σε τρόπος Ἰούδα» χωρίον «Μη συνδειπνήσας ἐκείνοις», ὃ καὶ ὀρθότερον, φέρεται: «τοῖς ἄλλοις». Ἐν τῇ δοξολογίᾳ, ἥς ὁ τίτλος ἀνταλλάσσεται πρὸς ἐπιγραφὴν «Ὕμνος ἐωθινός», τὸ: «ὑμνοῦμέν σε», φέρεται «κίνοῦμεν», ὃ δὲ ζ' στίχος «ὅτι σὺ εἰ μόνος ἅγιος... Ἰ. Χριστὸς εἰς δόξαν» κτλ. συμπληροῦται: «Ἰ. Χριστὸς σὺν ἁγίῳ Πνεύματι». Ἐν τῇ λειτουργίᾳ: τὸ «Ὁ μονογενὴς Υἱός» κλπ. διορθοῦται ἐν τισι μέρεσιν, ἀντὶ τοῦ ἀκρέπτως ἐνανθρωπήσας, σταυρωθεὶς τε» οὕτως: «ἐνανθρωπήσας σταυρωθῆναι Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν» ἐν τῇ ἐπιλυχνίᾳ εὐχαριστίᾳ λέξεις τινὲς ἀλλάσσονται. «Ἰδόντες φῶς ἐσπερινόν, αἰνοῦμεν (ἀντὶ τοῦ ὑμνοῦμεν) Πατέρα καὶ Υἱόν, καὶ ἅγιον Πνεῦμα· Θεὶ (ἀντὶ τοῦ Θεόν) ἄξιός εἰ ἐν πᾶσι κυριοῖς ὑμνεῖσθαι φωναῖς ὁσίαις» (ἀντὶ αἰσίαις) κλπ. Ὁ δὲ τολμηρότατος, ἡ χεὶρ, ἡ γράψασα τὸ χειρόγραφον, χεὶρ ἐπιτηδείου καλλιγράφου μετέβαλε

τὸ ἐν τῷ ζ' ἄρθρῳ τοῦ Συμβόλου τῆς πίστεως ἀκαθεζόμενον ἐκ δεξιῶν εἰς τὸ: «ἐν δεξιᾷ». Οὕτως ἔχοντος τοῦ χειρογράφου τούτου, καθῆκον ἔχουσιν οἱ τε ἐν Ἀγίῳ Ὁρεὶ λόγιοι μοναχοὶ, καὶ οἱ τῶν Ἱεροσολύμων ἡ ἀναδιφράσαι τὰς παρ' αὐτοῖς βιβλιοθήκας καὶ συμπληρώσαι τὰς ἐνασχολήσεις τοῦ λογίου βυζαντινολόγου ἐπὶ τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀμάρτων, εὐκατεῖον ὄντος εἰ πῶς ἐστὶ δυνατόν ἡ συμπληρώσειν τὴν ὑπὸ τοῦ Goar κριτικῆν ἐκδοσιν τοῦ Εὐχολογίου τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας. Οὕτω θέλομεν μάθει ἀπὸ χειρογράφων ἀρχαιοτέρων τοῦ Γ' αἰῶνος, εἴπερ αἱ τότε ἐποχὴ ἐχρῶτο ταῖς διαφοραῖς ταύταις τῆς γραφῆς, ἃς χρησθεὶς τὸ χειρόγραφον τῆς ἀθηναϊκῆς βιβλιοθήκης.

Ὁ δόκιμος ἐκδότης βυζαντινῶν κειμένων διδάκτωρ κ. Κρόλος De Boor, γνωστὸς ἤδη γενόμενος ἐκ προγενεστέρων ἐνασχολήσεων, ἐξέδωκεν ἄρτιως ἐν Βερολίνῃ, ἐκ χειρογράφου τῆς αὐτοῦ βιβλιοθήκης, τὸν Βίον Εὐθυμίου πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, οὗ μνησκείται Δοσθεὺς ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Δωδεκαθέλου συγγραφεύς. Ἐκ τῆς ἐπὶ τοῦ Β' κεφαλαίου τοῦ Βίου τούτου ἐπιγραφῆς «Περὶ τῆς τοῦ βασιλέως Λέοντος αὐτοκρατορίας. Στάσις Α'», καθὼς καὶ ἐκ τῆς ἐπὶ ἐπὶ τοῦ Γ' «Στάσις Β'», εἰκάζομεν ὅτι ὁ βίος καὶ πολιτεία τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Εὐθυμίου ἀνεγινώσκето κατὰ τὴν ἐπέτειον αὐτοῦ μνήμην ἐν τῇ ἰδίᾳ μνῇ, ἣν εἶχε κατὰ τὰ Ὑψωμῆτιζ· ἐντεῦθεν κυροῦται ὡς ἀληθεύς, ἡ εἰκασία, ἣν ἐξηγήμεθα ἐν Α' σειρᾷ Πατριαρχικῶν Πινάκων, σελ. 298, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος, Ἀνταρκτικὴ Ἐκκλησία καθηγίασε τὴν μνήμην τοῦ ἱεροῦ ἀνδρός, ὅστις ἀπὸ τοῦ 905—911, κατὰ τὸν ἡμέτερον πατριαρχικὸν κατὰλογον, ἐκράτησε τὰς ἡνίκας τῆς τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πριγκιμάτων διουκείσεως, ἐν ἐποχῇ ταρτατομένη διὰ τὴν τετραρχίαν Λέοντος τοῦ Σοφῶ. Ὁ ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς διδάκτορος De Boor ἐκδοθεὶς Βίος τοῦ Εὐθυμίου, καταλαμβάνων 78 σελίδας εἰς 8ον, ἐστὶ μνημείον οὐ μόνον τῆς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς πολιτικῆς ἱστορίας, διὰ τὰ τελευταῖα τοῦλάχιστον ἔτη τῆς Θ' καὶ τὰ πρῶτα τῆς ἐπιστάσεως ἐκατονταετηρίδος, πολυτίμητον, ἀλλὰ καὶ χρήσιμον τοῖς ἐρευνῶσι τὴν τοπογραφίαν αὐτῆς τε τῆς πρωτεύουστος ἡμῶν καὶ τῶν θρακικῶν αὐτῆς προκταίων. Ἐντεῦθεν, ἀνάλυσιν αὐτοῦ βραχεῖα καὶ κριτικὴ τις ἀντιβολὴ πρὸς τὰ ἐτέρωθεν ἡμῖν ἐγνωσμένα ἐπὶ τε τῆς ἱστορίας καὶ τῆς τοπογραφίας ἀποδίδεται καλὸν ἀνέγνωσμά τοις φιλόστορον ὁμογενέσιν, ἵσως δὲ καὶ τῷ σοφῷ ἐκδότῃ χρησιμεύσει πρὸς κριτικὴν συντέλεσιν νέας οἰονεὶ σειρᾶς βυζαντινῶν ἱστορικῶν μνημείων, ὧν ἐγένετο πρόδρομος ἐπ' ἐσχάτων ἡ «Ἰωνικά» καὶ τὰ ἔργα τοῦ πατριάρχου Νικηφόρου. Μ.

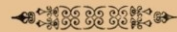
Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ ΕΝΝΑΤΟΝ

2 Νοεμβρίου 1888—25 Οκτωβρίου 1889

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

1888—1889

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 2 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1838

ΑΡΙΘ. 1.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ Ο Σισαννίου Ἀθανάσιος (πρόεδρος)
* Ἀρχιμτ. Ἱ. Συνόδ. Κωνστ. Ἀλεξανδριδης (ταμίης)
* Ἰωάν. Δ. Τανταλιδης (γραμματεὺς).

* Ἀρχισυντάκτης Μανουὴλ Ἰω. Γεδεών

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅσον τὸ ὁθωμανικὸν Κράτος μετ' ἑτία ἀργυρᾶ 5
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσᾶ . . . 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

* Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἄγονται τὴν 1. Νοεμβρίου καὶ τὴν 1 Μαΐου.

Διὰ πᾶσαν αἰτήσιν ἀπορώσαν εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀλήθειαν ἀπευθυνόν: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. Ἀθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλήθειας διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς. Εἰς τὴν Πατριαρχίαν ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ». — Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὁλικῆς διαχειρίσεως φέρονται τὴν σραγιὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀλήθειας καὶ τὴν υπογραφὴν τοῦ ταμίου πνευσ. ἀρχιμ. κ. Κωνσταντίνου Ἀλεξανδρίδου (ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου).
Οἱ τύποι διαρκὸς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν διευθύνουσαν μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐκκλησιαστικὰ χρονικά—Πνευματικὴ κίνησις τοῦ Γένους ἡμῶν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ 19 αἰῶνος ὑπὸ Μ. Ἱ. Γεδεών (συνέχ.). — Ὁ Κώδικς τοῦ Παϊσίου ὑπὸ Μ. Ἱ. Γεδεών. Ἀγγελίαι βιβλίων.

Παράρτημα—Κανονικαὶ διατάξεις τῶν πατριαρχικῶν Κωνσταντινουπόλεως (σελ. 401-408).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τῇ κυριακῇ (30 λήξαντος ὁκτωβρίου) ἐγένετο ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ἡ χειροτονία τοῦ πνευρ. μητροπολίτου Μερωνείας κ. Χρυσάνθου, συλλειτουργούντων τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Νικαίας, Νικοπόλεως, Ἀγκύρας, Ξάνθης, Σισανίου καὶ Μογλενῶν.

— Τῇ δευτέρῃ (31) ἀρίστω διὰ τῆς σιδηροδρομικῆς ἀμφοστοιχίας Ἀδριανουπόλεως ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Λιτίτζης κ. Ἰγνατίος προσκληθεὶς ὡς μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος πνευρ. μητροπολίτου πρώην Χαλεπίου κ. Δωροθέου.

— Προτάσει τῆς ἐφορίας τῆς Πατριαρχ. Κεντρικῆς Ἱερτικῆς Σχολῆς, ἐν τῇ χθεσινῇ συνοδικῇ συνεδριάσει κατηρτίσθη τὸ νέον προσωπικὸν αὐτῆς, διορισθέντος διευθυντοῦ μὲν τοῦ αἰδευσιμωτάτου πρεσβυτέρου κ. Μακαρίου Τανταλίδου, πρώην διευθυντοῦ τῆς ἐν Κιαισαρείᾳ Ροδοκκαναίου Ἱερτικῆς Σχολῆς, καθηγητῶν δὲ τῶν ἱεροδ. Κωνσταντίνου Μικρούλη καὶ Βενεδίκτου Γεωργιάδου. Οἱ διορισθέντες νέοι καθηγηταὶ τῆς Σχολῆς εἰσιν ἐκ τῶν τελειοφύτων τῆς ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς, διακριθέντες ἐπὶ τῇ διδασκαλίᾳ καὶ τῷ κηρύγματι τοῦ θείου λόγου. Ἡ ἐναρξὶς τῶν μαθημάτων τῆς Κεντρ. Ἱερτικῆς Σχολῆς γίνεται σήμερον.

— Δευτεροῦντα τοῦ οἴκου. Πατριαρχεῖου διώρισεν ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης τὸν ἱερολογ. κ. Κωνσταντίνον Καρατζόπουλον, τρόφιμον τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς, ἐπὶ διατίαν δὲ χρηματίσαντα ἱεροκήρυκα ἐν τῇ ἱερᾷ μητροπόλει Νεοκκισαρείας.

— Εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον ὑπεβλήθη πρό τινας ἀρμοδίως ὑπὸ τοῦ νομοδιδάκτορος κ. Μελισσηνοῦ Χριστοδούλου «Πρόχειρον Νομικόν», κυρίως δὲ τὸ πρῶτον αὐτοῦ βιβλίον ἐπιγραφόμενον «Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὁρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ», ὅπερ παρκαπεμθὲν πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὴν Πατριαρχ. Κεντρικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν ἔτυχε τῆς ἐγκρίσεως αὐτῆς, ἀποδειχθὲν ἔργον πείρας μακρᾶς καὶ μελέτης βαθείας, ὅτε κωδικοποιῶν συλλήβδην ἀπάσας τὰς περὶ κωλυμάτων τοῦ γάμου διατάξεις τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἑλλειψιν παρ' ἡμῖν ἀναπληροῦν. Ἡ ἔκθεσις τῆς ἐπιτροπῆς, κρινάσης ἄξιον ἐπαίνων τὸν τοῦ προχείρου Νομικοῦ συγγραφεὰ κ. Μελισσηνὸν Χριστοδούλου, ἐνεκρίθη κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τοῦ παρελθόντος σεβδῆατος.

— Ἀναγγελλάντες πρὸ καιροῦ τὴν ἐκλογὴν τῆς νέας ἐφορίας τῶν ἐν Γαλατῇ ἐκπαιδευτηρίων τῶν ὁρθοδόξων, περλειπομεν νὰ γράψωμεν ὅτι ὁ πρόεδρος τῆς ἐφορίας ταύτης Μ. Χαρτοφύλαξ Ἐξ. Ν. Ψυχῆρης βέως ὑπέβηκε τὴν ἀπ' αὐτῆς παραιτήσιν αὐτοῦ. Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης, ἐκτιμῶν τὴν ὑπὲρ τῶν κοινῶν προθυμίαν καὶ τὸν ζῆλον τοῦ κ. Ν. Ψυχῆρης ἔγγραφει, κατ' ἀπόφασιν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, προτρεπόμενος αὐτὸν ὅπως ἀποσύρῃ τὴν ὑποβληθεῖσαν παραιτήσιν, ὅπερ καὶ ἔπραξεν, ἐπόμενος τῇ πατριαρχικῇ ἀξιῶσει ταύτῃ. Τὸ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς ἐφορίας τῶν ἐν Γαλατῇ Σχολείων πατριαρχικὸν πιττάκιον δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, ἔχον ὅδε:

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ἑλέω Θεοῦ κτλ.

Ἀρθ. Πρωτ. 4573.

Ἐνδοξότετε κύριε Ν. Ψυχρὴ βέη, Μίτκ χαρτοφύλαξ τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἀγιωτάτου Οἰκουμινικοῦ Θρόνου, ἡμῖτερε κατὰ πνεῦμα υἱὸν ἀγαπητὴ, τὴν φιλήν ἡμῖν αὐτῆς Ἐνδοξότετη ἐκ ψυχῆς εὐχόμενοι εὐλογοῦμεν πατρικῶς. Τὰ δύο μέλη τῆς Ἐπορίας τῶν ἐν Γαλατῇ Ἐκπαιδευτηρίων ἦτοι οἱ κύριοι Γεράσιμος Δεστούνης καὶ Κ. Μαδέλης ὑπέβαλον ἀναφοράν, δι' ἣς ἐκτιθέμενοι τὴν ἐξουσίαν, ἣν ἐφορήγησαν αὐτοῖς σύμπασα ἡ Κοινότης Γαλατῆ, ὅπως ποιήσονται χρῆσιν πίντων τῶν δυνατῶν μέτων πρὸς ἀνάκλησιν τῆς πρακτικῆς τῆς περιπουλάτου ἡμῖν αὐτῆς Ἐνδοξότετος ἀπὸ τῆς βῆθις τῆς Ἐπορίας, ἐξεπούντο τῆς ἐπὶ τούτου ἐνεργείας ἡμῶν. Τῆς ἀναφορᾶς ταύτης παραπεμφθείσης ὑφ' ἡμῶν ἐνώπιον τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου, ἐξεδόθη καὶ ὑπεβλήθη πρακτικῶν, δι' οὗ παρεκλήθημεν ἕνα προτρέψομεν τὴν περιπόνητον ἡμῖν αὐτῆς Ἐνδοξότετη, ὅπως, χίριν τῶν διαληθθέντων Ἐκπαιδευτηρίων, εὐκρεστηθεῖται ἀποσύρη τὴν πρακτικὴν αὐτῆς. Ταῦτα τοίνυν προφρόνως ἀνακοινοῦμενοι αὐτῇ, καὶ εἰς τὰ φιλογενῆ καὶ φιλόμουνα αὐτῆς αἰσθήματα ἐκκληρίαν ποιούμενοι, ἀξιοῦμεν πατρικῶς μετ' εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν ἐγκαρτίων, ὅπως διέξῃται τὰς προτροπὰς ἡμῶν τε καὶ τοῦ βῆθιτος Συμβουλίου, ὥσπερ καὶ τὴν κοινὴν εὐχὴν τῶν κατοίκων τῆς κοινότητος Γαλατῆ, καὶ ἐξυκολούθησιν συνεργαζομένη, ὡς μέχρι τοῦδε, μετὰ τῶν ἐξομολογηθέντων Ἐπόρων τῶν ἐκεῖ Ἐκπαιδευτηρίων, γάρν τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω τούτων προαγωγῆς. Εἶεν δὲ τὰ ἑξῆς αὐτῆς, ὅτι πλείστα, ὕγιεν καὶ πανευφρόσυνα.

ζωπῇ Ὁκτωβρίου κ.ε.

† Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέται.

— Χθὲς, ἐντολῇ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἴκου, πατριάρχου ὁ πᾶνσοιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Γερόθεος ἐπισκεψόμενος τὴν Ἀ. Ἐξ. τὸν παρὰ τῇ Ὑ. Πύλῃ πρεσβευτὴν τῆς Ρωσσίας κ. Α. Νελιδωφ διεξιμήνευσε τὰ συγχαρητήρια τῆς Α. Θ. Π. ἐπὶ τῇ, θεῶν Περνολίχ, δικασίσει τῆς ζωῆς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, κινδυνεύσαντες κατὰ τὴν τελευταίαν ἐκ Σιβηριουπόλεως εἰς τὴν πρωτεύουσιν τοῦ κράτους αὐτοῦ ἐκπελόντες.

— Τῇ προσεχεῖ δευτέρᾳ π. μ. ἐξυκολούθησει ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποίησις τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίου πρώην Πολυκυνῆς Γερσίουμου.

Σὺν τῷ παρόντι φυλλαδίῳ διδοται τοῖς συνδρομηταῖς ὁ κατ' ἀφορμὴν ἀναλυτικὸς πίναξ τῶν ἐν τῷ Η' ἔτει τῆς Ἐκκλησίας Ἀληθείας περιεχομένων.

Η ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΗΜΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΟΥ ΙΘ' ΑΙΩΝΟΣ ΕΤΗ*

Τὸ ἔργον τῶν κοινότητων πρὸς ὑποστήριξιν καὶ σύστασιν βιβλιοθηκῶν, τυπογραφείων καὶ σχολείων ὑπεστήριζον ὁμογενεῖς πλούσιοι, ἐταίριμι φιλολογικαὶ καὶ τρεῖς ἐφημερίδες ἑλληνικαί, ἡ Ἀθηνᾶ, ὁ Τηλέγραφος καὶ ὁ Λόγιος Ἐρμῆς καὶ περὶ μὲν τούτων ἐν ἰδίᾳ ἱστορίᾳ τῆς καθ' ἡμᾶς δημοσιογραφίας ὁ προσῆκων γενήσεται λόγος· περὶ δὲ τῶν τυπογραφικῶν ἔργων ἐν ὁρῇ τινος τὸν βίον μεταλλάξας δοκιμώτα-

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 382—384 τοῦ Η' τόμου.

τος νομισματολόγος Παῦλος Λάμπρος. Ἐκ τῶν προστατῶν τῶν γραμμικῶν εἰς μὲν ἀνήκει εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἔθνος, ὁ ἀείμνηστος κόμης Φρειδερίκος Νόρβιος Γυλφφολδ ὁ τῆς Ἰονίου Ἀκαδημίας ἰδρυτῆς⁶⁶, τεσσάρων δ' ἡ βιογραφία γνωστὴ ἐστὶν εἰς τὸ πλείστον μέρος τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν, ἡ τῶν ἀδελφῶν Ζωσιμάδων Ἀναστασίου, Νικολάου, Ζωῆ καὶ Μιχαήλ. Ὁ βίος τοῦ Ζωῆ Κωνσταντίνου Καπλάνη γνωστός ἐγένετο πᾶσιν ἐγκαίρως καὶ τὰ «Σπένια τῆς εὐποιίας ἔργα» κατέστησαν ἐγκόλπιον παντός ὁμογενοῦς, οὐδ' ἐπιτρέπεται ἐνταῦθα μακρὸς ἢ βραχὺς λόγος ἡμῖν. Ἡ μνήμη τῆς τοῦ Ἰωάννου Βαρβάρη φιλογενεῖας ἀνεξλείπτος ἐπὶ πολὺ παραμένει παρ' ἡμῖν. ἄλληστον δ' ἐστὶ τὸ ὄνομα καὶ ἄλλου φιλογενοῦς ἀνδρός, οὐ μόνον προστασίαν παρασχόντος εἰς τὰ γράμματα, ἀλλὰ καὶ δοκίμου γενομένου τοῦ λόγου ὑπέρητου, τοῦ Φραγκίσκου Μαύρου. Διαιτριθεὶς αὐτοῦ, μεταφράσεις οὐσαι ἐπιστημονικῶν ἔργων τῶν ἐν Ἑσπερίᾳ σοφῶν, ἐξεδόθησαν ἐν τῷ Λογίῳ Ἐρμῇ⁶⁷, ἀπὸ τοῦ 1818, ἦτοι ἐν ἔτος μετὰ τὴν ἐκ τοῦ φιλολογικοῦ γυμνασίου τῆς Σμύρνης ἀποφοίτησιν· εἰς αὐτὸν ὁ Κόμης προσφωνεῖ τοὺς δύο πρώτους τόμους τοῦ Συντάγματος φιλοσοφίας, ἐν αὐτοῖς τὸν Ἀλέξανδρον Μαῦρον, τὸν πτωχοῦς μαθητὰν ἐκπαιδευόντα ἐν Εὐρώπῃ, προσεφώνει τὸν ἐκτελειθέντα Α' καὶ μόνον τόμον τῶν Γραμματικῶν αὐτοῦ ὁ μέγας Οἰκονόμος⁶⁸.

Δοκίμως ὑπεστήριξε τὴν ἐν Ἀθῆναις παιδευσιν ἡ αὐτοῦ τῷ 1812 συστηθεὶς φιλόμουσος Ἐταιρία⁶⁹, ἥτις ὡς γάρρει λόγιος ἀθηναῖος, αἰδύνας πρὸς ἐκὺ τὴν τὴν συνδρομὴν καὶ μοναχῶν, καὶ πριγκίπων, καὶ εὐγενῶν, καὶ φιλοσόφων, καὶ πάσης τάξεως ἀνθρώπων· ἤμας δὲ μέχρις ἐννεά ἐτῶν. Ταύτης εἶδη συνδρομητῶν ἦσαν δύο, καὶ οἱ μὲν ἐκαλοῦντο Συνήγοροι, οἱ δὲ Εὐεργεταί· καὶ ἡ συνεισφορά ἐδίδετο ἐτησίως, τῶν μὲν Συνηγόρων δίσταλα τρία, τῶν δὲ Εὐεργετῶν δίσταλα εἴκοσι. Ὡστε ὁ φιλόμουσος οὗτος Σύλλογος ἀνήγειρε σχολεῖα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας, τῶν

66. Βλ. τὸ βιβλίον: Βιογραφικὰ Ἱστορικὰ Ὑπομνήματα περὶ τοῦ κόμης Φρειδερίκου Γυλφφολδ, ἡμετέρου τῆς Ἀγγλίας καὶ περὶ τῆς ὑπ' αὐτὸ συστηθείσης Ἀκαδημίας· ὑπὸ Ἀνδρέου Παπαδόπουλου Βασιτοῦ· Ἀθήναι, 1846.

67. Λόγ. Ἐρμ. 1819, σελ. 241—259· ἡ κατὰ Πλάτωνα θεωρία τῶν φυσικῶν νοσημάτων ὑπὸ Sprengel· 1818, σελ. 384—391· ἡ περὶ ἀτομολογικοῦ καὶ δυναμολογικοῦ συστήματος, κατὰ Sheolz· αὐτοῦ, σελ. 672—680 τὸ κεφάλαιον Studium der paedagogik τοῦ I. G. Kieseeweter.

68. Ἀνέγνωθ' ἐν Λογίῳ Ἐρμῇ, ἔτους 1820, ἀπὸ σελ. 579—586 ἐπίκρισιν αὐστηρὰν τῆς τε πρὸς τὸν Φραγκίσκου Μαῦρον ἀμεριμνίας καὶ τῶν ἐν ταύτῃ γραφομένων τοῦ Οἰκονόμου, γραφέντων ὑπὸ Ἀνδρέου Ἀνδρεοπούλου πελοποννησίου.

69. Κατάστασις συνωπτικῆς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κτλ. ὑπὸ Διονυσίου Σουρμελῆ, ἐν Ἀθῆναις, 1842, σελ. 70—71, ὅπου ἐν μεταγράφῳ τὰ περὶ τῆς Ἐταιρίας ταύτης ἐκδομένα νῦν ἐνταῦθα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 9 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1898

ΑΡΙΘ. 2.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)

† Αρχιμτ. Ι. Συνόδ. Κωνστ. 'Αλεξανδρίδης (ταμίας)

† Ιωάν. Α. Τανταλιδής (γραμματεὺς).

† Αρχισυντάκτης Μανουήλ Ιω. Γεδεών

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετρίτια ἀργυρὰ 5

ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσὰ . . . 25

ἐξ κληματαὶ τὰ ἡμίση.

† Π συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄγονται τὴν 1 Νοεμβρίου καὶ τὴν 1 Μαΐου.

Διὰ πᾶσαν αἰτίαν ἀπορῶσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αληθείαν ἀπευθυνόντες: τὴν Σεβ. Μητροπολίτη Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Πρόεδρῳ τῆς τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας διευθυνούσας 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχία: ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΝ.— Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὁλικῆς διαχειρίσεως φέρονται τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν υπογραφήν τοῦ ταμίου πανος. ἀρχιμ. κ. Κωνσταντίνου 'Αλεξανδρίδου (ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ι. Συνόδου).

Οἱ τῶνον διαμνηστὲς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εκκλησιαστικὰ χρονικά — Ὁ Κώδικς τοῦ Παΐσιου ὑπὸ Μ. Γ. Γεδεών (συνέχ.) — Ὁρθόδοξων μητροπολιτῶν οἱ ἐκδεδομένοι κατάλογοι, συμπληρούμενοι. Α') Μητροπολίται 'Ηρακλείας ὑπὸ Μ. Γ. Γεδεών (συνέχεια) — Ἀγγελία βιβλίων.

Παράρτημα — Κανονικὰ διατάξεις τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (σελ. 409 — 416).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τῇ κυριακῇ (6) συνεχοροστέχτησαν τῇ τε Α. Θ. Π. τῷ οἰκουμένικῳ πατριάρχῃ καὶ τοῖς σεβασμ. συνοδικοῖς ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὸ πρῶτον ὁ ἐκ νέων σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης Αἰτῆς κ. 'Ιγνάτιος, καὶ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Μαρωνείας κ. Χρύσανθος. — Κατὰ τὴν λειτουργίαν ταύτην ἐγένετο καὶ ἡ χειροθεσία τοῦ νέου Μ. ἀρχιεπισκόπου πανος. κ. 'Ιωακείμ.

— Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμέν. πατριάρχης, τιμῶν τὸν ζῆλον, ὃν ἀπὸ εἰκοσιπενταετίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπηρετῶν ἐπιδείκνυται ἐν τῇ ἐκπληρώσει πάσης ἐκκλησιαστικῆς ἐντολῆς ἀνατιθεμένης αὐτῷ ὁ ταμίας τοῦ 'Εθν. Ταμείου κ. Συμεὼν Παπαδόκης ἐχειροθέτησεν αὐτὸν, τῇ ἐπιδοκιμασίᾳ καὶ τῆς Ι. Συνόδου, τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ 'Εξάρχον τοῦ ἀγιοτάτου πατριαρχ. 'Αποστολικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

— Ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν Πατριαρχείων ἐγένετο ἐσχάτως ἀντικείμενον τριῶν ἀπὸ κοινοῦ συνεδριῶν τῶν δύο διοικητικῶν τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ γένους σωματίων. Πρὸς θεραπείαν αὐτῆς, οὐ καλῶς ἐχοῦστος, ἐνεκρίθη νὰ συνομολογηθῇ μετὰ τῆς σεβ. Κυβερνήσεως δάνειον ἐκ δεκακισχιλίων λιρῶν, πρὸς τοῦτο δ' ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμένικος πατριάρχης ἐποίησεν ὅσα κατὰ τὰ κατάλληλα διαβήματα.

— Εἰς τὴν ἐφορίαν τῶν 'Εθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων ἐπετρέπη ἡ συνομολόγησις δανείου τρισχιλίων ὀθωμανικῶν λιρῶν, ἐγκρίσει τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου, καταδειχθέντος ὅτι ἡ ποσότης αὕτη ἦν ἀναγκαία.

— Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ νέου μητροπολίτου Λήμνου κ. Κυρίλλου ἡ ἐν Καίρῳ Ἀγκυρῇ Ἀδελφότης, τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτῆς διατρυνούσα, ὑπέβλεπεν εὐχαριστήριον τῇ 'Εκκλησίᾳ διὰ τὴν ὑπὲρ τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἐπαρχίας ταύτης μητρικὴν φροντίδα καὶ στοργήν.

— Κατὰ τὴν τελευταίαν διοικητικὴν τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου συνεδρίαν, αἰτήσας τῆς ἐφορίας τοῦ 'Εθνικοῦ 'Ιωακείμειου Παρθεναγωγείου, ἀντικατεστήθησαν τρία τῶν μελῶν αὐτῆς, ἀποσυρθέντα πρό τινος. 'Εξελέγησαν δ' ἐκ μὲν τῶν μελῶν τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου, ἀντὶ τοῦ μέχρις ἀπριλίου διατελέσαντος ἐφόρου ἐξοχ. Παυλάκη βέη Φενερλή, ὁ ἐξοχ. 'Ιωάννης ἐφένδης Βιθυνός, ἀντὶ δὲ τῶν εὐγεν. κκ. Δημοσθένους Εὐγενίδου καὶ Χ. Μιχαηλίδου ἱατροῦ, οἱ κκ. 'Αλεξ. Παντζήρης καὶ, ὡς ἐκ τοῦ σώματος τῶν καθηγητῶν τῆς Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γένους, 'Α. Σπαθάρης, οἵτινες μετὰ τῶν μενόντων κκ. Δ. Μεζίκης, Συμεὼν Παπαδόκη, ταμίου τῆς ἐφορίας, καὶ τοῦ προέδρου τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης «Μνημοσύνης» κ. Γ. Κυριακοῦ, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτου Λικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. 'Ιερωνύμου, ἀποτελοῦσι τὴν ἐφορίαν τοῦ 'Ιωακείμειου Παρθεναγωγείου διὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1888—1889.

— Ὁ ἐν Μασσαλίᾳ διακείμενος φιλογενέστατος ὁμογενὴς κ. Στέφανος Δ. Ζαρεϊρόπουλος, ὁ κατ' ἔτος μιμνησκόμενος τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ταύτῃ σχολείων τῶν ὀρθοδόξων, καὶ γεννιῶς εἰς θεραπείαν τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἀργὸς ἐρχόμενος, διέθεσε καὶ διὰ τὸ ἔτος

τούτο 1100 λίρας, ὡν ἰδίως ἀρροισοὶ ὑπὲρ μὲν τοῦ Ἑθν. Ἰωακείμιου Παρθεναγωγείου λίρας Τουρκίας 80, ὑπὲρ τῆς Κεντρικῆς Ἱερaticῆς Σχολῆς ἴσον ποσόν, ὑπὲρ τῆς Πατριαρχ. δημοτικῆς Σχολῆς Φαναρίου 25 καὶ ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Πρώτῃ Γηροκομείου τοῦ κλήρου 100. Ὁ κ. Ζαφειρόπουλος οὕτω συνετῶς ὑποστηρίζων τὴν μέσσην καὶ κατωτέραν παρ' ἡμῶν ἐκπαίδευσιν, καὶ πρὸς ὑποστήριξιν ὠφελίμων τῶν γένει καθιδρυμάτων προθύμως ἔχων, παρέχει σπάνιον ἐαυτὸν καὶ ἀξιοζήλον παράδειγμα φιλομουσίας, ἐν τῇ τάξει τῶν εὐεργετῶν καὶ δωρητῶν τῶν καθιδρυμάτων τούτων ἐαυτὸν ἀναγράφας.

Τῇ δευτέρᾳ, παραμονῇ τῆς ἑορτῆς τῶν παμμεγίστων Ταξιαρχῶν, ἐχοροστάτησε κατὰ τὸν ἐσπερινόν ἐν τῇ πανηγυρίζουσῃ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῶν Ταξιαρχῶν ἐν Βαλατᾷ ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Τῇ δ' ἐπιούσῃ, γῆς, (8) ἐν τῇ κατὰ τὸ Μ. Ρεῦμα ἐπισημῶν νηφ.

— Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας ἡ Α. Θ. Π. ἐπισκέψατο τὸν ἄγοντα τὴν ὀνομαστικὴν αὐτοῦ ἑορτὴν Ἐξοχ. Γαβριὴλ πασὰν Κρεστίδην, τὴν Α. Ἐξοχ. τὸν Κωσταντῖνον Μουσοῦρον πασὰν καὶ τὸν ἀξιότιμον κ. Ἰ. Μ. Σταύρου, παρ' ᾧ καὶ ἐγευματίσεν.

— Τῇ δευτέρᾳ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ Α. Ἐξ. ὁ ἐν Καίρῳ φιλόμυθος ὁμογενὴς σὺρ Ἰω. Ἀντωνιάδης. Τὸν κ. Ἀντωνιάδην, ἀναχωρήσαντα γῆς ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, ἀντεπισκέψατο διερμηνεύων τὰς προσρήσεις καὶ εὐχὰς τῆς Α. Θ. Πανηγυτικῆς ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Ἱερόθεος.

— Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ, ἱεουργήσας τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σισανίου κ. Ἀθανασίου ἐν τῇ κατὰ Βερᾶν ἱερᾷ ἀγιάσματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐγένετο ἡ ΙΖ' ἐπέτειος γενικὴ συνένδρις τῆς ἐνταῦθα Μακεδονικῆς Φιλεκαπιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ἥτις τοσοῦτον ἀθροῦςως λειτουργήσας καρποφόρον ἔργον ὑποστηρίζει, τὸ ἐν Τσοτύλῳ τῆς Μακεδονίας Σχολεῖον, μέχρι Γ' γυνάσκειας τάξεως χορηγοῦν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ διατροφήν, ἀντὶ γλίσχρου καταβολῆς, εἰς μέγαν ἀριθμὸν φιλομαθῶν παιδῶν τῆς Μακεδονίας. Ἐκ τῆς ἐκθέσεως, ἣν ὑπέβαλε τὸ ὑπὸ τοῦ πρὸς πᾶν καλὸν θερμοῦργου κ. Δημ. Κωνσταντινίδου προεδρευόμενον διοικητικὸν Συμβούλιον κατεδείχθη ὅτι κατὰ τὸν λήξαντα σχολικὸν ἐνιαυτὸν ἡ οἰκονομικὴ τῆς ἀδελφότητος καὶ τοῦ Τσοτυλείου γυμνασίου κατὰστασις ἦν καλὴ πως, μέιναντος περισσεύματος ἀμφοτέρωθεν ἐξ 100 σχεδὸν λιρῶν, καὶ ὅτι ἐπὶ τὰ διδάσκαλοι καὶ καθηγηταὶ ὑπὸ τὴν δεξιὰν διέθουντο τοῦ διδάκτορος κ. Φιλίππου Σακελλαρίου ἐδίδασκον ὑπὲρ τοῦς ἑκατὸν νέους, ὧν οἱ ἐνενήκοντα ὁκτώ οἰκότεροι. — Ἡ Μακεδονικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης ἔτυχεν ἀπὸ τινων ἐτῶν ἐπὶ τῇ γυμνασίῳ Τσοτυλίου καὶ τῇ κατὰ Βερᾶν ἀγιάσματι πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγιλίου, ἡ δὲ πρώτη ὑπὲρ αὐτῆς ἱερὰ λει-

τουργία ἐτελέσθη τῇ 20 Σεπτεμβρίου 1871 ἐν τῇ πατριαρχικῇ νηφ ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου οἰκουμενικοῦ πατριαρχοῦ Ἀνθίμου ΣΤ' μετὰ τῶν τότε συνοδικῶν.

— Ἡ ἐπὶ δημοπρασίας ἐκποιήσεως τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίτου πρῶτου Πολυκατῆς Γερσίου ἐξηκολούθησε τῇ προχθὲς δευτέρᾳ ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ, παρούσης καὶ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἴκου. πατριαρχοῦ.

— Τῇ προσεχεὶ κυριακῇ, ἀπὸ πρωίας γενήσονται ἐν τῇ ἐν Φαναρίῳ Λέσχῃ «Μνημοσύνη» αἱ ἐνάρξεις τῶν ἐργασιῶν τοῦ ΚΖ' ἔτους· μετὰ τὸν ἀγιασμόν, ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς τῆς Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Ἀμαξόπουλος λαλήσει «περὶ τῆς ἐπικῆς ποιήσεως τῶν νεωτέρων πρὸς τὴν παρ' Ὁμήρῳ παρβαλλομένης».

— Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας. — Ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ λήξαντος ἡδὴ μηνὸς ὁκτωβρίου, ἡ Α. Θ. Π. ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Σωφρόνιος ἀπῆλθεν ἐκ Ἀιγύπτου, ἐνθα κατὰ τὸ θέρος παρέμενε, καὶ ἀφίκετο εἰς Ἀλεξανδρείαν, ὑποδοχῆς τυχὼν ἐνθέρμου παρὰ τῶν αὐτόθι ὀρθοδόξων.

Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων. — Ἀφίκετο εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἐβδομάδος ὁ ἐπὶ διετίαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει διαμείνας καὶ ἀγαθῶς ἐντυπώσεις λιπῶν πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Δαμιανὸς, ἐπίτροπος ἄλλοτε τοῦ μακαριωτάτου πατριαρχοῦ Ἱεροσολύμων.

Ο ΚΩΔΕΞ ΤΟΥ ΠΑΙΣΙΟΥ*

Ἄλλως δὲ καὶ τὸ γράμμα τοῦ πατριαρχοῦ Ἱερομίου Δ' τοῦ ἀπὸ Μιτυλήνης, παρεχόμενον τῷ Παΐσιῳ τὴν ἄδειαν τοῦ χοροστατεῖν κατὰ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰς κυριακάς ἐν τῇ κατὰ τὸν Κουρούτζεσμεν νηφ τοῦ ἁγίου Δημητρίου, ἔταττε τοῦτο ρητῶς ὡς ἀγέρως πρὸς τὸ παρὸν τῶν καταβλλομένων ἀγώνων αὐτοῦ. Καὶ ὁμῶς τὴν αἰτίαν τῆς ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Σταγῶν παραιτήσεως τοῦ Παΐσιου τέως ἀγνοοῦμεν· ἀσφαλὲς δὲ πῶς εἰσι καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐπὶ πολὺ διαμονὴν ἐν Πελοποννήσῳ, καὶ τὰ κατὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ, πλάχοντος σωματικῶς, οὐδὲ δυνάμεθα καὶ εἰκάσαι τι ἐκ τῆς παρατιθεμένης ἐπιστολῆς ταύτης, ἀν' ἧς ἐκδίδωμεν αὐτὴν, τοῦτο πράττομεν ὅπως κέντρον τοῦτο παραθῶμεν εἰς εὐρυτέραν ἐξέτασιν γεγονότων τοῖς θέλουσιν ἐξετάζειν γεγονότα μόνον, εὐχόμενοι γενέσθαι ταύτην ἀφορμὴν εἰς ἀνίχνυσιν ἑλατηρίων καὶ πόθων καὶ βλάβων ἀπορρωσῶν εἰς μέλλον βέλτιον δι' αὐτόν. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ νοταρίους, ἴσως

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 4—7 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

7. Ἰδε Νεολόγον ἔτος Θ', ἀριθμ. 1722, ἐν ᾧ ἐξεδόθη ὑπὸ Μ. Κ. Παράνικα τὸ πατριαρχικὸν γράμμα.

γραμματεὶς πατριαρχικούς, ἀπεσταλμένους εἰς τὰς ἀνά ταύτην ὀρθοδόξους παροικίας ἐπ' ἐντολῇ τινι, στελλομένη ἔστιν αὕτη :

ΣΤ'

ΕΙΣ ΠΕΔΟΠΟΝΝΗΣΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΟΤΑΡΙΟΥΣ

Φθάσαντος τοῦ ἔαρος μετὰ τῶν χειλιδῶν ἡλιπζον καὶ ὡς νὰ μοὶ σταλθῇ ἡ ἀδεια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας διὰ νὰ γένω μέτοικος ἐντεῦθεν καὶ μεταναστῆτης εἰς τὰ ὀπίσω· ἀντὶ δὲ τοῦ τοιοῦτου ἐφετοῦ μοι καλαδῆμας, ἤκουσα τὸν ἀντιόν διὰ γραμμάτων ἐκκλησιαστικῶν στελλομένων, τὸ ἀνέμεινον ἐπὶ ὅσον ὅσον, ἔως οὐ καὶ δεύτερα γράμματα παρὰ τῆς ὑποθέσεως ἕνεκα, ἐξ ὧν μία ἔστι καὶ ἡ ψηφισθεῖσα μεταλλαγὴ τῆς ἐντεῦθεν ἐπαρχίας εἰς τὴν σεβασμιώτατον ἁγίον Ἀμυκλῶν· ἴσως τὸ ἐμάθαι· τί λοιπὸν δύναμαι ποιῆσαι, ἢ ὑπέκειν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς ἡγουμένοις, κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· εἰ καὶ δυσπρόως φέρω τὴν ἐνταῦθα παραμονὴν ἐπὶ τοσοῦτον, πᾶν γὰρ τὸ συνεχές καὶ ὑπόθυμον· ὅτι καὶ ἔρ ειη ἄπαρ ὁ χρόνος, ἔδοξεν ἐπιεικῶς τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἀξυντελῆς· ζῶμεν δὲ ἐν τῇ παρούσῃ πόλει ὡς ἄρνες ἐν μέσῳ κενόντων. Ἦ δὲ φιλέηται μοι ἀδελφικῇ τριὰς ὡμῶν, σὺν τῇ ἐκδηλῶσιν μοναχῶν, μακαριστῶν καὶ τὸν τρόπον, καὶ τὴν εὐπειθειαν, τὸ μὲν ὅτι ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γνωσθήσεται, καὶ τοῖς πᾶσι τὰ ἀγαθὰ ὡμῶν ἦθι διὰ τὰ καὶ ἐπαινετὰ· τὸ δὲ, ὅτι πόρρω τῶν κακῶν κατέφυγεν ὡμῶν ὁ Θεὸς ἐν ἡσυχίᾳ τε καὶ ἀπορίᾳ, ὡς γέρας καὶ τοῦτο τῆς ἐνερπίτου ὡμῶν προαιρέσεως ἦεν, ὡς λαμπρὸς ἐστὶ καὶ ὁ χαρακτήρ τῆς εὐγενείας ὡμῶν, ἐπ' οἷς συγχάρω καὶ τῇ φιλότῃ ὡμῶν. Θερμῶς ἀντιβολῶ τὸν ἐκ νεκρῶν ἐξαναστάτα Σωτήρα Χριστὸν, ὅπως διαφυλάτῃ τὴν εὐμενῇ μοι ὡμῶν ἐντιμότητα παντί, ὡς, εὐτυχῇ μετὰ μακροβιότητος, καταζῶν ἐορτάσαι τὴν λαμπροφάνειαν αὐτῆς ἐορτῆς γηθασύνως καὶ λαμπρῶς εἰς ἔτη πολυαίθρια, χαρίζομένη καὶ μοι ἐπίτευξιν ποθεινῶν μοι γραμμάτων σας, εἰς παρμυθίαν μου καὶ εὐφροσύνην.

Βραχὺν χρόνον ὑπερέτῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ γένει κατὰ τὴν Ξηροκρήνην ὁ πρῶτος Σταγῶν Παῖσιος, ἄλλοι μὲν ἀγῶνων τὴν τοῦ προσκεταίου προσετείαν σὺν τῇ ἐπιστολαίᾳ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας λαβῶν, ἐπαθλον δ' ἐν τῷδε τῷ βίῳ τῶν ἀγωνισμάτων δεξάμενος τὴν μητρόπολιν Σηλυβρίας, εἰς ἣν προεβιβάσθη τῇ 21 αὐγούστου 1816, ἀντὶ τοῦ παρρησιαζομένου τὴν μητρόπολιν ταύτην Καλλινίκου. Τὴν αἰτίαν τῆς τοῦ Καλλινίκου παραιτήσεως οὐδεὶς πολυπραγμονεῖ, μήτε καὶ πρέπει· νὰ πολυπραγμονήσῃ μετὰ τὴν ἀνάγκωσιν μάλιστα τῆς πρὸς τὸν πατριάρχην Κύριλλον ΣΤ' γραφομένης ἐπιστολῆς. Ἀλλ' ἡ θέσις τοῦ Παῖσιου ἦν ἑλεεινή. Πενή οὐλοῦ κατέτρυγεν αὐτὸν, κατατρώχουσα τὴν ἐπαρχίαν ταύτην, ἀλλὰ καὶ ἐπιμονὴ τῶν κατοίκων εἰς τὸ κατ' αὐτοῦς καθιστῶς ἀνεδείκνυε λυπηρὴν τὴν θέσιν ταύτην τοῦ διακεκριμένου ποιμένου αὐτῶν. Ὑπῆρχον, ὡς εἰκάζω, κοινότητες ὀρθοδόξων ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας, αἵτινες χορηγοῦσαι κατ' ἑθὺς ἀρχῇθεν ἐπικρατήσαν ποσὺν τι τῷ ἀρχιερεῖ καθ' ὃν χρόνον ἦσαν ὀλιγάνθρωποι, ἐπέμενον ἵνα χορηγῶσι τὸ αὐτὸ ποσὺν καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀρ-

χιεραιέας τοῦ Παῖσιου, ὅτε ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν ἦν ἱκανὸς ἡζυγμένος. Ἐπὶ τούτῳ γάρ κρείττονος τὸν οἰκουμένικόν πατριάρχην, ὃς ἦν τῆνικα Κύριλλος ΣΤ' ὁ ἀπὸ Ἀδριανουπόλεως, γνωστὸς τῷ Παῖσιῳ γενόμενος καὶ πρὸ τοῦ 1800, ὡς ὢν ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· ὁ Κύριλλος αὐτὸς τῷ 1803 ἐχειροτονήθη μητροπολίτης Ἰκονίου, διαδεχόμενος τὸν Ραφαήλ, εἰς τὴν μητρόπολιν Λαρίσης προδιεασθέντα, εἰς ὃν καὶ ἔγραψε τὴν Α' ἐπιστολήν, ἐν τῇ παρελθόντι δημοσιευθεῖσαν φύλλῳ τῆς Ἐκκλησ. Ἀληθείας. Ἰδοὺ τί ἔγραψε περὶ τῆς ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως πρὸς τὸν πατριάρχην:

Ζ'

ΤΩ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ ΚΥΡΙΛΛΩ

Εἰ εὖρον χάριν ὁ δοῦλος αὐτῆς ἐνώπιον τῆς θεσπέσιου μοι αὐτῆς κορυφῆς, καὶ ὁ ἐλπίτας ἐπ' αὐτῇ οὐ κατασχυνοθήσεται, οὐκ ἔχει, οὐκ ἔδικον, οὐδὲ ἀπὸ τῶν ὁδῶν τῶν σεβαστῶν μοι δεσπότη τὸ ἐμὸν ἄρτι πρόβλημα, καὶ ἡ δουλική μου μεσιτεία, ἀλλ' εὐελπίς εἰμὶ ὅτι εὐκαρύνεται Κύριος τῆς δεήσεως ἐμοῦ, καὶ πέρας ἀποδώσει τὸ εἶσιον· καὶ ὁ πάντων δεσπότης καὶ σωτὴρ ἡμῶν Χριστὸς εὐαγγελικῇ ἐντολῇ διδῶν ἡμῖν, «μὴ μεριμνᾶτε τῇ ψυχῇ ἡμῶν τί φάγετε, ἢ τί πίετε, μηδὲ τῷ σώματι τί ἐνδύσεσθε, ἀλλ' οὐπω· ἡ ἀποτρίψις μὴδὲ τὸ ὄφλημα ἀποδόναι οἷς ὀφείλαται ἐμῷ· δὲ χρέος ἐστὶν ἄρκετον καὶ ὁ ἐτήσιος τόκος ἀναπόσπαστος, καὶ τοῦτο διηκεῖς κατὰ νοῦν ἀναπεμπάξω, καθότι πλησιάζει ἡ προεσμία τῆς ἀποδόσεως. Τίς δὲ ἡ ἐμὴ βουλή καὶ τὸ ζήτημα, σεβασμιώτατε δέσποτα; γνωστὸν ἐστὶν ἡμῖν καὶ ἡμεῖς γνωστὸν τὸ χωρίον μου καὶ εἰς πόσιν ὀνόματα ἐπεκτείνεται· ὅπου τὸ πάλαι ἦν ὀλιγάνθρωπον, καὶ ἀπέβλεπον τῷ κατὰ καιροῦ ἀρχιερεῖ ἕκαστος οἶκος ἀπ' ἐνδὸς μεδόμενον σίτου· ἐπειδὴ δὲ τότε ὁ σίτος ἦτον ἄχρι τῶν δέκα καὶ εἰκοσὶν ὀβολῶν, περὶ ἑκάστης τοῦτον ὁ ἀρχιερατείας, καὶ ἐλάμβανεν ἀντὶ ἐκείνου γρόσια πεντήκοντα τὸ κανονικὸν κατ' ἔτος· ἥδη δὲ ἡ χώρα ὅπου ἀνελάβετο προσθήκην ἄχρι τριακοσίων ὀνομάτων, ἐξ ὧν τὸ τρίτον μέρος εἰσι γεωργοὶ καρποφοροῦμενοι σίτου, οἱ δὲ λοιποὶ πάντες πραγματευόμενοι, [οὐ] δίκαιον ἐστὶ μόνον τὰ πενήκοντα γρόσια ἐτησίως διδόναι τῷ ἀρχιερεῖ· καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐν αἷς ἡμεῖς ἐπιδομαί· ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν, ἡ τούτου τροφὴ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐστὶν ἐξ ἰδίων του· καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ τὰ πενήκοντα εἰς αὐτὴν τὴν δαπάνην· πῶς δὲ μεταδώσει αὐτοῖς τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ εὐχῆς καὶ εὐλογίας καὶ πινῶν καὶ διψῶν; οὐδὲ Ἰσαὰκ ὁ παλαιότερος πατριάρχης μετέδωκε τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ἰακώβ τῆς πατριαρχικῆς εὐλογίας, ἐὰν μὴ πρῶτον φαγῶν ἐμπλησθῇ τῶν προσενηχθέντων ἰδεσμάτων τοῦ θηράματος αὐτοῦ· ποθήσομεν δὲ τὸ λευτικὸν ἐκεῖνο θεῖον ἔνταλμα· ἐπᾶσαν δεκάτην τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σίτου, οἴνου καὶ ἐλαίου, προσοίσετε τῷ Κυρίῳ· οὗτοι δὲ οἱ καλοὶ μου χριστιανοὶ οὐ μόνον δεκάτην, ἀλλ' οὐδὲ ἑκατοστὴν, οὐδὲ χιλιοστὴν παρὰ μηδενὸς καιροῦ ἀποδίδουσι τῷ ἀρχιερεῖ· ἡ δὲ ἀπολογία τους οὐδεμία ἄλλη, εἰμὶ· τοιαύτη συνήθεια εὐρίσθη, τότε καὶ διδομένη· ἄρα γε παλαιὸν κακὸν νέον ἀγαθὸν οὐ γίνεται; οὗτοι θέλουσι τὸν ἀρχιερέα τους βούν ἀλωῶντα, κοπιῶντα, ἐργαζόμενον, καὶ μηδὲ τροφῆς ἀπολαύοντα, ἐναντίον τῆς προφητικῆς ρήσεως αὐτῶν φημι· «οὐ θέλουσι ἀλωῶντα», καὶ τῆς ἀποστολικῆς παραίνεσης «τίς ποιμαίνει ποιμένην καὶ ἐκ τοῦ γάλακτος αὐτῆς οὐκ

ἐσθίει;» ἐμὲ δὲ τὸν δοῦλον σας παροτρύνει ἐπὶ τοῦτο οὐχὶ ἡ πλεονεξία, ἀλλ' ἡ χρεὶα καὶ ἀνάγκη ἵνα προσθῶ τοὺς πλησιέζοντάς ἐτησίους μου τόκους, καὶ ἐξόχως αὐτὸ τὸ δίκαιον· ὅθεν ἀντιβολῶ θερμῶς τὴν θεοπεσίαν αὐτῆς κορυφῇ, ἵνα ὁρέξῃ χεῖρα βοηθείας εἰς αὐτά μου τὰ δίκαια· καὶ εἴτε δι' ἐπιστολῆς πατριρχικῆς, εἴτε δι' ὕψιλλοῦ ῥηματος, νοουθετηθῶσιν οὗτοι οἱ χριστιανοὶ μου· καὶ ἐπιταχθῶσιν νὰ μοὶ δώσωσιν τὸ κανονικὸν δίκαιον τοῦ σίτου· ἢ ἀντ' ἐκείνου προσθήκην γροσίων ἀνέλογον καὶ ἀκολουθῶς τὴν ζωοτροφίαν μου, κάθε ἡμέραν ὠρισμένην πρὸς ἐπίσκεψιν ἐν τῇ γῶρᾳ τους δις τοῦ ἐνικυτοῦ· ὅπως δὲ καὶ τῶν τρόποις ἐπιτάξει αὐτοῖς καὶ πειθηνίους ποιήσῃ, οἶδε, πάντως, οἶδεν ἡ κριτική καὶ προνοητική αὐτῆς κορυφῇ, πλην ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄξεις, ὅτι δυσάγωγοι. Τοῦτό μου ἐστὶ τὸ ζήτημα, αὐτὴ ἡ δέησίς μου, δέσποτά μου παναγιώτατε· ἐγὼ δὲ οἶδα ὅτι τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου μου ἀληθινὰ καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι, καὶ ὁ ἑλπίζων ἐπ' αὐτὸν οὐ καταστραθήσεται· γένοιτο, γένοιτο.

Εἰκὼν γραφομένη κατὰ τὰ 1816—1818 καὶ προχωγραφουσα τὰ μετὰ εἰκοσαετίαν καὶ μετὰ τριακονταετίαν ἄλλην γεννησόμενα. Καθ' ὅσον εἶχεν ὁ Παΐσιος βέβαια δικτηρήσεως θεακρόντων καὶ δικαίων, καὶ κατὰ τὰς περιόδους αὐτὸς ἔτρεφε τούτους, τὸ δὲ ποίμνιον ἦγε σιγῇ· πληθυνόμενον αὐτὸ ἔδει καὶ πλείονας ἵνα ἐπιπροτίσῃ μερίμνας· τῷ ἀρχιερεὶ, κληρὸν ὕλικόν πλείονα δαπανῶντι κατὰ τὰς περιόδους ταύτας, δις τοῦ ἐνικυτοῦ μάλιστα γινόμενας, εἰς ἐπίσκεψιν αὐτοῦ πνευματικῇ, εἰς ὑποστήριξιν τῶν κοινῇ συμφερόντων. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ παρεχόμενον εἰς τὸν μητροπολίτην ποσὸν τοῦ σίτου μετὰ γογγυσμῶν παρείχον, καὶ βούν ἐρίμων ἀλωῶντα. Μετὰ πόσης πατριχῆς ἀγανακτήσεως γράφει ὁ Παΐσιος, ἀλλὰ καὶ πόσῃ ἐντυποῖ θλίψιν ἐν τῇ πρὸς τὸν πατριάρχην ἐπιστολῇ ταύτῃ! Καὶ ἐν τούτοις εἰργάζετο ὑπὲρ τοῦ κοινού καλοῦ, τύπος ἀληθῆς ἀγαθοῦ· ποιεύμενος δεικνύμενος, ἐν μέσῳ δὲ περιστάσεων ἀντιζηῶν πηλίκων καὶ ἐργαζόμενος. Αἱ κατωτέρω ἐκδιδομέναι δύο ἐπιστολαὶ, Η' καὶ Θ': γνωστὴν αἰὲν ποιοῦνται τὴν ἠθικὴν τοῦ Παΐσιου στενοχωρίαν. Ἐτάρτατε τὸν ἡσύχιον αὐτοῦ βίον ἡ γερωνικὴ τοῦ πρὸ αὐτοῦ μητροπολίτου Καλλινίκου Σηλυβρίας ἐπιμονή, θέλοντος ὅπως δικαίῃ ἐν Ἐπιθίταις, ἐν τῇ οἰκίᾳ ἱερέως τινὸς Δημητρίου, ἐν ᾗ μένων ἐκινδύνευε ν' ἀκούσῃ ἀσχημονας περὶ αὐτοῦ ψέθρους. Οἱ πρόκριτοι ἀπνέεσκοντο, τὸ γόητρον αὐτοῦ ἐταπεινούτο, ὁ δὲ Καλλνίκος ἐπέμενε. Καὶ ἐν τοσούτῳ τὰ μὲν οἰκονομικὰ τοῦ Παΐσιου κακῶς εἶχον, συγχρόνως δ' ἐπέστελλε τῷ τε πατριάρχει κατὰ τῆς ἐπιθρομῆς τοῦ Καλλινίκου, καὶ τινι σπαθάρῃ παρχδοουναβείου τινος ἡγεμονίας, ἐπιταλνόμενος τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὕλικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ κακοδαμονίας. Χαρακτηριστικαὶ τῶν ἡθῶν καὶ τῶν τότε σχέσεων εἰσὶν αἱ δύο αὗται ἐπιστολαί:

Η'

ΤΩ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ

Καθικετεύω ἄκτενως τὸν ἄκρον ἀρχιερέα καὶ σωτῆρα ἡμῶν θεάνθρωπον Χριστόν, ὅπως σκέπῃ καὶ δικαιοῦν τὴν θεοσίκελον αὐτῆς κορυφῇ ὑγιαίνουσαν, εὐθυμῶσαν, καὶ ἀλονήτως

πατριρχεῦσαν ἐπὶ τοῦ πανσέπου αὐτῆς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου. Μεθ' ὅσης εὐλαθείας καὶ προθυμίας ἀποδεχόμενος τὴν πατριρχικὴν μοι δεσποτικὴν αὐτῆς ἐπιστολήν, εὐφράνθην ὑπερβαλλόντως ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς ἐρεωτάτης μοι ἀγάθης ὑγείας αὐτῆς· καὶ τῇ ἀποδοχῇ τῶν πνευμάτων τῆς εὐχῆς καὶ εὐλογιῶν ἔργων ἀναγνούς καὶ τὰ ἐφεξῆς μοι φιλοστόργως καὶ εὐκρινῶς ὑποτιθέμενα καὶ ἐντελλόμενα, περὶ τῆς προβληθείσης μοι υποθέσεως, ὑπὲρ ὧν ἀνομολογῶ ἀπείρους αὐτῇ τὰς χάριτας, ἐπιμένων καὶ ἀκολουθῶν ἀπαρβίτως ταῖς πατριρχικαῖς νοουθεσίαις καὶ συμβουλαῖς.

Ἐπεὶ δὲ ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεῖται ῥῆμα, καὶ νῦν νυκτὶ ἀναγγέλλει γνώσιν, ἀναφέρω ἥδη τῇ σεβασμιωτάτῃ μοι αὐτῆς κορυφῇ, ὅτι κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας ὁ προκάτοχός μου κύρ Καλλνίκος ἔγραψέ μοι γράμμα, δι' οὗ θίλει καὶ ἐπιζητεῖ ἵνα ἔλθῃ καὶ γίνῃ κίτοικος εἰς χωρίον Ἐπιθίταις, εἰς τινὰ οἶκον ἱερέως Δημητρίου, ὅπως ἐπισκερθεῖ ἐκεῖσε καὶ περιθάλφῃ ὑπὸ τῶν οικειοκῶν· εἰς τὸ γράμμα του τὴν ἀποκρίνομαι, καὶ ἰδοὺ περικλείεται ὥδε βολάντε πρὸς θεωρίαν τῆς· καὶ ἔπειτα ἄς τοῦ σταλθῇ βουλωμένον· ἀλλ' οὕτως οἱ ἐγγύωροι ἐπιθιτῆνοι στέργουσι τὸν ἐκείσε πηγαμὸν του· περικλείω καὶ ἐν ραδίᾳ, ὅπου σήμερον ἔλαβον παρὰ τῶν ἐκείσε δημογεγενητῶν· ὅπου κοντὰ εἰς τὴν δυσημίαν ὅπου ἀκολουθεῖ εἰς τὸ ὑποκείμενόν του, οἰκουρῶν ἐν ἐκείνῃ τῇ οἰκίᾳ, ὑπάρχει καὶ τὸ φυσικόν του ἰδιώμα φιλοτάραμον καὶ φιθυρον· καὶ δύνανται συμβῆναι καὶ εἰς τοὺς ἐγγύωρους ἀλληλομαχίαι καὶ εἰς τὸν δούλον σου ἀνησυγία· ὅθεν ἀντιβολῶ τὴν σεβαστήν μοι αὐτῆς κορυφῇ ἵνα ἀναχαιτίσῃ τὸν τοιοῦτον σκοπὸν τοῦ, καὶ νὰ μὴ τοῦ δολῇ ἡ τοιαύτη ἄδεια.

Θ'

(. . . . .)

Τίτλων ὁ θετταλῆς, φησὶν ἡ ἀρχαιολογία, λόγοις ἠδὲ καὶ ἐπιθέται· προσήντι, πρέλαθεν ἐκ τῆς Κολύβδος· τὸ περιφρημον ἐκεῖνο χρυσοῦν δέρας· προσηνέστερα καὶ ἡδύτερα ἐφάνησαν κίμοι τῷ θετταλῷ ἀρχιερεὶ καὶ εὐρέτῃ τῆς καὶ θελατικώτερος ἐκείνου τὰ λόγια τῆς πατριχῆς μοι πεμφθείσης ἐπιστολῆς. Πολλοὶ πολλὰς ἐπιστέλλουσιν ἀδιακρίτως πρὸς τοὺς φίλους αὐτῶν καὶ ὑπερασπιστὰς γράμματα συνεχῇ, δι' ὧν ὑπολαμβάνουσιν ἀνεξέλεπτον δικτηρεῖν τὴν ἐν τῷ μέτρῳ φιλοπῶν· οἱ δὲ ἀληθεῖς τῶν πραγμάτων ὅροι ἐπιкуроῦσι τῆς φίλης τὴν στερεώτητα οὐκ ἐν τοῖς πολλοῖς γράμματιν, ἀλλ' ἐν τοῖς τῆς εὐκαρινείας τυπώματιν· ἄλλως τε τὸ συνεχὲς γίνεται καὶ ἐπιθαρὲς, καὶ ὀλλήρον, καὶ μάλιστα εἰς ὑπέρροχον πρόσωπα, ἅτινα εἰσὶν ἀνάεστα φροντῶν πολιτικῶν καὶ μεριμνῶν κύνετικῶν· ταῦτα κληρὸς οὐδέ τις τῆς δικτεμπάξων κατὰ νοῦν, οὐκ ἔστιτα συνεχῇ τὸν κάλκον πρὸς τὴν εὐγενείαν τῆς μὴ πικρῆς ὀλλήρης καὶ φορτικῆς γράφων ἀνυποβίτοις. Ἀρτὶ δὲ ὑπὸ ἀναγκῆς ὑποθέσεως κινούμενος σκεδιάζω τὸ εὐρετικόν μου, δι' οὗ ἐρευνῶ τὰ τῆς ἐφετῆς μοι ὑγιείας τῆς· καὶ ἐπομένως τὴν ἀνακινητικὴν τὴν ἀρχαιολογίαν, ὡς Τύλιος ἐθνημῆτιος ἐκείνος τῶν Ρωμαίων ἦναξ ἐθνημῆτις καὶ κλέος μέγα δίδωκεν εἰς πάντας καὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς πρὸ αὐτοῦ βασιλεῖς, ὅτι φιλανθρωπικῶν ἐπεδείκνυτο μεγάλῃ καὶ τοὺς νόμους τοὺς περὶ συμβολαίων διαφόρους ὄντας· τὸ πρῶτον μετεποίησε φιλανθρωπικούς καὶ δημοτικούς, πρὸς εὐρέειαν καὶ οἰκονομίαν τῶν διαλλαττομένων· ἂν ἐκεῖνα τότε τὰ ἀγαθὰ ἐνεργούοντο ἐν τῷ σκοπῷ τῆς ἀγνοίας, πόσω μᾶλλον δεόν ἐνεργεῖσθαι ἐν τῷ φωτὶ τῆς γνώσεως. Ἀλλὰ τίς ὁ ἐμὸς λόγος καὶ τὸ δικαίον μοι πρόβλημα, ἀξίζηστέ μοι ἄρην σπαθάρῃ; Γνωστὰ ἐστὶ τοῖς πάνσι ἡ τε σικρότης τῆς ἐπαρχίδος ταύτης Σηλυβρίας, καὶ τὸ ὀλγοπόδοον, καὶ τὸ βάρος τὸ ὑπέρροχον, καὶ τὰ ἐτήσια ἄφροντα δαπάνηματα, καὶ τὰ καθημερινὰ μου ἀναγκῆς δαπανήματα· ὅθεν χρεὶα ἐστὶ νὰ ἀπο-

βλέψωμεν εἰς οἰκονομίαν τῆς ἐξιτάσεως τῶν λημμάτων καὶ διαπα-
νημάτων· πῶς δὲ ἔστι τοῦτο; ἔαν γίνῃ συγκατάθεσις τῶν εὐγε-
νεστάτων ἀρχόντων δανειστῶν μοι, καὶ ἀπόφασις ἐκκλησιαστικῇ
ἵνα πληρώσῃ τοὺς τόκους· ἡ μικρὰ Σηλυβρία πρὸς τεσσάρωντα
τὰ πονγγίων ὑπὲρ καὶ εὐλογον καὶ δίκαιον κρίνεται παρὰ πᾶσι
τοῖς ἐλέφροσι καὶ φιλοδικαίοις· ὅτι καὶ Θεῷ φίλον τὸ κατὰ δύν-
μιν, φησὶν ὁ ἱερὸς λόγος· ὑπὲρ τούτου μοι τοῦ δικαιοῦματος ἀντι-
βολῶ τὸν χρυσὸν μοι ἄροντα σπαθίρην νὰ γίνῃ πρωτοσυργός,
προστάτης καὶ ὑπέρμαχος τοῦ λαοῦ ἐν πύλαις· οἱ οἶδε τρόποις,
ὁμολῶν μετὰ τοῦ παναγιωτάτου μοι δεσπότην καὶ τοῦ σεβαστοῦ
μοι γέροντος ἁγίου Ἡρακλείου καὶ ἁγίου Βερρόντιος, περὶ ταύ-
της τῆς ὑποθέσεως· καὶ ὅταν θελήσῃτε, εὐκόλως περιωδηθή-
σεται· καὶ ἔσομαι διὰ πάντες κήρυξ διαπρύσιος καὶ ἀδιέλειπτος
εὐγνώμων τοῦ εὐεργετήματός, καθὼς καὶ πρόσθεν παντοεινῶς
πρὸς τὸν ἅγιον Θεὸν ἐν ταῖς ἱεραῖς μου τελεταῖς ὑπὲρ ὑμεῖς
καὶ σωτηρίας τῶν τριῶν ὀνομάτων σας.

Ἐν ὕμνῳ τοιαύτῃ κακοδαμονίῃ ὁ Σηλυβρίας Πα-
σιος ἐμερίμνησε τῆς διατηρήσεως τῆς σχολῆς τῶν
Ἐπιβιτῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὅπου ἀπὸ τοῦ τέλους
τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ὑπῆρχε τοιαύτη. Συστηθεῖσα
τὸ πρῶτον τῷ 1796 ἔσχε διδασκαλὸν Ματθαῖον τὸν
ἐξ Αἰνίου, τὸν τῷ 1831 ἀποθανόντα μητροπολίτην
Κυζίκου⁸. Περὶ τὰ 1816—1818 ἀποπεφροθείσας τῆς
χώρας τῶν Ἐπιβιτῶν, ἐκινδύνευε νὰ κλεισθῇ σχολὴ
αὕτη, τότε δ' ὁ Πασιος ἐπεκλήσατο τὴν ἀντιλη-
ψιν τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἥτις ἀπέλυσε τὸ ἐξῆς γράμ-
μα, χρῆσιμον εἰς τοὺς τὴν ἱστορίαν ἱερικῶν τινῶν
κοινοτήτων ἐξετάζοντας, καὶ εἰς ὃ οὐδὲν προστίθεται.

I'

ΚΥΡΙΑΛΟΣ ἐλὶφ Θεοῦ κτλ.

Οἱ τῷ καὶ ἡμῖς ἁγιωτάτῳ πατριρχικῷ ἀποστολικῷ τε
καὶ οἰκουμενικῷ Θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι μητροπολίται καὶ
ἐπίσκοποι· καὶ θεοφιλέστατοι ἀρχιεπίσκοποι τε καὶ ἐπίσκοποι,
ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἡμῖν ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί·
καὶ ἐντιμώτατοι κληρικοί τῆς καὶ ἡμῖς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης
Ἐκκλησίας καὶ ἐκάστης ἐπαρχίας· καὶ εὐλαβεστάτοι ἱερεῖς, καὶ
ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι οἱ φάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πό-
λεως, τοῦ Γαλατῆ καὶ ὅλου τοῦ Καταστάνου, καὶ ἀπανταχοῦ.
Εὐγενέστατοι ἄροντες· τίμιοι πραγματευταί, καὶ καρδιοκύριοι·
χρήσιμοι ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιαστικῶν παγαριῶν, πρωτομα-
γίστορες καὶ μαγιστόρες τῶν εὐλογημένων ρουρετίων, δημογι-
ροντες καὶ πρόκριτοι τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ λοιποὶ ἀπαξίπικτες
εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν
μεταίτητος· γάρ ἐγὼ ὑμῖν ἅπας καὶ εἰρήνη καὶ ἔλεος ἀπὸ Θεοῦ
Κυρίου παντοκράτορος· περὶ ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώ-
ρησις. Τῶν ἐν τῷ μετὰ σώματος τῷδε βίῳ εὐσεβορρήνως ἐνεργου-
μένων ἀγαθειῶν, ὁμολογουμένων ἢ πρὸς τοὺς ἐνδοεῖς ἐκ τῶν
ἐνόντων ἐπικουρία καὶ συναντιλήψις πρώτη καὶ μαγιστὴ καθέστη-
κεν· οὐ μόνον γὰρ αὕτη ψυχὴ ἐκ θανάτου ρύεται καὶ πληθὺς
ἀμαρτιῶν ἐπικλύπτει, ἀλλὰ καὶ μακαρίους ἀποκαίνει τοὺς
ἐλεγχόμενους καὶ κληρονόμους ποιεῖ τῆς οὐρανόου βασιλείας· καὶ
ταῦτα μὲν ἅπλως πρὸς ἐνδοεῖς καὶ ἀπόρους ἐνεργουμένη· ὅταν

8. Βλ. περὶ τῶν ἐν Ἐπιβίταις καὶ Σηλυβρίας σχολείων
πληροφορίας ἐν σελ. 204 καὶ 206 τῶν ἑμῶν Χρονικῶν τῆς Πα-
τριαρχ. Ἀκαδημίας.

δὲ εἰς θεοὺς νεοὺς καὶ ἱερὰς ἐκκλησίας, ἡ ἐπὶ συστάσει
ἱερῶν σχολείων, τὸν φωτισμὸν καὶ τὴν κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ
Γένους ἐπαγγελλομένων ἐπιχορηγῆται καὶ ἐπιδοφιλῆται, τότε
καὶ ἡ ἀντιμισθία τοῖς ἐνεργοῦσι καὶ φιλοκάλοις μεῖζον ἀπόκειται,
ἐφ' ὅταν ἡ σύστασις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν κοινῶν scho-
λείων, ἐν οἷς ἄρετή καὶ εὐσέβεια ἐκιδάσκειται, ἀναγκάζῃ παντὶ
τῷ γένει καὶ πρὸς ψυχικὴν ὠφέλειαν ἀφορῶτα συνομολογεῖται.
Ἐπειδὴ τοιγαροῦν καὶ ἐν τῇ χώρῃ τῶν Ἐπιβιτῶν τῇ ἐν τῇ
ἐπαρχίᾳ Σηλυβρίας κειμένη ἤδη πρὸ ὀλίγου, κρίματιν οἱ οἶδε
μόνος Θεός, συνέβη ὀλεθριωτάτῃ πυρκαϊᾷ, ἥτις καὶ κατέπλεξεν
ἐν υἱῷ νυκτὶ ὅλην σχεδὸν τὴν χώραν ἐκείνην καὶ πάντας τοὺς
οἴκους καὶ ἐργαστήρια τῶν ἐκεῖ κατοίκων ὁμογενῶν ἡμῶν εὐσε-
βῶν, καὶ δὴ καὶ αὐτὰς τὰς ἱερὰς ἐκκλησίας μετὰ πάντων τῶν
ἐν αὐταῖς ἱερῶν σκευῶν καὶ σὺν αὐταῖς τὴν κοινὴν σχολήν, τὴν
ἐπὶ βελτιώσει καὶ ἐπιδόσει τῶν κατοίκων τῆς χώρας ἐκείνης καὶ
τῶν περὶ ὁμογενῶν συστάτην, καὶ μόλις οἱ τριτάλινες οὗτοι
γυνὴ τῇ ψυχῇ διεσώθησαν, ἄττερον καὶ φεοδαίκοι ἐνκοιλι-
φθέντες, καὶ μὴ ἔχοντες πῶς κλῖναι τὴν κεφαλὴν· ὃ δὲ ἀνίατον
αὐτοῖς ἐμποιεῖ τὸ ἄλγος, καὶ τὴν ὁδὸν ἀπαρκυμῶντον ἀπεργά-
ζεται, τοῦτο κατὰ πρῶτον διατελεῖ ἡ στήριξις τῶν πυρπολη-
θεισῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ σχολείου, ἦν ὡς ψυχικὴς ζη-
μίας προσέχον κηρύττειν, μηδὲν ἀνεκτὴν ἡγησάμενοι,
καὶ τῶν ἐνδοῦ ἐπαρρηθέντες, προεθυμώθησαν σπουδαίως περὶ
τῆς ἀνακατασκευῆς καὶ οἰκοδομῆς αὐτῶν τε τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ
τοῦ σχολείου, ὡς ἀναγκαιοτάτων μέσων τῆς σωτηρίας καὶ ἐπι-
δόσεως αὐτῶν. (ἔπεται συνέχεις).

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΩΝ ΟΙ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ ΣΥΜΜΗΛΕΥΟΜΕΝΟΙ*

Α' ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΑΙ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ

Τὸν ὑπὲρ τῶν ἱερῶν καὶ κοινωφελῶν κατὰστημά-
των ζήλον τοῦ Νεοφύτου Σμύρνης καὶ ἐγίνωσκε καὶ
ἐτίμα Μακάριος ὁ σοφὸς διδάσκαλος τῆς Πάτμου, διὸ
καὶ συνίστα αὐτῷ Νικόδημον τὸν ἐπίσκοπον πρῶτον
Δημητρίζων καὶ Ἀργυροκλάστρου, σταλέντα εἰς Σμύρ-
νην ἐπὶ συλλογῇ συνδρομῶν, αἵτινες ἐμελλόν ἀνακου-
φίσκει τὴν οἰκονομικὴν κακοδαμονίαν τῆς ἐν Πάτμῳ
γεγραμῆς μονῆς· εἰκάζει τις ἐκ τινος ἐπιστολῆς τοῦ Μα-
καρίου πρὸς τὸν Νεόφυτον¹ ὅτι συνέπραξεν εἰς συλλογὴν
προκίρετικῶν τοιοῦτων δωρεῶν ὁ ἀείμνηστος μητροπο-
λίτης, τοῦτο δ' ἐγένετο πρὸ τοῦ ἔτους 1737, καθ' ὃ
ἀπεβίωσεν ὁ Μακάριος· ὅστις ἰδοὺ τί ἐγγραφεν αὐτῷ·
«ὡς τρανῶς τὰ πράγματα κηρύττει, ὡς ἐν τῇ ἄλλῃ
τῶν ἀρετῶν ἀγλαίᾳ τὰ νικητήρια φέρει κατὰ πάντων,
οὕτω καὶ ἐν τῇ ἀποστολικῇ ἀπαρχαμίλλῳ ἀγάπῃ, πρὸς
ἣν καὶ μόνον ἀφορώσα τὸ τοιοῦτον ἔργον ἐσπούδασε
διχονοῖς εἰς τέλος ἀγαγεῖν», νοῶν «ἣν κατεβίβλετο
σπουδὴν περὶ τὴν ὠνὴν τοῦ Μετοχίου τῆς Μονῆς»·
καὶ συνίστηται τῇ βαθεΐᾳ αὐτοῦ συνέσει ὅπως οἰκονομῇ
τὰ κατ' αὐτὸ, διατάττων ἀμὰ καὶ συμβουλευόμεν τὰ
πρὸς ὠφέλειαν καὶ σωτηρίαν τοῦ τε κτήματος ἐκεί-
νου τῆς Μονῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῷ τὰς διχονοῦς ποιοῦ-

* Συνέχεις ἀπὸ σελ. 398—403 τοῦ Η' τόμου.

μένων μοναχῶν αὐτῆς. Διότι πρόθυμος ἦν ὁ Νεόφυτος εἰς πᾶν καλόν, ἐντεῦθεν δ' ὁ Κασάριος Δαπόντες ἀνόμασεν αὐτὸν εὐεργετικὸν καὶ δραστηριόν¹⁴.

Ἀλλὰ κήρυξ τῶν ἀρετῶν τοῦ Νεοφύτου καὶ τῆς πολυμυθείας γίνεται λαμπρὸς καὶ πιστὸς ἰωσήπος ὁ Μοισιῶδης, ὅστις προσφωνῶν αὐτῷ τὴν «Ψθικήν Φιλοσοφίαν» γράφει: «Περί τῆς εὐσεβείας, ἡ μεγαλοφυΐα, ἡ εὐμένεια, ἡ πολυμυθεία, ἡ διοικήσις, ἡ πολυπειρία, ἐν συντομίᾳ ἡ ἀκριβὴς εὐαγγελικὴ πολιτεία τῆς, εἶναι τόσοι μαγνηταί, ὅπου μὲ τὴν δύναμιν μιᾶς δραστηριότητος ὁλοκῆς, τῆς ἔλκουσι τὸ σέβας ὡς καὶ ἀπὸ τῆς καρδίας τῶν ἀλλοφύλων. Ξένος σχεδὸν δὲν ἦλθε, μήτε περιηγητῆς ἐφάνη εἰς τὴν Σμύρνην, ὁ ὅποιος ὄχι πληροφορημένος, ὄχι πεπεισμένος, ὄχι ἀπ' ἐαυτοῦ παραινυμένος, ἀλλὰ δὴ υπογρεωμένος ἀπὸ τῶν κατορθώματων τοῦ ἐνθίου τῆς γῆλου, νὰ μὴ τῆς ἐκπύρῃ ἐγκωμιαστής. Ἐκείνη ἡ εὐπρέπεια τῆς Ἐκκλησίας, ἐκείνη ἡ κοσμιότης τοῦ ἱερατείου, ἐκείνη ἡ ἀγάπη, ἡ εὐλάβεια, ἡ ἀγαθοεργία, ἐκείνος ὁ ἐνθερμος ζῆλος τῶν χριστιανῶν: ὅλοι ἀναντίρρητοι καρποὶ τῆς παναγρύπνου καὶ προβλεπτικῆς ἐπισκοπῆς τῆς, φυτεύουν τὴν εὐλάβειαν εἰς ὅλους τοὺς φιλαρέτους, καὶ ἐμφορᾷ τὸν κατὰ τὸ αὐτὸ ὅλην τὴν μικροστομωμένην τοῦ μῶμου. Γαῖαν σολβία, τριτοβία ἡ Σμύρνη μὲ τὴν εὐληρίαν, ὅπου ἔλαχε». Αὐτῶντος ἀχρι σήμερον οὐδὲν εὖρον μνημεῖον ὑπ' ἄλλοιθενους γεγραμμένον, ὅπερ ἦτο μάρτυρ τῶν τοῦ Μοισιῶδους. Γινώσκω μόνον ὅτι σχολή τις κοινὴν γραμμάτων ὑπῆρχεν ἐν Σμύρνῃ ἐπὶ Νεοφύτου κατὰ τὴν αἰώνου συνοικίαν, ἥτις, ὡς ἐγράψεν ὁμογενὴς τις¹⁵, ἀνεστῆθη περὶ τὰ μέσθα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος, καὶ συνεβλεν οὐ σμικρὸν εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν τῇ πόλει, διότι ἤρξατο εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν ἡ μεγαλάνομος Εὐαγγελικὴ Σχολὴ ἦν ἐν τῷ ἀρχεσθίῳ· διότι τῇ 22 ἰουνίου 1733 συνεφωνοῦν ὁ διδάσκαλος Ἱερόθεος Δενδρινός, ὁ Παντολέων Σεβαστόπουλος, ὁ Γεώργιος Ὁμηροῦς, καὶ ὁ Ζωρζῆς Βιτάλης αἰπειδὴ εὐρέθησαν εἰς τὸ ἐπιχείρημα τοῦ σχολείου . . . . . νὰ συσταίνωσι καὶ παραφυλάττωσι τὸ ρηθὲν σχολεῖον εἰς ὅλα τὰ χρειαζόμενα ἀναλώματα καὶ ἐξοδα, κατὰ συνείδησιν ψυχῆς, ἐρ' ὅρου ζωῆς¹⁷.

Ὁ μητροπολίτης Σμύρνης Νεόφυτος ἦν ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1742—1743, οὐχὶ ὡς μέλος τῆς

ἱερᾶς συνόδου, ἀλλὰ περὶ τῆς ὕλικῆς ἀνακουρίσεως τῶν δυσπραγούντων αὐτοῦ πνευματικῶν τέκνων ἐργαζόμενος· τότε ἡ Μ. Ἐκκλησία ἤνωσε τὰ Μοσχοννήσια, πρότερον ἐκκλησιαστικὰ πατριαρχικὰ ὄντα, τῇ μητροπόλει Σμύρνης, καταβαλόντων εἰς τὸ ἔθνικόν ταμεῖον ὡς διακιώματα τῆς προσεχρήσεως 650 γρόσια, περίπου διαχίλια φράγκα τῆς σήμερον· ἀλλ' ὁ Νεόφυτος συνεργάσθη καὶ ἄλλοτε, κατόπιν, εἰς βοήθειαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Περὶ τὰ ἔτη 1749—1750 οἱ τῆνικα ἐπίτροποι τοῦ Κοινοῦ Γερᾶσιμος Ἡρακλείας, Γαβριὴλ Νικομυθείας καὶ Γερᾶσιμος Κρήτης, ἀπέστειλαν ἐξάρχους ἀνὰ τὰς μητροπόλεις καὶ τὰς ἐπισκοπὰς τοῦ οἰκουμένου ὁρόντος πρὸς συλλογὴν ἐργῶν ὑπὲρ τῆς ἀποτίσεως τῶν χρεῶν τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἀπεστάλη δ' εἰς Σμύρνην καὶ τὸ Αἰγάιον ὁ Ρόδου, ὅστις συνήθροισεν ἐκ τῆς δυσπραγούσης κοινότητος τῶν φιλοφύλων σμυρναίων γρόσια 300· ἐνῷ ἐκ τῆς πατρίδος τοῦ Γερᾶσιμου Λέρου, ἐκ τῆς Καλύμνου καὶ ἐκ τῆς Πάτμου συνήθροισεν 100. Ταῦτα γρόνια ὁ Ἡρακλείας Γερᾶσιμος ἤθροϊζεν ἀπὸ μὲν τῆς Αἴνου γρόσια 809, ἀπὸ δὲ τῆς Σηλυβρίας καὶ τῶν ἐπισκοπῶν αὐτοῦ Καλλιουπόλεως, Μυρσινίου καὶ Τυρολλῶς 938 γρ. καὶ ἄσπρα 60. Πομπάζοντος ἔτι τοῦ Νεοφύτου τοὺς σμυρναίους, ἀπεστάλη τῷ 1756 εἰς Σμύρνην ὁ πρῶτος Δημητρίδης, ὅστις ἐκόμισεν εἰς τὸ κοινὸν τοῦ Πατριαρχείου ταμεῖον 655 γρόσια. Ἦσαν δὲ λαϊκοὶ κατ' ἐκείνου τοῦ χρόνου οἱ ἑπίτροποι τοῦ Κοινοῦ¹⁸.

Ὁ περὶ τῶν οικονομικῶν τοῦ πατριαρχείου λόγος ἀναγκάσιος· φέρεται ἡμᾶς εἰς τὴν μνησὶν καὶ πάλιν τοῦ Γερᾶσιμου Ἡρακλείας, οὗ εἰς συμπόλιτης, εὐανδρῶσαν ὀρθοδόξων κοινότητα πομπάζοντος, εἰργάζετο τοσοῦτον ὑπὲρ ἐπουλώσεως ἀναγκῶν ὕλικῶν τοῦ γένους. Τῇ 21 νοεμβρίου 1726 τὸ τοῦ κοινοῦ ταμεῖον χρεὶς ἀριθμηθὲν εὐρέθη συμπασοῦμενον εἰς γρ. 36,400, μετὰ δὲ τῶν δανείστων ἦν καὶ ὁ Γερᾶσιμος Ἡρακλείας, 1500 γρ. δανείσας, ὡς ἐδάνεισε καὶ μετὰ μίαν εἰκοσαετίαν. Τὸ πρῶτον ἡμῖν γνωστὸν πρακτικὸν ἐκλογῆς ἐπιτρόπων τοῦ Κοινοῦ, υπογραφόμενον ὑπὸ τῶν τότε συνοδικῶν μητροπολιτῶν Παρθενίου Κασαρείας, Θεοκλήτου Νικομυθείας, Καλλινίκου Χαλκηδόνος, Γερᾶσιμου Κρήτης, Γερᾶσιμου Παλκίου Πατρῶν, Γαβριὴλ Σερρών, Βαρβολομαίου Δρύστρας, Παρθενίου Ξάνθης καὶ Σαμουὴλ Δέρκων ἐξελέχθη πρὸς διαχείρισιν τῶν τῆς Μ. Ἐκκλησίας οικονομικῶν τὸν Γερᾶσιμον μετὰ τοῦ Κυζικίου Ἀνακίου καὶ τοῦ Νικαίας Καλλινίκου τῇ 1 μαρτίου 1740, διαχειρισθέντας μέχρι 1 μαρτίου 1741. Ἐκτοτε μέχρι τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1742 ἔμεινε μόνον ὁ Γερᾶσιμος μετὰ τοῦ Καλλινίκου, προσέλαβον δὲ συνεργάτας τὸν Σερρών Γαβριὴλ καὶ τὸν Ἀγκύρας Ἰωαννίκιον. Ὁ Γα-

14. Οἰκονόμος ἐξ Οἰκονόμων Φιλόλογ. Συγγράμματα, ἐκδοθέντα ὑπὸ Σφοκλέους Κ. Οἰκονόμου· ἐν Ἀθήναις 1870, τόμ. Α', σελ. 424—425, ἔνθα ἐκτείνονται αἱ δύο ἐπιστολαὶ ὡς μία.

15. Δαπόντες Κατάλ. Ἱστορικὴς ἐπιστήμων Ρωμίων, παρὰ Κ. Ν. Σάβη· Μετακων. Βιβλιοθ. τόμ. Γ', σελ. 103.

16. Α. Π. Κερκαῖως Συμβολαὶ εἰς τὴν νεωτέραν ἱστορίαν τῆς Σμύρνης· κατὰ πηγὰς ἀνεκδότους· Α' Περὶ δύο ἑλληνικῶν σχολείων· ἐν «Ἀμυθλαῖς» Σμύρνης· ἔτους ΜΑ', ἀριθμ. 2510.

17. Μουσείον καὶ Βιβλιοθήκη τῆς Εὐαγγελικῆς Σχολῆς. —Κώδης τῆς Σχολῆς. Τεύχος Α', ἐν Σμύρνῃ, 1876, σελ. 1.

18. Ταῦτα πάντα καὶ τὰ περὶ τῶν ἐν γένει οικονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου γράφονται κατ' ἀρχαιότατον κώδικα τοῦ ἔθνικοῦ Ταμεῖου, ἐν γνωρίῳ προσεγγίῳ τοῖς φιλοστοργί, καθὼς τὸ παλαιότερον ὄντα μνημεῖον τῆς οικονομικῆς διαχειρίσεως τοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸν ΙΙΙ' αἰῶνα.

βρήλ οὗτος, Νικομηδείας ἀναδειγμένος ἦδη, σὺν τῷ Γερασίμῳ Ἡρακλείας καὶ τῷ ὁμωνύμῳ μητροπολίτῃ Κρήτης ἐξελέγησαν καὶ τῇ 1 μαρτίου 1747, ἐν ἔτος διοικήσαντες. Γεράσιμος δὲ πάλιν καὶ Γαβριήλ, ἔχοντες συνεργάτας τοὺς μητροπολίτας Ἀνανίαν Κυκίου, Σαμουὴλ Δέρκων, καὶ τὸν εὐγλωττον τῆς Ἀδριανουπόλεως ἱεράρχην Διονύσιον τὸν ἐκ Χίου, ἐξελέγησαν τῇ 1 μαρτίου 1754 δι' ἐν ἔτος ὑπὸ τῆς τότε συνόδου, ἣν ἀπετέλουν σὺν καὶ τούτοις οἱ μητροπολίται Παρθένιος Καισαρείας, Ναθαναὴλ Ἐφέσου, Γεράσιμος Κρήτης, Σεραφεὶμ Φιλιππουπόλεως, Ἀνθίμος Σερρών, Καλλίνικος Φιλίππων καὶ Δράμας, Αὐξέντιος Διδυμοτείχου, Νικηφόρος Προικονήσου¹⁹ καὶ Μελέτιος Μήλου.

Κλείω τὸν περὶ Γερασίου καὶ Νεοφύτου μητροπολιτῶν Ἡρακλείας καὶ Σμύρνης λόγον, ἐκτιθέμενος πᾶν ὅ,τι χορηγοῦσιν ἡμῖν περὶ τούτων καὶ τε γραπταὶ καὶ ἀνέκδοτοι ὡς καὶ αἱ ἐντυπώσεις καὶ τοὶς πλείστοις γνωσταὶ πηγαί. Αἰωνία ἡ μνήμη ἀμφοτέρων τῶν ἱεραρχῶν τῆς Ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅς οὗς ἐμορφώθησαν οἱ ἐξοχώτεροι τῶν παρ' ἡμῖν ἀρχιερέων. Διότι μαθόντες, ὅτι τοῦ Γερασίου Ἡρακλείας ἦν ἀνάστημα Νεόφυτος ὁ ἀείμνηστος τῆς Σμύρνης μητροπολίτης, μὴ ἐπιλησθῶμεν ὅτι τοῦ Νεοφύτου ἀνάστημα καὶ μαθητῆς, οὕτως εἶπεν, ὑπῆρξε Γαβριήλ ὁ οἰκουμενικός πατριάρχης. Ἀγαθὸν τοὺς τρόπους καὶ ἐκκλησιαστικὰ κώτατον εἶπεν αὐτὸν ὁ Ζαχαρίας Μαθᾶς, ἥτοι ὁ ἐξ Οἰκονόμων Κωνσταντίνου²⁰, ὁ δὲ Σέργιος Μακρίδης, μαρτυρῶν αὐτὸν ἐπὶ βίου σεμνότητι καὶ τρόπῳ ἀπλοτητι παρὰ πᾶσιν ἐπαινούμενον, παραδίδωσιν ἡμῖν ὅτι ἀγγαῖατο ἐν τοῖς μέλυσιν καὶ παρὰ τοῦ ἐν μακρῇ τῇ μνήμῃ πολυκλύτου Σμύρνης Νεοφύτου· τούτου ἦν σύγκελλος, ἐφημέριός τε τακτόμενος, καὶ τοῖς ἱερομονάχοις τοῦ ὑπ' αὐτὸν κλήρου καταριθμούμενος καὶ τιμώμενος, ἐπίσκοπός τε Μεσσηνίων ὅς αὐτὸν ὑπερετήσας²¹. Ἦν δὲ, κατὰ τὸν Μακρίδην, φιλόχατος, φιλοδίκιος, ἐλεήμων, φιλόπτωχος, ἐπεικὴς, πρῶτατος, φιλόμουσος εὐμαθὴς ὡς τοσοῦτον δὲ πράως ὠμίλει καὶ δεξιῶς ἐπραττεν, ὥστε ἐν ἔτεσι πέντε τὸν οἰκουμενικὸν διέθνας θρόνον οὐδένα παρελύπησεν, ἢ ἀλγοῦντα οὐκ ἐθεράπευσεν, γνώμων ἐν πᾶσι φιλόχατον ἐπιδεικνύμενος.

Καὶ ἂν οἱ οἱ τῶν πατέρων, οἱ δὲ μαθηταὶ τῶν διδασκάλων ἀπομακρύνονται τὸν τύπον ὧσιν οἱ λαμπρότεροι καὶ ἀξιοπιστότεροι τῶν πράξεων ἐκείνων ὑπομνηματογράφοι, σεβόμεθα τὸν Γεράσιμον ἐν τῷ Νεοφύτῳ, καὶ τὸν αἰδιδόμενον Νεόφυτον ἐν τῷ Γαβριήλ. Δῶμεν δὲ δοῦσαν τῷ Θεῷ ὅτι ἐν ἡμέραις κρίσεως ἡγεῖται σωτήρας καὶ νοήμονας πνευματικούς πατέρας, εἰς νο-

μὰς σωτηρίας ἰθύνοντας τὸ λογικὸν ποίμνιον· διότι ὁ Γεράσιμος προνόησε καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ Αἰόρου, ἣν ἐποίμανε, μετὰ τὸν Σμύρνην, ὁ Αἰώνιος Ἰγνάτιος ὁ ἐκ τῆς νήσου Σύμης, τεσσαρῶντα καὶ πέντε ἔτη προστάς τῆς ἐπισκοπῆς ταύτης, ἐφ' οὗ καὶ βιβλιοθήκη καλὴ κατηρτίσθη, καὶ σχολὴ καλὴ. Περί τούτων δ' ἔσται μοι λόγος μακρὸς ἐν τῇ βιογραφίᾳ Μεθοδίου τοῦ ἀπὸ Μετρῶν, ἀνεψίου καὶ διαδόχου τοῦ Γερασίου· περὶ τοῦ Μεθοδίου τούτου ἐν τῷ προσεχεί Γ' μέρει τοῦ Α' βιβλίου τῆς μακρᾶς ταύτης διατριβῆς ἐκτενὴς γενήσεται λόγος.

(ἔπεται συνέχεια).

Μ. Ι. ΓΕΛΕΩΝ

ΑΓΓΕΛΟΓΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἡ Ἀνάπλασις, περιοδικὸν τοῦ ἐν Ἀθήναις ὁμωνύμου Σολλόγου, ἐξέδωκε τὸν 14 ἀριθμὸν, δεύτερον δηλαδὴ τοῦ Β' ἔτους (ὅστις περιέχει, πλὴν ἐνὸς ποιήματος εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰ. Χριστὸν ὑπὸ Ἀχιλλέως Παράσχου, καὶ τριῶν ἐπιστολῶν πρὸς τὸν Σύλλογον, ὧν ἡ μία τοῦ σοφοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Παιτρύπολει Ἐκκλησιαστικῆς Ακαδημίας κ. Ἰωάννου Τρωίτσου, ἐν ἔρῳ τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ «Ἐπὶ τῇ εἰκοσιπενταετηρίδι τοῦ βασιλέως Γεωργίου Α'», καὶ σοφὴν διατριβὴν τοῦ πολυμαθέστατου συγγραφέως τῆς «Θρησκείας καὶ Ἐπιστήμης» Ἰωάννου Σκαλτσούνῃ, ἀναφερομένην εἰς τὸ ζήτημα περὶ τῆς ἀρχῆς καὶ τῆς γενέσεως τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ σοφὸς ἀπολογητὴς, ὅστις, ὡς εἶπε καὶ πολυμαθέστατος καθηγητὴς εὐρωπαικῆς, καθὼς καὶ ὁ Φράνκ περὶ αὐτοῦ ἀκέντηται σπουδαίον πλεονέκτημα τὴν τέχνην τοῦ ἀπολοποιεῖν τὰ ἀκνωθεδέστερα τῶν ζητημάτων καὶ καθιστᾶν εὐληπτα καὶ προσιτὰ τοῖς πᾶσι, μεθυστικῶς ἀπομακρυνόμενος τῆς πειραματικῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας, ἐξετάζει τὸ ζήτημα μετὰ πειστικότητος, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ βίσει αὐτῶν τῶν πορισμάτων τῶν ἄγνων ὕλιστων, ἅτινα κεῖνται ἐν τῷ παραδείσῳ ἀρχὴν ἢ αὐτογενέσεως ἢ δημιουργίας· διότι τρίτη τις ὑπόθεσις ἀδύνατον 'να ὑπάρξῃ· Tertium non datur' ὡς εἶπεν ὁ Βίρχωφ. Ἐν ἀπερίττῳ τοῦ θέματος ἐξετάσει, ἀφ' ἧς ἀπεμάκρυνεν ὁ κ. Σκαλτσούνῃς τῆς κιβδηλοῦ γνώσεως τὸ φωρῶμενον ψευδύμιον, τὰς γλωσσόλογους πομπόλογας, τεθέντος ὡς ἀναμφισβητήτου πορίσματος ἐπιστημονικῶν μελετῶν, ὅς καθιστῶσιν ἀνεπιδέκτους ἀμφιβολίας τὸ κύρος καὶ ἡ αὐθεντία τοῦ Κυβιέρου, τοῦ Οὐμβολδοῦ, τοῦ Δουμαῦ, καὶ ἄλλων χημικῶν καὶ γεωλόγων, ὧν τὰ ὀνόματα τηλαυγῇ γραφῆσονται ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς ἐπιστήμης, ὅτι ὑπῆρξε κατὰ τὴν πανάρχαιον ἡλικίαν τῆς γῆς ἐποχὴ τις, καθ' ἣν, καταστάσεως ἀτμοσφαιρικῆς πυρώδους ἐπικρατούσης, ἡ ζωὴ ὄντος ὀργανικοῦ, οἷον ὁ ἄνθρωπος, φυσικῶς ἦν ἀδύνατος, ὁδηγεί εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἀπὸ τινος πρώτου ζεύγους, παραχθέντος ἢ ἀπὸ τινος παραγωγικῆς αἰτίας, διαφύρου τῆς συνήθους, ὅτε ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς οὐδεὶς

19. Περί τοῦ Νικηφόρου Προικονήσου, τοῦ κατόπι Νικομηδείας ἴδε τὸ ἔρῳ μου ἐν Η' τόμῳ «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», σελ. 323 κ. ἑξ.

20. Μαθῆ Κατάλ. πατριαρχῶν Α' ἐκδόσεως σελ. 261.

21. Μακρίδης Ὑπομνήματα ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἐν Γ' τόμῳ Μεσαιων. Βιβλιοθήκης· σελ. 337—338.

ὑπῆρξεν, οὐδ' ἡδύνατο 'να ὑπάρξῃ ἢ ἐξ ἄλλης δυνάμεως, στοιχεῖα καὶ προσόντα τοιαῦτα περιβεβλημένης, ὥστε νὰ δύναιτο ἐξ αὐτῆς νὰ παραχθῇ ὄν, ἔχον τὰ πλεονεκτήματα τοῦ ἀνθρώπου ὄντος καὶ τὴν ἰκανότητά τῆς μεταδόσεως αὐτῶν καὶ τῆς ἐξ αὐτοῦ καταγωγῆς τοῦ ἀνθρώπου γένους». 'Εν ὀλίγοις ἐξετάζονται συστήματά τινα, τὴν αὐτογένεσιν διδάσκοντα: ὡς τὰ τοῦ Λαμάρκ καὶ Δάρβιν, ἄτινα, εἰσάγοντα τὴν ὑπόθεσιν τῆς παραγωγῆς τοῦ κόσμου τῆς ζωῆς διὰ τῆς ἐξελίξεως καὶ μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν, ἔχουσιν ἀφετηρίαν πρῶτον τινὰ ζωϊκὴν καὶ ψεῖλην δημιουργηθεῖσαν, ὥστε 'να ὡσι δῶκα ὅτι δέχονται τὴν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τινος ἐτέρου ζώου ὡς τινὰ τρόπον δημιουργίας «ἀρχομένης ἀπὸ τοῦ πρώτου ἐπιφανέντος ἐπὶ τῆς γῆς πρωτοπλάσματος ἐξ ὑπερκοσμίου αἰτιότητος». Διότι ἡ θεωρία τοῦ Λουκρητίου ἀπορρίπτεται, ὅλον οὖν ἡ ἐκ τῶν καλύκων δύο δένδρων καὶ ἐκ τυχαίας συμπύκνωσης παραγωγῆς τοῦ πρώτου ζεύγους τῶν γενερχῶν, μήτε ἡ ἄλλη ἐστὶ δόξα ἢ διδάσκουσα τὴν ἀπὸ πλανήτου τινος ἄλλου κατάπτωσιν τῶν πρώτων ἀνθρώπων ἀπορραπίζεται διὰ καὶ ἡ ὑπόθεσις πρώτης τινος κυψέλης ἢ κυττάρου παραγωγόντος τὸ πρῶτον ζωϊκὸν πλάσμα, ἀρ' οὐ παρήχθη αὐτὸς τι πύθκειαιδης, ἀρ' οὐ πάλιν ἐγενήθη ὁ ἄνθρωπος, διότι καὶ ἐπὶ τῆς γεννήσεως καὶ παραγωγῆς τοῦ κυττάρου τούτου πρέπει πρὸς ἰκανοποίησιν τῆς ἐννεοῦ διανοίας ἡμῶν 'να ζητήσωμεν καὶ δεχθῶμεν ἐξαισίων τινὰ δύναμιν, περιβαλοῦσαν τὸ ἀπὸ τῆς γῆς αὐτομάτως παραχθὲν κύτταρον διὰ καταπληκτικῆς καὶ θαυμασίας γονιμότητος. Ὁ κ. Σκαλτσούνος φέρει μάρτυρα αὐτὸν τοῦτον τὸν Βέρχωφ, ὅστις, διαμκρυρόμενος τελευταῖον κατὰ τὸν διαστρεψάντων τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ περὶ τῶν ἐν τῷ σώματι τῶν ἐμβίων πλασμάτων ὑπερχουσῶν ἀναριθμητῶν ζωϊκῶν κυψέλων, ἐξ ὧν παράγονται νέα ζωϊκὰ κύτταρα, ἔλεγεν ἀπορῶν: «'Απλουστάτη ζωϊκὴ κυψέλη, πλάσμα ἐμβιον αὐτομάτως δύναται 'να παραχθῇ ἀπὸ τῆς ἀνοργάνου ὕλης; Ὑπῆρξε δημιουργία τῆς γῆς, ἢ γένεσις αὐτομάτως;—Ἰδοὺ τὸ κέντρον τοῦ ζητήματος. Ἐπὶ δὲ τούτου, οὐ μόνον ἀπέβησαν μάταια ἡπασαί αἱ ἐπιστημονικαὶ προσπάθειαι πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἐρικτοῦ τῆς αὐτομάτου γένεσεως, ἀλλὰ καὶ τὰ τελευταῖα πειρήματα κατέδειξαν ὅτι πᾶσα περὶ τούτου ἐλπίς ἐντελῶς ἀπώλετο. Ἡ διατριβὴ τοῦ κ. Σκαλτσούνου, τὴν αὐτὴν εὐλόθειαν πλουτοῦσα ὡς καὶ τὴν αὐτὴν πολυμυθεῖαν, ἦν καὶ τὰ προγενέστερα αὐτοῦ ἔργα, θέλει συνεισθῆ διὰ τῆς «'Αναπλάσεως», εὐχόμεθα δὲ 'να ἐξακολουθήσῃ τὸ περιοδικὸν τοῦτο τὴν ἀνάπτουζιν τοιοῦτων θεμάτων, ἐν ὀνόματι τῆς ἐπιστήμης ἐξελεγχόντων τὸ ἀθέμηλον τῶν ἐπιχειρημάτων, ἅτινα διαδίδουσιν, ἀτυχῶς καὶ παρ' ἡμῖν, οἱ εὐχόμενοι 'να ὀνομασθῶσιν ὕλισται.

Ὁ διδάκτωρ τὰ νομικὰ καὶ δικηγόρος κ. Μελισσηνὸς Χριστοδούλου ἀγγέλλει προσεχῆ τὴν ἐκδόσιν

τοῦ ὑπ' αὐτοῦ καταρτισθέντος **Προχείρου Νομικοῦ**, οὗ τὸ πρῶτον βιβλίον ἐκδοθήσεται κατὰ τὸ προσεχὲς ἔαρ. Ἐπιγράφεται τοῦτο: **Τὰ κωλύματα τοῦ γάμου ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ὀρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ**, καὶ διαιρεῖται, πλὴν μιᾶς εἰσαγωγῆς περὶ γάμου, εἰς τρία διακεκριμένα μέρη: Α'] περὶ τῶν ἀπολύτων κωλυμάτων, ἡτοὶ ἀνατρεπτικῶν καὶ ἀπαγορευτικῶν Β'] περὶ τῶν σχετικῶν κωλυμάτων καὶ Γ'] περὶ τε τοῦ ἀθεμίτου καὶ τοῦ νομιζομένου γάμου. Ὡς ὁ κ. Μελισσηνὸς Χριστοδούλου, οὕτως εὐχόμεθα καὶ ἄλλοι τῶν παρ' ἡμῖν νομοδιδασκῶν καὶ τῶν μελετησάντων τὴν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις νομολογίαν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, ἥς ἐστὶ μνημεῖον πολυτιμότητος ἡ σειρὰ τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων» τῶν ἁγιοτάτων πατριαρχῶν τῆς Νέας Ρώμης, 'να συντελέσωσι τὴν κωδικοποίησιν αὐτῶν, χορηγοῦντες πρόχειρον ὁδηγὸν τοῖς παρ' ἡμῖν νομομαθεῖσι καὶ τοῖς μέλεσι τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις πνευματικῶν δικαστηρίων καὶ δημογεροντιῶν. Ἡ σειρὰ τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων» πρᾶξεταί τούτοις ὅλην πλουσιωτάτην, ἀπόκειται δ' αὐτοῖς ἡ μετὰ τῆς κωδικοποιήσεως αὐτῆς, ἢ σήμερον ἐπιγερῇ κατὰ μέρος ὁ φιλοπονῶντατος κ. Μελισσηνός.

Ὁ ἐν Ἀθήναις φοιτητὴς τῆς Ἱατρικῆς, εἰς δὲ ἐκ τῶν δοκιμωτέρων τελειοφοίτων τῆς καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Θεμιστοκλῆς Μ. Παπακωνσταντίνου, ἀγγιχλίτης τὴν πατρίδα, ἐξέδωκεν ἐν ἐνὶ τεύχει, ἐξ 96 σελίδων εἰς 8ον, α' **Ἱστοριογεωγραφικὴν Περιγραφὴν τῆς Ἀρχιῆλου**, μετὰ πίνακος τῶν νομισμάτων αὐτῆς. Τὸ τεύχος ἀρχειεῖται τὴν κοσμηκὴν ἱστορίαν μέχρι τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος, ὁ δὲ γράψας τὴν «Περιγραφὴν» δεικνύσιν ἐαυτὸν ἐν αὐτῇ φιλοπόνως μελετήσαντα πολλοὺς ἱστορικοὺς καὶ γεωγράφους, ἐπὶ τῇ βέσει ὅμως ὡς ἀπαραιτήτου καὶ ἀσφαλούς ὁδηγοῦ (ὡς λέγει ἐν σελ. 45, σημ.) τῆς Ἱστορίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Κ. Παπακρηγοπούλου, ὧν τινὲς ἡδύνατο καὶ 'να μὴ σημειωθῶσιν, ὡς λ.χ. ὁ Γκαρπολάς (σελ. 24) καὶ τινες τοιοῦτοι, ὧν ἡ γνώμη οὐδαμῶς βρύνει μήτε εἰς ὑποστήριξιν, μήτε εἰς ἀνίρεσιν οἰκζ-δήποτε παραδόσεως. Προσδοκῶμεν προσεχῆ τὴν ἐκδόσιν καὶ τοῦ Β' μέρους, ἐν ᾧ ἐκ παραδόσεων συμπληρουμένη καὶ διὰ κωδίκων καὶ χαρτῶν ἐπιστήμων ἐμπεδουμένη ἐκτεθήσεται ἡ ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΕ' αἰῶνος ἱστορία, κυρίως δὲ ἡ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτέρων μέχρι σήμερον ἱστορία τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς Ἀρχιῆλου, καὶ ἡ ἱστορία τῶν γραμμικῶν ἐν αὐτῇ, ἵνα οὕτως ὁ φιλόπνοος ἀγγιχλίτης καλὴν ὑποβάλλῃ τοῖς φιλομαθεῖσι μονογραφίαν περὶ μιᾶς τῶν ἐν τοῖς κάτω χρόνοις ἐπιφανεστέρων ὀρθοδόξων ὁμογενῶν προικιδῶν.

Μ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 16 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1898

ΑΡΙΘ. 3.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)
'Αρχιγρ. 'Ι. Συνδ. Κωνσ. 'Αλεξανδριδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
'Ιωάν. Δ. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
'Αλκιβιάδης Μαυράκης.
'Αρχισυντάκτης Μανουήλ 'Ιω. Γεδεών

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἕτι ἀργυρᾶ 5
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκῳ χρυσῷ . . . 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται τὴν 1 Νοεμβρίου καὶ τὴν 1 Μαΐου.

Διὰ πάντων αὐτῶν ἀφορῶσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλήθειαν ἀπευθυνόντες: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αλήθειαν διευθύνουσας 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ.— Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὅλης διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ταμίου. Οἱ τύποι διακονῆς ἀλλάσσοντες συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διεύθυνσιν, ὅνα μὴ παρὰπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά — 'Ο Κώδὼξ τοῦ Παΐσιου ὑπὸ Μ. 'Τ. Γεδεών (συνέχ.) — 'Αγγελία βιβλίων — Βιβλία πωλούμενα ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Τυπογραφείῳ — Διελτίον κινήσεως τῶν ἐν τοῖς 'Εθνικοῖς Φιλανθρωπικοῖς Καταστήμασι περιβαλλομένων.

Παράρτημα — Κανονικὰ διατάξεις τῶν πατριαρχικῶν Κωνσταντινουπόλεως (σελ. 417 — 418. τέλος τοῦ Α' τόμου — καὶ τοῦ Β' σελ. 1 — 8).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου προσεκλήθη ἀρχιεπίσκοπος ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος Βρυέννιον, συμπληρῶν οὕτω τὸν ἀριθμὸν τῶν σεβασμιωτάτων συνοδικῶν.

— 'Ο σεβασμ. μητροπολίτης Περσίδεας κ. Βενέδικτος, προσκληθεὶς, ὡς γνωστὸν, μέλος τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τηλεγραφικῶς ἀπήντησεν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρόσκλησιν, ἀγγέλλων ὅτι περὶ τὰ τέλη τοῦ διανομένου μηνὸς ἐλεύσεται εἰς τὴν πρωτεύουσιν.

— Τῷ παρελθόντι σαββάτῳ, κατὰ προηγηθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀπόφασιν, μετέβησαν εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινίῳ Πατριαρχεῖον τῶν Γρηγοριανῶν 'Αρμενίων ὅπως προσχωρεύσων ἐκ μέρους τῆς 'Εκκλησίας καὶ τοῦ Γένους τὴν Α. Μακκαριότητα τὸν νεωστὶ ἐκλεγέντα πατριάρχην κ. Χορέν 'Ασιακὸν ὁ ἐκ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολίτης 'Αγκύρας κ. Γεράσιμος, ὁ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου Μ. Χαριστολάζ 'Εξ. Ν. Ψυχρὸς βένης, ὁ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. 'Ιεροθεὸς καὶ ὁ 'Εξ. ἄρχων καπικεχαγιᾶς τῶν Πατριαρχεῶν Σακάρκας 'Ιωαννίδης ἐφένδης. Τὸν μακκαριώτ. πατριάρχην κ. Χορέν προσεφώνησεν ὁ σεβασμ. μητροπολίτης 'Αγκύρας, διερχομένης τὴν χαρὰν τῆς Μ. 'Εκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ καὶ τῇ συγχρη-

τήσει τοῦ γένους, βεβαιῶν ὅτι ἡ ἐρημόδωρος 'Εκκλησία οὐ παύεται δεομένη ὑπὸς ἀρτὴν τὸ μεσότηχον τοῦ πραγμοῦ τοῦ χωρίζοντος τὰς δύο ἐκκλησίας. Ἡ Α. Μακκαριότης ἐξέφραξε τὴν εὐχαρίστησιν αὐτοῦ ἐπὶ τοῖς δείγμασι τούτοις τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν ἁρμενικὴν ἐκκλησίαν ἀρχαίαν οὖσαν, ὡς εἶπε, καὶ ταύτην. Ἡ εἰς τὴν πατριαρχικὴν πρεσβεῖαν γενομένη ὑπόδοχὴ ἦν ἐγκυδιος.

Μετά τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην οἱ ἀπεσταλμένοι τῆς 'Εκκλησίας μετέβησαν παρὰ τῷ μακκαρ. πατριάρχῃ τῶν ἐν 'Ιερουσολύμοις ἁρμενίων κ. Χαροσιτῶν Βρυαβεδίκων, ἀνχωροῦντι προσεχῶς εἰς 'Ιερουσόλυμα.

— Χθὲς τρίτῃ, μετὰ μεσημβρίας, ὁ ἐνταῦθα περιπδημῶν Μέγας εὐεργέτης τοῦ Γένους κ. Κ. Ζήππας, συνοδευόμενος αὐτὸν τοῦ ἀντιπρ. κ. Χ. Ζήππας καὶ τοῦ 'Εξοχ. ἱατροῦ κ. Ε. Ζωγράφου, πρεσβ. τοῦ διοικητ. Συμβουλίου τοῦ ἐνταῦθα Ζαππεῖου περνεκχωγείου, ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμενικὸν πατριάρχην ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὑποδεχόμενον αὐτὸν ἐν τῷ Μ. Συνδικῷ, συμπαρασταμένων τῶν σεβασμιωτ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν. Μετὰ βραχείαν παρὰ τῇ Α. Θ. Π. διακονίᾳ, ὁ Κ. Ζήππας, προσηγομένῳ τῶν πατριαρχικῶν ἐφημερίων καὶ τῶν κλητήρων, συνοδευόμενος δὲ τῶν πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ Μ. 'Αρχιδιακόνου, κατήλθε καὶ ἐπισκέψατο τὸν πατριαρχικὸν ναόν, μεθ' ὃν τὴν πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆν καὶ τὸ 'Εθν. 'Ιωακείμιον Περνεκχωγείον. Ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ ὑπεδέξατο τὸν Μ. Εὐεργέτην τοῦ Γένους ἡ 'Επιτροπὴ αὐτοῦ, ἐν δὲ ταῖς πατριαρχικαῖς σχολαῖς οἱ πρύεδροι τῶν ἐφημερίων αὐτῶν, σεβασμ. μητροπολιταὶ Σισανίου καὶ Νικοπόλεως, μετὰ τῶν καθηγητῶν τῶν ἐκπαιδευτηρίων τούτων.

— Ἡ τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αλήθειαν διευθύνουσα

Ἐπιτροπὴ συνελθούσῃ ἐσχάτως, διορισθέντων ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σάββατου δύο ἐπὶ μελῶν, τῶν κ. κ. Ἀλκ. Μπαράκη Β' γραμματέως τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου καὶ τοῦ ἐλεγκτοῦ τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως ἐνοριακῶν ναῶν Ν. Α. Νικολαΐδου, ὅστις ἔσται καὶ ταμίης τῆς Ἐκκλ. Ἱστορίας, ἀντὶ τοῦ πανοσιολ. ἀρχιεπισκοπικῆς τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιμ. Κ. Ἀλεξανδρίδου, παρκετασμένου τὰ τοῦ ταμίου καθήκοντα ἐνεκα τῶν πολλῶν αὐτοῦ ἀσχολιῶν, μένοντος δὲ μέλους τῆς Διευθύνσεως Ἐπιτροπῆς.

Γραμματεὺς τῆς ἐπὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν ἑλληνικὴν διορίσθη ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος σάββατου ὁ κ. Ἀλκ. Μπαράκης. Τὴν ἐπιτροπὴν ταύτην, συνεδριάζουσαν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Προέδρου κ. Ἱερωνύμου, ἀποτελοῦσιν οἱ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Ἐξοχ. Ν. Ψυχάρης βήτης, ἀντικαταστάσας τὸν ὑποβλήοντα τὴν παρτίτησιν αὐτοῦ εὐγεν. κ. Ἰω. Ἀναστασιάδην, καὶ Ἰωάννης ἐφένδης Βιθυνός. Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης διὰ τὴν τουρκικὴν ὡρίσθη ἀπὸ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς ὁ ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ ὁθωμανικοῦ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Γραφείου κ. Ἰω. Χλωρός.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν ἐν τινὶ παρελθόντι σὺλλογῳ γραφέντων περὶ τῆς διαρκoῦς οἰκονομικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου σημειούμεν νῦν ὅτι συνελθούσῃ ἐσχάτως αὕτη ἀντικατασταθέντων μελῶν τινῶν αὐτῆς ὡς ἐξῆς: κληρικῶν μὲν μέλη, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. πατριάρχου, εἰσὶν οἱ σεβ. μητροπολίται Ἀγκύρας καὶ Σισανίου, λαϊκῶν δὲ, ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου Ἐξοχ. Ν. Ψυχάρης βήτης καὶ Γ. Καζανόβας ἐφένδης, οἱ ἀξιοτάτοι κα. Π. Ζ. Στεφάνου καὶ Εὐστ. Εὐγενίδης.

Συνεπιτείνοντες ἀναφορᾷ, ἣν διεβίβασαν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν οἱ ὀρθόδοξοι τῆς ἐπαρχίας Κιαισαρείας ἐναντίον τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου Κιαισαρείας Καταπαδοκίας κ. Ἰωάννου, ἐγείρηθη συνοδικῶς ὅπως ἀποσταλῇ ἐξάρχος, πρὸς ἐξέτασιν τῶν διατυπωμένων κατὰ τῆς Α. Σ. παραπόνων, ὁ πανοσιολ. ἀρχιεπισκοπικός κ. Ἀθανάσιος Ἠλιόδης.

Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ πανιε. ἐπισκόπου Λέρνης κ. Χρυσάνθου, ὁ πανιε. μητροπολίτης Ρόδου, ὅς ἐν ἡ ἐπισκοπῇ Λέρνης ὑπάγεται, ἐγχαρῆεν εὐχαριστῶν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ, καὶ παρκαλῶν ὅπως ἐπιταχυνθῇ ἡ εἰς Λέρον ἀναχώρησις τοῦ νέου ἐπισκόπου.

Αἰτήσας τῆς ἐν Βενετίᾳ ὁμογενοῦς ὀρθοδόξου κοινότητος, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἀπένευμεν, ἐπιδοκιμασίᾳ καὶ τῆς ἱερᾶς συνόδου, τὸ ὁφρῖον τοῦ Μ. Σακελλαρίου τοῦ Πατριαρχ. ἀποστολικοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου εἰς τὸν αἰδεσιμώτατον πρεσβύτερον τῆς κοινότητος ταύτης κ. Λεωνίδαν Μουμούρη, τιμῶν τὴν ἱεροπρεπῆ αὐτοῦ πολιτείαν καὶ τὸν ζῆλον πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν ἐκείνου καθήκοντων.

Μέλος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Διακαστηρίου διορί-

σθη ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ὁ ἱερολ. Δευτερέων τῶν Πατριαρχείων κ. Κωνσταντῖνος Κρατζίπουλος, ὡς καὶ γραμματεὺς τῆς Πατριαρχ. Κεντρικῆς Ἐκπαιδεύτ. Ἐπιτροπῆς καὶ μέλος ἑκα καὶ γραμματεὺς τῆς Π. Κεντρ. Ἐκκλησιαστ. Ἐπιτροπῆς.

Ἐγούμενος τῆς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Μεθύνης ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς Μονῆς τοῦ Λειψώνος ἐξελέγη ὑπὸ τῶν μοναχῶν αὐτῆς ὁ πανοσιώτ. ἐν ἱερομονάχοις καὶ πρωτοσύγκελλος κ. Γρηγόριος. Τὴν ἐκλογὴν, γενομένην ἐν συνεδρίᾳ μοναστηριακῇ, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ πανιε. μητροπολίτου Μεθύνης κ. Νικηφόρου Γλαυκᾶ, ἐπεκύρωσεν ἡ ἱερὰ Σύνοδος.

Κατὰ τὸ λήξαν αὐτῆς ἔτος ἡ Ἐκκλ. Ἱστορία συγχάκις ἤλθεν εἰς εὐχρεστον θέσιν, πληροφορούμενη ἀπὸ τῶν πραγματικῶν τῆς Ἐξελεγκτικῆς τῶν λογαριασμῶν τῶν ἱερῶν ναῶν Ἐπιτροπῆς, νὰ ἐπαινήσῃ τὸν ζῆλον τινῶν ἐκ τῶν ἐπιτροπῶν αὐτῶν ἐπὶ τῇ μετὰ κηδοῦ, καὶ σύμφωνα ταῖς ἐκκλησιαστικαῖς ὁδηγίαις, διαχειρίσει τοῦ ἱεροῦ χρήματος, πᾶσι προτιθεῖσα πρὸς μίμησιν τὸ ἀξιεπαινοῦ ἐκείνων παράδειγμα. Σήμερον εὐρίσκεται εἰς τὴν εὐχρεστον θέσιν νὰ καταστήσῃ γνωστὸν τὸν εὐλαβῆ ζῆλον, ὃν ἐπεδείχοντο κατὰ τὴν τελευταίαν διετίαν οἱ ἀξιοτάτοι ἐπίτροποι τῆς ἐν Ἐδινέ-καπι ἱερᾶς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Γεωργίου, οἱ μόνον ἐπαρξάντες εἰς πᾶσας τὰς δαπάνας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐξορλήσαντες ἐν μίᾳ διετίᾳ χρέος τοῦ ναοῦ ἐξ ἑκατὸν λιβρῶν, ποσὸς τοσοῦτον σημαντικὸς καὶ ἦν διατρέχουσαν οἰκονομικὴν ἀπαιτείαν, προκειμένου μάλιστα καὶ περὶ συνουσίας, ἥτις πρὸ δεκαοκταετίας ὑπὸ μεγάλῃς πυρκαϊῆς δοκιμασθεῖσα δὲν ἐπανῆλθεν ἐτι εἰς τὴν προτέραν κατάστασιν. Διὰ τὸν αὐτὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητα ἀξιεπαινοὶ εἰσι καὶ οἱ ἐπίτροποι τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου κατὰ τὸ παλαιὸν Μπάνιον ἐν Διπλοκρινίῳ, κατορθώσαντες οὐ μόνον νὰ ἐπαρξάνωσιν εἰς τὰς δαπάνας, ἀλλὰ καὶ νὰ καταλίπωσι περίσσευμα δεκαμισχιλίων γροσίων. Ἡ λελογισμένη δραστηριότης καὶ ὁ ζῆλος ἀμφοτέρων τῶν Ἐπιτροπῶν εἰσι πρότυπα μιμήσεως ἀξία.

Προχθὲς, δευτέρᾳ, ἤρξατο τῶν μαθημάτων αὐτῆς ἡ Πατριαρχ. Κεντρ. Ἱερτικὴ Σχολή, μετὰ τινι παρηνετικῇ προσφώνησιν, ἣν ἐποίησας πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτῆς ὁ αἰδεσ. διευθυντὴς πρεσβύτερος κ. Μακάριος Τανταλίδης. Ὁ ἐπὶ τῷ ἑγκαινισμῷ τῶν κατὰ ἀρχαῖον σχολικὸν ἔτος ἐργασιῶν τῆς Σχολῆς ἁγιασμός ἐγένετο, καθὼς ἀνηγγεῖλαμεν, τῇ 2 ἐνεστώτος μηνός.

Τῇ παρελθούσῃ κυριακῇ (13 τρ.μ.) μνήμη τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ, κατὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, ἰσχύμενος ἐν τῷ παρελθόντι ἐν δὲ τῷ δεσποτικῷ θρόνῳ ἐτέθη κατ' ἔθος ἀρχιεπίσκοπος.

Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ πρὸς ἐσπέραν ἐπισκέ-
ψαντο τὴν Α.Θ.Π. τὸν οἶκον. πατριάρχην ὁ εὐγεν. κ.
Α. Γ. Ζαρίφης καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ Μ. Χαροφυλάξ Ν. Ψυχάρης
βέης. Τῇ δὲ πέμπτῃ ὁ εὐγεν. κ. Π. Ζ. Στεφάνοβιχ.

— Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ (10) ἀφίκετο ἐξ Ἀγγι-
λου ὁ πανιερ. μητροπολίτης Καστορίας κ. Γρηγόριος.

— Τῇ προσεχεῖ κυριακῇ (20), Α' τῆς ἀρξαμένης
τεσσαρακονθήμερου νηστείας, κηρύξει τὸν θεῖον λόγον
ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφὶ ὁ πανοσιολ. ἀρχιμ. κ. Βασί-
λειος Γεωργιάδης.

Τῇ κυριακῇ ἐγένετο ἡ ἐναρκτής τῶν ἐργασιῶν τοῦ
ΚΖ' ἔτους τῆς ἐν Φανερῷ Λέσχης Μητροφύτης, ἐν
τῷ καταστήματι αὐτῆς, προεδρεύοντος τοῦ αντιπρο-
σώπου τῆς Α. Θ. Π. σέβασμ. μητροπολίτου Νικοπό-
λεως καὶ Πρεβέζης κ. Ἱερωνύμου, περισταμένου δὲ καὶ
τοῦ αντιπροσώπου τῆς Α. Ἐξ. τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παι-
δείας Ἐνδοξ. Γεωργιάκη Ὁχάννη ἐφένδη. Μετὰ τὸν ἀ-
γισμὸν, τελεσθέντα ὑπὸ τῆς Α. Σεβ., κηρυχθείσης τῆς
τῶν δημοσίων διελίξεων ἐναρκτίας ὑπὸ τοῦ αντιπροέ-
δρου κ. Ἀλκ. Μαρμάκη, ὁ ἐλλόγιμος καθηγητὴς τῆς
ἐλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῇ Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γένους
Σχολῆς κ. Εὐάγγελος Ἀμυζόπουλος ἐποίησεν τὸ πρῶ-
τον αὐτοῦ μᾶθημα περὶ τῆς τοῦ Ὁμήρου ἐπικλῆς ποιή-
σεως ἐν ἀντιβολῇ πρὸς τὴν τῶν νεωτέρων. Ἐκ μετῴ-
του ἔβη. ὑπουργοῦ τῆς Ἐκπαιδείσεως Μονάρ. πασᾶ
ὁ κ. Γ. Ὁχάννης προσεφώνησε ταῦτα:

Ἡ Α. Ἐξ. ὁ ὀνομαζόμενος τῆς παιδείας Μονάρ.
πασᾶς, κωλύμενος ἵνα παραστῇ αὐτοπροσώπως ἐν
τῇ ἑορτῇ ταύτῃ τῆς ἡμετέρας Λέσχης, ἀντὶ τοῦ
μοι τὴν ἐντολήν ἵνα ἀντιπροσωπεύω Ἀὐτὸν ἐκφρά-
σω πρὸς τὸ προεδρεῖν τῆς Λέσχης «Μητροφύτης»
τὰς ἐνχαριστίας Αὐτοῦ διὰ τὴν πρόσκλησιν, ἣν ἐνη-
ρεστήθη γὰρ Τῷ ἀπενθνή.

Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς παιδείας παρακολοθεῖ μετὰ
ζωηροῦ διαφόρου τὰς προσπάθειάς, ὥς ὁσημέραι κα-
ταβάλλουσι τὰ ἐν τῇ Αὐτοκρατορίᾳ διάφορα σωμα-
τεῖα ἐπὲρ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀδόλου διαδόσεως τῶν
γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης. Συγχαίρω δὲ ἐκ μέ-
ρους τῆς Α. Ἐξοχότητος καὶ τῆς ἡμετέρας Λέσχης,
ἥτις οὐκ ἐπαύσατο ἐπὶ ὁλόκληρον εἰκοσιεταετίαν
ἐργαζομένη, τὸ κατὰ δύναμιν, ἐπὲρ τοῦ σκοποῦ
τούτου.

Ἀλλὰ, Κύριοι, ποῖον τὸ αἷτιον τῆς ἀπὸ τιτος
χρόνου διακρινομένης μεγίστης ὠθήσεως πρὸς τὴν
διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἠθικὴν μέρφωσιν ὧν
ἀδιακρίτως τῶν λαῶν τῆς Ανατολῆς; Ποῖος ὁ μο-
χλὸς τῆς τοιαύτης ἐκτάκτου κινήσεως τῶν γραμμά-
των; Τίς ἐστὶν ὁ γεγνημένος ἀστήρ ὁ νεχθήμερόν
φωτίζων τὰ ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ ταύτῃ καθιδρύματα
τῶν Μουσῶν; — Ὁ σεπτὸς καὶ τρισεδάστος ἡμῶν
Ἀναξ, ὁ κτίστης Αὐτοῦ μέλημα θεῶν τὴν ἐνημέριαν
καὶ εὐδαιμονίαν τῶν πιστῶν ἐπακόων Αὐτοῦ. Ὁ μι-
λόστοργος πατήρ καὶ βασιλεὺς ἡμῶν, ἐπὶ τὴν ἀμ-
φιλαφῇ αἰγίδα τοῦ Ὁποίου ἀπολαβομεν ἅπαντες τῶν

πλεονεκτημάτων τῆς παιδείας. Ὁ φιλόλαος ἡμῶν
ἀρχων, ὁ ἐπὶ τοῦ ἐνδόξου θρόνου τοῦ σουλετὰν Ὁ-
σμὰν ἐπαξίως καθημέρος. Ὑψόντες ὅθεν χεῖρας
ικέτιδας πρὸς τὸν Ὑψιστον, ἀνακράζωμεν μὴ ψυχῇ
καὶ καρδίᾳ: Ζήτω ἡ Α. Μεγαλειότης ὁ σουλετὰν Χα-
μὴτ ὁ Β'.

Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας. — Ἀπεβίωσε
τῇ 7 νοεμβρίου ὁ μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Ματθαῖος
Βαλλινάκης, ἐκ Κρήτης μὲν καταγόμενος, σπουδάσας
δ' ἐν Ἀθήναις καὶ Μασσαλίᾳ καὶ πρὸ πενταετίας χει-
ροτονηθεὶς ἀρχιερεὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Ο ΚΩΔΕΞ ΤΟΥ ΠΑΙΣΙΟΥ*

ΚΥΡΙΑΛΟΣ ἑλέφ Θεοῦ κτλ.

(συνέχεια τοῦ ὑπὲρ τῆς σχολῆς τῶν Ἐπιδοτῶν γράμματος).

Ἀλλὰ μὴ ἔχοντες τῇ προθυμίᾳ συνδρομὴν τὴν δύναμιν,
ὡς πάντα τὰ ἐκείνων ἐν τῇ πυρκαϊᾷ ἀπολείποντες, καὶ
κακουρίᾳ πολλῇ καὶ ἀπορήτῃ θλίψει καὶ πένθι συνεσταζόμενοι,
ἐγνωσαν, ἐπὶ ἑλπίδι, εἰς τὸ ἔγειν καὶ τὴν βοήθειαν ὑμῶν τῶν
ἀπανταχοῦ εὐσεβῶν καὶ φιλοκλήων χριστιανῶν, μετὰ Θεὸν ὑμῶν
προσδραμεῖν ἐπὶ καὶ ἐλεεινόμενοι τοὺς παρόντας συνεχω-
ρίους αὐτῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς τὸν ὁσιολογιώτατον διδάσκαλον τοῦ
σχολείου ἐκείνου, ἐν ἱερομοναχίᾳ κύρ Θεοδοσίον, ὡς ἄνδρα ἱε-
ροπρεπῆ καὶ τοῖς ἡθεῖς κόσμιον, καὶ παιδείᾳ τρέφιμον, καὶ πρά-
ξει καὶ θεωρίᾳ κομῶντα, καὶ τοῦ αὐτοῦ ζήλου ἐμφορούμενον,
πεμπουσιν εἰς τὰ φιλελεήμονα ὑμῶν σπλάγγνα πρὸς οὓς δεδω-
κται ἀρετῇ ἐκκλησιαστικῇ φέρειν ἐπιτραχίλιον, ἀγισμὸς
ψάλλον, λογισμοὺς δέχεσθαι καὶ πάντα τὰ ἱερὰ ἐπιτελεῖν.
Εἰ δὲ καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ μετὰ παρρησίας ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ
ἡμῶν κηρύττειν τοῖς μετὰ πίστει καὶ εὐλαθείᾳ ἀκηκόσας
χριστιανούς πρὸς ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν. ὅπου περ ἂν ἀπέρ-
χηται, τῇ εἰδήσει μὲν τοι καὶ ἀδείᾳ τῶν κατὰ τόπους ἀρχιερατι-
κῶς προϊσταμένων. Τούτου χάριν γράφοντες, καὶ εὐλογοῦντες καὶ
εὐχόμενοι πάντας ὑμᾶς πατρικῶς, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγίλ-
λομεν ὑμῖν ἐκκλησιαστικῶς ὅπως, πληροφροῦμενοι τὸν θεῖον
σκοπὸν τῶν εἰρημένων ἡμῶν ὁμογενῶν κατοίκων τῆς χώρας
ἐκείνης Ἐπιδοτῶν, καὶ τὴν μελετωμένην ἀναγκαιότητα οἰκοδο-
μῆν καὶ ἀνέγειν τῶν ἐν τῇ πατρίδι αὐτῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν,
καὶ τοῦ κοινῶς σχολείου, ὡς διεληφται, δεξιόμενοι ἑλέφ τῷ ὅμ-
ματι καὶ εὐμενείᾳ τῇ διατίθει τοῦ ἐπὶ τούτῳ συναποστελλομέ-
νου ὑμῖν ἐγχωρίου αὐτῶν μετὰ καὶ τοῦ εἰρημένου διδασκάλου
αὐτῶν, τοῦ ὁσιολογιώτατου Θεοδοσίου, καὶ σπλάγγνα οἰκτιρῶν
καὶ συμπαιδείας ἐπιδειξόμενοι, συνδράμητε καὶ βοηθήσητε αὐτοῖς
κατὰ τὸ εἶδος, καὶ ἐλεημοσύνην μετὰ δικηλείας παρὰ τῆς
μετακαλοῦντες τὴν αὐτοῦ ὑπόθεσιν καὶ ἐν τοῖς εὐλογημένοις
ἡμῶν οἴκοις, καὶ τῶν δι' αὐτοῦ ἐνεργουμένων ὑπερφῶν πνευ-
ματικῶν χαρισμάτων καὶ ἀγισμῶν ἐμφορούμενοι, προσφέρειτε
αὐτῷ τὸ κατὰ δύναμιν ἕκαστος καὶ παρεχόμενος ἀγογγύστως,
ὁ μὲν δηλονότι πρόβειν, ὁ δὲ παρρησίαν, ὁ δὲ τεσσαρακοντα-
λείτουργον καὶ ἀδελφόν, ἢ ἱερὸν ἄξιον, καὶ ἄλλο ἄλλο τι
ἀφίερον, ὡς ἐκ Θεοῦ φωτισθῶσι καὶ δυνάμει ἔωσιν. Ἰνα

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 10—13 τοῦ μετὰ χεῖρας τόμου.

διὰ τῆς τοιαύτης ὑμῶν θεαρέστου συνδρομῆς καὶ πλουσιοπαρόχου βοήθειας αὐτοὶ μὲν δυνήθωσι περαιῶσαι τὰ τοῦ θεοφιλοῦς αὐτῶν σκοποῦ, καὶ διορθῶσι αὐτὴν τὴν οἰκοδομὴν καὶ ἀνέγερσιν τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τοῦ κοινοῦ φροντιστηρίου, εἰς ψυχικὴν αὐτῶν σωτηρίαν, καὶ ὠφέλειαν καὶ ἐπίδοσιν τῶν τίκων αὐτῶν, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν κατ'ἔρωτα γραμμῶν φοιτῶντων· Ὑμεῖς δὲ οἱ τῶν τοιούτων καλῶν αἰτίαι γινόμενοι ἔχγητε ἀδελφίαιτον ἐν αὐταῖς τὸ μνημόσυον, καταγραφόμενον τῶν ὀνομάτων ὑμῶν εἰς τὰς ἱερὰς προθέσεις, ἀντιλήθητε δὲ καὶ τοὺς μισθοὺς ἀπειροπλάσιους, ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τοῦ μισθοποδοῦ Θεοῦ. Οὐ ἔχρησι καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἰη μεθ' ὑμῶν.

[Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ εὐχέτης].

Ἐν τοσούτῳ ἡ κατὰστασις τοῦ Παΐσιου ἦν οἰκτρὰ. Ἡ κυριώτερη τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ κοινότης Ἐπιθῆται ἦν ἔργον πυρὸς· ἐκκλησίαι καταστραμμέναι, σχολὴ κεκλεισμένη, περιουσίαι τῶν ὀρθοδόξων ἡφρανεμέναι ἐπέβηλλον αὐτῷ σπουδαίαν καὶ σύντονον μέριμναν ὑπὲρ τῆς υἱικῆς καὶ τῆς ἠθικῆς, θρησκευτικῆς καὶ διανοητικῆς τοῦ ποιμνίου καταστάσεως· τὸ γενικὸν χρέος τῆς ἐπαρχίας εἶχεν ἀνέλθει εἰς ἐβδομήκοντα πούγγιαι, τριῆκοντα καὶ πέντε χιλιάδας γροσίων, ἰσχυρῶς δὲ ἀγνοῶντες ὅτι κατέβηκε καὶ τινα ποσὴ πρὸς διατήρησιν τοῦ προκατόχου Καλλινίκου, ὑπὲρ οὗ εἶδει· ἵνα μεριμνᾷ καὶ φιλοστοργώτερον, ἀπὸ καθήκοντος τῆς ἐκείνου πολιτείας οἱ τότε πολυπραγμονοῦντες. Ἐν τούτοις ὅμως πρὸ τῶν πρώτων μηνῶν τοῦ 1818 ἀπὸ ἀπληγῆ τῶν ἀπὸ τοῦ Καλλινίκου πειρασμῶν τούτων, ἔμεινε δὲ ἵνα δικαιοθῇ μόνον περὶ χιλίων γροσίων, καθυστερουμένων ὑπὸ κατοίκων χωρίου τινὸς εἰς τὸν προκάτοχον τῆς ἐπαρχίας Σηλυβρίας, ἅτινα ὁ Παΐσιος ἀπῆτει. Γράφων πρὸς τινα τῶν φανακιστῶν ἀρχόντων ἰδοὺ πῶς περιέγραφε τὴν καὶ μετὰ θάνατον τοῦ Καλλινίκου ἀνήμερον αὐτοῦ θέσιν, ἀδολογῶν ἐν τῷ μεταξὺ· «Ὡς ἀσκληπιόδοξοι καὶ παῖδες ἱατρῶν πρότερον καθαρτήριοι μεταδίδουσι τῷ ἀρθενοῦντι, καὶ εἴτα τὸ θεραπευτικόν· ἀλλὰ μὴ ζῆλον μοι ἱατρολογοῦντι, ἔχοντι συναυτοχθονατὸν Ἀσκληπιόν, θεττᾶλόν ὄντα.... Ἀπέστειλα πρὸ καιροῦ διὰ τοῦ ἐπιβιβαμένου παπᾶ ἀναφορὰν διὰ χειρογράφου σου δοθησομένην τῷ σεβασμιωτάτῳ μου δεσπότη· ἐν ἧ, ὡς διὰ καθαρίου, εἶδει ἡ φιλὴ μοι αὐτῆς κεφαλὴ ὁμαλίσαι τὰ ἀνώμαλα, καὶ ἐνερθρῶσι τὰ ἀναθρα, ὅπουθεν χρεία, καὶ εἴτα διὰ τῆς στομυλίας σου καὶ εὐτροπίας ἐπάγειν τὸ ἰάσιμον καὶ ἱατρικόν τῶν ζητημάτων. Ἀλλ' ἴσως δικαιολογεῖται ἡ ἐνδοξότης Της ὅτι δὲν σοὶ ἐγραψα ἰδιαιτέρως· πλὴν τί ἐστὶ φίλος; ἄλλος ἐγὼ· ἔφη ὁ Σταγειρίτης. Ἐνόμισα λοιπὸν σὲ ὡς ἄλλον ἐμὲ, μετὰ πόθου συνηγοροῦντα, ἀγορεύοντα καὶ ὑπερσπίζοντα τὴν ὑπόθεσιν..... Ὁ δὲ μακκρίτης προκατόχος μου, ὅντινα ἀπέπεμψα εἰς τὰ Ἠλύσια πεδία, καὶ ζῶν, καὶ θανὼν διδὲι θορύβον εἰς τοὺς ὧδε ἐπαρχιώτας δι' ὅσα ὀφείλει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ γενικῶς καὶ μερικῶς, καὶ ἐξαιρέτως διὰ τὰ ἰδικά μου χίλια γροσία. Ὅσα εἶχεν

ἐδῶ κτήματα, πωληθέντα ἐδόθησαν εἰς ἄλλους χρεωρελέτας, ἔμειναν δὲ μόνον τὰ ἀπὸ τοῦ χορίου Δελεώναις χίλια ὀφειλόμενα γροσία, δι' ὧν ὑποποτίζω νὰ κλεισθῶσι καὶ τὰ ἰδικά μου. Αὐτὰ ταῦτα ἀνήγγελλον καὶ τῷ σεβασμιωτάτῳ μου δεσπότη. Ποῦ δὲ θήσομεν τοὺς συνοδικούς κανόνας, δι' ὧν ὁ διάδοχος γίνεται κληρονόμος τοῦ προκαθήμενου ἀρχιερέως; Ἐγὼ οὐδὲ ἐν τῶν προτόντων αὐτοῦ παρελθόν, καθὼς τόσα καὶ τόσα κατέλιπον ἐν τῇ προτέρᾳ μου ἐπαρχίᾳ. Καὶ διὰ πᾶσιν τῶν πρὸς διακρούς ἐπιστολῶν ἐκείνῳ ὁ Παΐσιος παρίστα στερούμενον ἡσυχίας, ἐπηρεαζόμενον, ἀλλὰ τέλος καὶ ἀδικούμενον· τοῦτο δὲ οὐδ' ἀπετράπη ἵνα γράψῃ καὶ πρὸς τὸν πατριάρχην Κύριλλον. Περιφερόμενος εἰς ἐξάρχας καὶ πρὸς ἐκπλήρωσιν πατριαρχικῶν καὶ συνοδικῶν ἐντολῶν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη· περιελθὼν ὑπὲρ ἔθνικων ἐκκλησιαστικῶν συμφορῶν τὰς ἀγιορειτικὰς καλῶς καὶ μονὰς καὶ τὰς ἐν Πελοποννήσῳ καὶ Στερεῇ Ἑλλάδι ἐκκλησιαστικὰς παροικίας· σχεδὸν δὲ καὶ διευθυντὴς τῆς Πατριαρχικῆς Ἀκαδημίας ἔτα· τινὰ χρηματίσας, ἐλάσσονα τῆς προσδοκωμένης, ἔλαβε τὴν ἀμοιβὴν τῶν κόπων αὐτοῦ, τὴν μακροπόλιν τῆς Σηλυβρίας, ἀπ' ἧς μονοτονὴ ἐξήτει· ἵνα μετατεθῇ εἰς ἐτέρην. Λέγω ὅτι εἶχε δίκαιον, μεθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν γερωνικὴν ἡλικίαν ἵνα γράψῃ κατὰ τρόπον ὑποδεικνύοντα τὰ δίκαια αὐτοῦ ταῦτα, ὧν μνεία γίνεται ἐν τῇ παρούσῃ πρὸς τὸν πατριάρχην Κύριλλον ἐπιστολῇ:

ΙΑ'

[Τῷ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤῳ ΚΥΡΙΛΛῳ]

βαρὺς εἰμι τοῖς πᾶσι καὶ βλεπόμενος· καὶ ἐμμέσῳ ἐμφανίζόμενος· σύνδοξα ὅμως καὶ τοῦτο, ὡς οὐ τοιοῦτος φαίνομαι καὶ ὑπὸ τοὺς νεορὺς ὀφθαλμοὺς τῆς Ὑμ. θεοστάτης μοι Πανηγυότητος, ἀλλὰ σώζει ἀπ' ἀρχῆς οἰκοθεν πρὸς ἐμὲ τὸν δουλὸν τῆς εὐνοικῆς σχέτιν καὶ ἀγαθὴν διέθεσιν εἰς οἰκείας χρηστῆς προκρίσεως, ἐφ' ᾧ καὶ θαρρῶν σχετικῶς προβάλω τὰ δικαιοματά μου. Τότε τὸ ἐμὸν πρόβλημα ἐρώτησεν καὶ ὅρισεν, ἵνα ἀκούσω τὸ δίκαιον διὰ τοῦ δεσποτικοῦ αὐτῆς στόματος, καὶ τοῦ σεβασμιωτάτου μοι γερωνικοῦ συλλόγου· ἔρα οὐκ ἐστὶ δίκαιον ὅπου τὰ βάρη ἐκεῖ καὶ τὰ κέρδη, καὶ ὅπου ἡ ζημία ἐκεῖ καὶ ἡ βοήθεια, κατὰ τοὺς ἱερῶς νομικούς· καὶ ἂν ἔλλη μία μικρὰ καὶ ὀλιγοσέστος ἐπαρχία, ὡς ἡ Σηλυβρία, ἔλαβε τοσαῦτα γροσίου χρέους, καὶ ἀπὸ τὰ εἰκοσιπέντε πούγγια τὰ παλαιὸν τῆς φορτίον νὰ φθῇ εἰς τὰ ἐβδομήντα ἐκτὸς τῶν ἰδίων, ποῖος ἄλλος τῶν ἀρχιερέων ἔλαβε τόσας ζημίας ρεμβόμενος ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη, ἀνέπαργος καὶ τρεπόμενος οἰκοθεν, εἰς ἐκδουλεύσεις ἐκκλησιαστικὰς καὶ κοινὰς; Διὰ ταῦτα λοιπὸν πάντα δὲν δικαιοῦμαι ὅτι αἱ παρ' ἐμοῦ καταβληθεῖσαι πέντε χρυσαὶ ἑνεκα τῆς τροφῆς τοῦ προκατόχου μου, ἤδη μετὰ τὴν τελευταίαν του νὰ ἐκπέσωσιν ἐκ τῆς ἐλότητος τοῦ αὐλοῦ μου χρέους, διὰ νὰ δυνήθω νὰ οἰκονομήσω τὸ ὀλίγιστον, ἐν ταύτῃ τῇ ὀλιγοσέσῳ καὶ μικρῇ ἐπαρχίᾳ, προσβάνων καὶ τὰ λοιπὰ ἄφευκτα δαπανήματα καὶ κέρδη; Ὑπὲρ τούτου δέομαι καὶ ἀντιβαλὼν, ἵνα τύχω τὴν δικαίαν ἀπόφασιν τοῦ ἱεροῦ κριτηρίου, καὶ παρημυθίαν ἐν ταύτῃ τῇ πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ, ἵνα μὴ ταλαιπωρούμενος ὑπ' ἐνδείας καὶ ψυχικῶς ἀδημονῶ.

Εὐτυχῶς δὲ καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ τελευταία πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν ἐκ Σηλυβρίας ἐπιστολή, διότι πατριάρχης καὶ σύνοδος εἶδον ὅτι δίκαιον εἶχεν ὁ Παῖσιος 'να προσκαλέσται ἐν τῇ τᾷ παρόντι στέργειν, καὶ ταῦτα στέργων 'να ζητῇ τὰ βελτίω. Παρηγοησάμενος τῆς τύφλας τῆς ἐπισκοπῆς Σταγῶν, 'να μὲν διαθέσιμος ἐν τῇ πρωτεύουσῃ, ἀπὸ προηγουμένου περιῆλθεν ὅρη καὶ θαλάσσης καὶ κρημνούς, ἦν ἀνιερὸν, ἀλγεινὸν δὲ κομιδὴ καὶ 'να διοικῇ μικρὰν ἐπαρχίαν, μὴ ἐπαρκῶς ἔχων εἰς ἀπότισιν τῶν γρεῶν αὐτῆς καὶ αὐτοῦ, μηδ' ἡσυχίαν εὐρίσκων ἕνεκα τῆς πολιτείας τοῦ πρὸ αὐτοῦ μητροπολίτου. Ἡ Ἑκκλησία εἶδεν ὅτι δίκαιον εἶχεν ὁ Παῖσιος, στέργων ὅπως ὅποτε τὰ παρόντα 'να ζητῇ τὰ βελτίω, κατὰλληλος δ' ἐπέστη εὐκαιρία· καὶ τῇ 15 μαρτίου 1818, προεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς ἐν Θράκῃ Φιλιππουπόλεως, ἧς ὁ ἀρχιερεὺς Ἰωαννίκιος παρητήσαστο τὸν θρόνον ἕνεκα σκανδάλων μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν ὀρθοδόξων. Ἴσως ὁ Παῖσιος ἐνόμιζεν ἑαυτὸν ἱκανοποιούμενον, ἀλλὰ μετέβη εἰς τὴν Φιλιππούπολιν, καὶ ἀπὸ τῶν πρώτων ἡμερῶν, ὡς συμπερινομεν ἐκ τῶν πρώτων, ἃς ἐπεμψεν εἰς βασιλεύουσιν, ἐπιστολῶν, εὖρεν ὅτι ἐπρεπε 'να ὑποβληθῇ εἰς πολλὰς θυσίας. Ἐπρεπε 'να φανῇ ὅτι σέβεται ἑαυτὸν τερῶν ἐπαγγελίας καὶ ὑποσχέσεις, ἃς ἔδωκε πρὸς πολλοὺς ὁμογενεῖς σημερινάς ἐν Φαναρίῳ, ὧν πρώτιστοι καὶ πολλὰ ὑπὲρ αὐτοῦ λαλήσαντες καὶ πράξαντες ἦσαν ὁ Ἰωάννης Σχινᾶς, καὶ οἱ πατριαρχικοὶ γραμματεῖς Ἀλέκος καὶ Γεώργιος, πολὺ πιθανῶς οἱ τοῖς πρεσβυτέρους φανακιώταις γνωστοὶ καὶ μέχρι πρὸ εἰκοσθετίας περίπου ζήσαντες ὁ Φωτιάδης Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Γεωργιάκης Ἀρθωνίδης. Ἡ συνήθεια τοῦ διανέμειν δῶρα πρὸς διακόνους ἐν Φιλιππουπόλει κατέβληθεν αὐτόν, ἦν δὲ τοῦτο καθήκον ἀφικτον, μεθ' ὅσα εἶδε 'να χορηγήσῃ ἐν αὐτῇ τῇ Φαναρίῳ, ὡς δικαίωμα τῶν ψήφων καὶ ἐκλογῆς, εἰς διανομὴν κερῶν καὶ λαμπάδων πρὸς τοὺς γραμματεῖς καὶ τοὺς ὑπάρχοντες τοῦ πατριαρχικοῦ οἴκου καὶ νοῦ, καὶ διὰ τὰς τότε περιωνύμους ποσότητας τῶν «καρπῶν ἁγίων». ἃς εἶχε καθήκον κατὰ ὁκάδας ὅλας 'να διανεμῇ πρὸς ἀρχιερεῖς συνοδικούς τε καὶ μὴ, καὶ πρὸς ἀνωτέρους τοῦλάχιστον ὑπαλλήλους τῶν Πατριαρχείων· ταῦτα πάντα θέλωμεν ἐπανέρεαι κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς παρούσης δικτριβῆς, ὅθεν ἐνταῦθα περιτελλεῖται ὁ λόγος. Ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τὴν Φιλιππούπολιν ἄγουσα ὁδὸς ἦν δυσδιόδευτος; Δέκα ἡμέρας ἀπείχεν ἡ πόλις αὕτη ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὥστε ὁ Παῖσιος ἀφίκετο ἀσθενής, καὶ βραδυτέρων ἦσαν τῆς περιουσίας. Ἐν τῇ πρώτῃ ὁμῶς ἐπιστολῇ, γράφων πρὸς τὸν πατριάρχην Κύριλλον τὸν ἀπὸ Ἀδρινουπόλεως αὐτὴ καὶ τὰ δύσκολα εὐκολυνθήσονται διὰ τῶν παναγιῶν τῆς εὐχῶν, καθότι οἱ δοῦλοί σας εὐλογημένοι μου χριστιανοὶ μετὰ πολλῆς προθυμίας καὶ εὐνοίας με ὑπεδέχθησαν, ὡσαύτως μετ' εὐμενείας καὶ ὁ ἐνδοξότατος πρύτανης καὶ τοπάρχης, ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ μέληδες καὶ πατριῶται, φαίνεται πως ἡγχαριστημένοι ἐκ τῆς τοιαύ-

της ὑποδοχῆς. Ἐδείκνυτο διὰ τούτου συνεννόησις τις καὶ πλήρης εὐφρέσκεια τῆς κοσμικῆς ἀρχῆς πρὸς τὴν πολιτικὴν, καὶ ἡ συνεννόησις αὕτη καὶ τότε καὶ νῦν ἦν ἀναγκαιοτάτη· ἡ δὲ κατόπιν ἀλληλογραφία τοῦ Παῖσιου δεικνύουσι ὅτι ἀρμονικὰς ἐγκαινίσας σχέσεις ἐτήρησε ταύτας ἐπὶ τῆς αὐτοῦ ποιμαντορίας αὐτοῦ, δι' αὐτῶν ὡφέλιμος τῷ ποιμνίῳ καθιστάμενος καὶ ἐπαρκῶν εἰς ἀπότισιν τῶν πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν ὀφειλῶν ἡ ἡθικῶν ὀφειλῶν, πλὴν τῆς ἐκ προνομίων ἀνατεθείσης αὐτῷ, τῆς ἀθροίσεως δηλ. τῶν ὑπὸ τῆς ἐπαρχίας ὀφειλομένων τῷ πρὸ αὐτοῦ μητροπολίτῃ Φιλιππουπόλεως Ἰωαννικίῳ· α' Ἐκ τῶν καταγραφέντων ὀφλημάτων—ἐγράφε πρὸς τὸν πατριάρχην—τῷ πανιερωτάτῳ προκατόχῳ μου καὶ συναδελφῷ κυρίῳ Ἰωαννικίῳ, ὅσα ἕως τοῦ νῦν ἡδυνήθη· νὰ ἐρευνήσω, ὅλγῃ εὐρέθησαν ὀφειλόμενα· καθότι ἐν τῇ ἀποδημίᾳ τοῦ ἐντεῦθεν, ὁ ἀρχιεπίσκοπος αὐτοῦ κύρ Μακάριος ἐσώναξεν ἱκανὰ παρὰ τῶν ἐπιτρόπων, καθ' ἃ μαρτυροῦσι. Καὶ ἐλυπεῖτο μὲν ὁ Παῖσιος διὰ τοῦτο, ἐβλήθη δὲ καὶ διότι ἐβλεπε τοὺς ὀρθοδόξους τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως διηρημένους, ἐνῷ καὶ ἀπείχετο ἐμάστιζε τὰ χωρία, οἱ δὲ κυβερνητικοὶ ὀπαλλήλοι ἡγωνίζοντο πάσῃ δυνάμει πρὸς τὴν τοῦ κατὰ περιστολὴν· μήτε τούτους φοβούμενος, μήτε πρὸς ποικίλας δυσχερείας ἀποδυσπετών, μήτε ὑπὸ τῶν τοῦ γέλατος καμῶν καὶ τῆς ποδολαγίας ὁ Παῖσιος καμπτόμενος, περιήρχετο τὰ χωρία καὶ τὰς κωμοπόλεις, ἀτυχῶς τὸ ἔργον τοῦ ποιμένου βλεπόντων παραβλεπόμενον ὑπὸ τῆς βουλγαρικῆς ἰσχυρογνωμοσύνης. Αἱ ἐπόμεναί τρεῖς ἐπιστολαὶ συντελοῦσι σαρὰ τινὰ γνώσιν, ὡς καὶ αἱ κατόπιν ἐκδοθησόμεναί, τῆς εἰς τὰ μέρη ταῦτα καταστάσεως τῶν χριστιανῶν, καὶ ὧν ἡ πρώτη νομίζω ὅτι πέμπεται πρὸς τοὺς φίλους αὐτῷ μητροπολίτας Ἡρακλείας καὶ Βερροίας· ἐν αὐταῖς εὐρήσει καὶ τινὰς εἰδήσεις χρησίμους ὁ τὴν ἱστορίαν θρακικῶν τινῶν χωρίων τεχνολογῶν· ἰδοὺ αὐταί:

ΙΒ'

[ΤΟΙΣ ΑΓΙΟΙΣ ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ καὶ ΒΕΡΡΟΙΑΣ:]

Χεῖρας καὶ ὄμμα ἀτενίζω πρὸς τὸν ἐπουράνιον Θεόν, ὅπως σκίπη καὶ διαφυλάττῃ τὴν σεβαστὴν ὑμῶν θυάδα ὑγιαίνουσιν κατ' ἄμφω ἐν μακροβιότητι καὶ εὐθύμῳ διαγωγῇ, εἰς υποστηρίγξιν τῆς ἀγίας καὶ ἡμέμου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὁλκάδας, καὶ εἰς προστασίαν τῶν ἁγίων ὑμῶν παροικήτων. Δύο εἶσιν οἱ πόλοι ἐν τῇ οὐρανῷ, δι' ὧν στρεφόμενος ὁ ἕξων μετακινεῖ καὶ μεταστρέφει πάντα τὰ οὐράνια σώματα· οἱ ὅποιοι εἰσὶν ἡμετακίνητοι ἅπ' ἑνὸς σημείου εἰς ἄλλο· πολλοὺς καὶ ὁ δούλος σας νομίζω καὶ ἔχω στερεοὺς καὶ ἡμετακινήτους, δι' ὧν ἀπ' ἀρχῆς καὶ ἕως τέλους, ἄρῃ τοῦδε καὶ κινεῖται καὶ διερχόμενος ὁ ἕξων τῶν ἡμῶν ὑποθέσεων ἡγάγησε καὶ ἐπρόντισε· καὶ τίς γὰρ ἀπ' ἀρχῆς ἐπέβλεπε τὰ πρακτικὰ ὑπὲρ ἐμοῦ τοῦ μικροῦ Παῖσιου, εἰμὴ ἡ δοικὴ ὑμῶν καὶ σεβαστὴ κορυφή; Ὅθεν καὶ δι' ἐνὸς δουλικοῦ μου γράμματος προσκυνῶ ἡμωτέρους, καὶ κερύττω τὴν εὐεργεσίαν καὶ ἡνωμένην πάλιν, ἐννοῶν καὶ θέλων ὁ δούλος σας ὑμᾶς ὡς μίαν ψυχὴν ἐν δυοῖ σώμασιν ἐνοικοῦσαν κατὰ τὸ λόγιον· παρακαλῶ τὴν ὑμῶν σεβασμιότητα, ὅτι καὶ ἥδη ὅπου ἐμακρυνθὴν εἰς τὰ

υπερόφεια ἄκρα τῆς Δρογοθητικῆς Θράκης, ὡς διὰ τινος διόπτρας νὰ θεωρῆτε τὸν δοῦλό σας καὶ νὰ προτατεύητε εἰς τὰ χρειώδη. Εἰ θέλετε μαθεῖν καὶ περὶ ἐμοῦ, — καὶ πάντως θέλετε, ὅτι μὲ ἀγαπᾶτε, — ὑγιαίνω ὁ δοῦλός σας σὺν Θεῷ ἁγίῳ, καὶ ὑμετέραις ἱεραῖς εὐχαῖς, καὶ ἐναγωνίως εἰμι εἰς τὰς συνήθειαις ἀρετικῶς ἐπαρχιακῆς φροντίδας· ἡ δὲ πρώτη μου φροντίς ἐστίν, ἵνα ἐνώτω τὰ διηρημένα καὶ διεσπῶτα, ὅτι εὗρον τοὺς ἐνταῦθα χριστιανίζοντας Θράκας, ὡς τὰ λῆρανα εἰς τὸ τσουκίλι, κατὰ τὴν παροιμίαν, ἀντακτωμένους καὶ ἀντιφερομένους, καὶ κατ' αὐτὰς τὰς ἡμέρας, λήγοντος τοῦ μηνὸς, μελετῶ νὰ ἐξέλθω εἰς περιήγησιν τῶν χωρίων μετὰ κόπου καὶ μόθου, ἐν ταύτῃ μου τῇ προσδυτικῇ ἡλικίᾳ, πρὸς ἀπάντησιν τοῦ διπλοῦ μου χρέους, πνευματικοῦ τε καὶ ὕλικου· δι' ὃ καὶ πόρρωθεν παρακαλῶ θερμῶς εὐχεσθε ὑπὲρ ἐμοῦ, καὶ χεῖρα βοηθείας ὀρέξατε εἰς τὰ δέοντα καὶ χρειώδη. Γένοντο, γέγοντο.

ΙΓ'

ΤΟ ΓΙΑΝΚΩ ΣΧΙΝΑ

Τεσσαρακονθήμερος σήμερον διαιτῶ πτήσας τὸ ὕδαρος τῆς Φιλίππου, καὶ οὐκ ἀπέπτυε τῆς μνήμης μοι ὁ γυνὴς· χρακτὴρ τῶν φίλων ὡμῶν ὑποκειμένων· οὐδὲ ὁ πόθος μοι ἐξέλιπε τοῦ γράφειν καὶ ὅσον τάχος μανθάνειν τὰ καθ' ὑμᾶς· κηδόντι οὕτε τόπου δίστασις, οὔτε χρόνου παράτασις δύναται ἀπαιτεῖσθαι τῆς ψυχῆς μου τὸ καθαρὸν πρὸς ὑμᾶς φίλων καὶ εὐτόνων· ἀλλ' αἱ περιστοιχισαί με ἱερτικαὶ φροντίδες καὶ πολυεῖδεις περιστάσεις τῆς περιφρονήσεως ταύτης ἐπαρχίας κώλυμα μοι ἐγένοντο ἐπὶ τῷ κινήσει πρὸς τὴν φίλην ὡμῶν δοῦζα ταχέως τὸν κάλαμον, ὅτι οὐ μόνον δεκαήμερος, ὅσον ἀπείρει ἡ Φιλίππου τῆς Κωνσταντίνου, ἀλλ' ἂν καὶ ἐκατονταήμερον ἀπέτρεχον, πάλιν ὁ αὐτὸς εἰμι καὶ ἐτοιμαί, ἀγαπῶν τοὺς ἀγαπῶντας, καὶ μεμνημένος τῶν μεμνημένων. Ἄρτι δὲ ἀνακύνφας τῶν πολλῶν φροντίδων, κινῶ τὸν κάλαμον καὶ ἐρευνῶ τὰ καθ' ὑμᾶς, ὑποδηλῶν καὶ τὰ κατ' ἐμὲ, ὅτι συνάρσει θεῖα ὑγιαίνω μέχρι τοῦδε· καὶ ἔγκειμαι ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν διηρημένων μερῶν, ὅτι διάφοροι καὶ πολυσχεδεῖς αἱ φατρίαι τῶν εὐλογημένων ἐγκατοίκων, ὥσπερ καὶ τὰ ἥθη καὶ ἔθη διάφορα· ὅσον γὰρ ἀπείρει ἡ ἀνατολικὴ Θράκη τῆς Δρογοθητικῆς, τοσοῦτον καὶ αἱ διαβάσεις διαφέρουσι, μετέχουσιν αὐταὶ καὶ τῆς βουλγαρικῆς ἱσχυρογνωμίας, καὶ τὸ ἔργον δεῖται δηλίου κολυμβητοῦ καὶ βαθύφρονος ἐργάτου, πρὸς ἐπανόρθωσιν αὐτῶν καὶ ἐξισορροπὴν· εἰσὶν ἐλλείμματα δὲ τινα προκατοχικά, καὶ ὑποδείγματα ἀνέμυστα, ἅτινα ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τοῦτο· ἀλλ' εἶθε ὁ ὑψηλὸς τοῦ Ὑψίστου βραχίον, καὶ τοῦ Πανουργίου Πνεύματος ἡ φωτιστικὴ δύναμις καὶ τὸν ἀδύνατον ἐνισχύσει ποιμένα, καὶ εἰς τὸ ἀκόσμητον ποίμνιον ἀναδείξει καρπὸν πνευματικὸν καὶ ἔργα θεάρεστα. Ὡρῶ δὲ ἀπορίκνυ συνέρομαι· τίς ἡ ἀργοπορία τῆς ἀποστολῆς τῶν πατριρχικῶν καταστάσεων μέχρι τοῦδε; ἀναμνήσατε, παρακαλῶ, τοῦτο τῇ σεβασμιωτάτῃ αὐτοῦ Παναγιότητι, ὅτι χρειώδη μοι εἰσι διὰ τὴν ἐξέλευσίν μου, καὶ ἥδη κίθημα ἐῶ ἀργὸς καὶ ἀνεργήτος, ἀνακινῶ μετὰ πόθου ἐλλόγιμον ὡμῶν γράμμα, δηλωτικὸν τῆς ἐφευκτικῆς μοι ὑγείας ὡμῶν. Τὰ δὲ ἔτη σας εἴησαν παρὰ Θεοῦ πολλὰ καὶ εὐτυχῆ.

ΙΔ'

ΤΟ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟ

Ὁ μὲν προφήτης πάλαι ποτὶ Ἠλίας, ἐν ἐρήμῳ διαφυγὼν, δι' ἀποστολῆς θείας ἔρπετο ἐπὶ πρῶτῃ, καὶ κρίκει τὸ δέλιον. Ὁ δὲ ὑμέτερος καὶ ἐλκερινὴς ἐκείτης ἐπὶ τὴν Δρογοθητικὴν ἐρη-

μίαν τῆς Θράκης ἀναχωρήσας, καὶ τὰ λογικά τοῦ Χριστοῦ πρόβητα καὶ πνευματικά ἡμῶν τέκνα, ἰδὼν λιμώττοντα αὐτὰ τραπίζης καὶ ἔρτου οὐρανίου, καὶ ἄπερ [ἔπειτα] καὶ δις ἐγραψα καθικεύων καὶ ἐκλιπαρῶ τὸν πανσέβαστον καὶ θερμοῦργον προστάτην παντὸς τοῦ χριστιανικοῦ πληρώματος, εἰ καὶ οὐκ εἰσηκούσθη, οὐδὲ φωνή, οὐδὲ ἀκρόασις· ἤτησα ἀλλ' οὐκ ἐδόθη μοι· ἔκρουσα καὶ οὐκ ἠνεύγη μοι ἡ θύρα, ἀλλ' ἀπεκλείσθη μοι συνάμα τὰς μωραῖς περβόνοις· δι' ὃ ὁμολογῶ κἀγὼ ὁ δοῦλος αὐτῆς καὶ κηρύττω, ὅτι ἀμάρτωλὼν ὁ Θεὸς οὐκ ἀκούει, ἀλλ' ἐν θεοσεβείᾳ ἡ καὶ τὸ θέλημα αὐτοῦ ποιῇ, τούτου ἀκούει. Πρὸ καιροῦ ἱκανοῦ, Δέσποτα Παναγιώτατε, ἐγραψα ὑμῖν δουλικὴν μοι ἀνυφορὰν διὰ τοῦ σεβαστοῦ ἐφόρου μου καὶ γέροντος ἁγίου Ἡρακλείας, ἐπιζητῶν καὶ δεόμενος· ἵνα μοι ἐκδοθῇ ἐν προσκυνήτῳ μοι φερμένῳ, περὶ προφυλάξεως μιᾶς ἐκκλησίας ἀνακαινισθείσης ἐπὶ τινὰ ἐπικρῆμα μέρη, ἐν χωρίῳ Ἀλουζιέκῃ τούτομα ἐκεῖ διαλαμβάνον ἀδειαν νὰ ἀνακαινισθῶσι καὶ ἄλλαι δύο τρεῖς ἐκκλησίαι εἰς ἄλλα χωρία, πυρποληθεῖσαι πρὸ χρόνων ὑπὸ τῶν κλεπτῶν· εἰ δὲ ποτε πάλιν προστῇσθαι μοι οἱ ἐγγύριοι Χασκιοίλιδες ζητήσαντες ἀναφορὰν μοι δουλικήν πρὸς τὸ θεοτάτον αὐτῆς ὕψος περὶ ἀνακαινίσεως τῆς ἡμικρήνου ἐκκλησίας, λαβόντας, ὡς μοι εἶπον, καὶ ἰλῶμι παρὰ τοῦ τοπικοῦ των κριτοῦ, ὅπως ἐλθόντες εἰς Ἀδριανούπολιν λίθωσι καὶ παρὰ τοῦ ἐκείσε ὑψηλοτάτου βαλῆ, τοῦ πασσοῦ ἐρέντη μας, τὸ χρειώδες ἄρξι, καὶ ἀνέλθωσιν εἰς βασιλεύουσιν ἐπὶ παραλαβῇ ὑψηλοῦ βασιλικοῦ βετισμοῦ, οὐδὲν ἀποτελέσμα εἰσέτι καθορῶ καὶ τῶν δύο μου προδλημάτων καὶ δεήσεων· ἀλλ' οὐδ' ἀπαντήσεως ἤξιωθην· τί ποιήσαν ὁ τάλας ἐγὼ; Ὅθεν καὶ πάλιν καὶ πολλὰκις ὑποκλινῶς παρακαλῶ τὴν σεβαστὴν μοι αὐτῆς κορυφὴν ἵνα τύχω τοῦ αἰτημάτων, καὶ βάλω τοῖς πνευματικοῖς τέκνοις τὸν πνευματικὸν ἔρπον, καὶ καρποφορήσω αὐτά. Εἰ δὲ βούλεσθε μαθεῖν καὶ περὶ ἐμοῦ τοῦ ἱδικοῦ σας Παῖσιος, εἰσέτι περιδεῶν τὰ περίγυρα τοῦ μεγάλου ὄρους Παλκηνίου, μετὰ μόθων καὶ ἰβρώτων ἐν ταύτῃ μου τῇ ἡλικίᾳ καὶ ἀλγηδόνων ποδισκῶν. Τί γὰρ ἂν ποιήσμαι κατὰ χρέως ὢν εἰς πνευματικὸν χρέος καὶ εἰς ἐπαρχιακόν; Καὶ οὐδαὶ ὁ βοηθῶν μοι καὶ ἔλεων. Ἀνεφάνησαν εἰς περίε μέρη καὶ κλέπται ἱκανοί, καὶ ἐσύλησαν καὶ σκλάβους ἐπῆραν· ἀλλ' οὐκ ἀπέστην τῆς ὁδοῦ, τὸν δὲ φίλον αὐτῶν οὐ μὴ φοβηθῶμεν, οὐδ' οὐ μὴ ταρσθῶμεν· κραταίωμα γὰρ ἐστὶ Κύριος τῶν δοουμένων αὐτόν. Ὁ δὲ ἐνδοξότατος τῆς Φιλίππου ναῖρ ἁγῶς Σελίχ ἐφέντης ἔκχμεν ἱκανὸν ἀνδραγῆθημα καὶ συλλαβὴν μερικὸς τινος ἐξ αὐτῶν, τηρεῖ αὐτοὺς ἐν φυλακῇ δεσμίους. Ἄρα περὶ τίνος λέγει ὁ προφήτης, εὐχασθε καὶ ἀποδοτε; οὐχὶ περὶ παντὸς πράγματος; Ἰδοὺ πέμπονται καὶ τὰ ἱεράκια καλῶς κατασκευασμένα, καὶ ἀρίττως βεβαχμένα, ἄπερ ὑπεσχέθη διὰ στόματος ἐν τῇ ἀποδημίᾳ μου διὰ νὰ στρωθῶσι καὶ παλαιωθῶσιν ἐν τῷ Πικτιερ-χέϊῳ καὶ οὐχὶ ἐν τῷ Καραγατζέῳ. Ταῦτα μὲν δουλικῶς, ἐκτιτῶν συγγνώμην, χέριν τῆς ἀδολεσχίας μου· αἱ δὲ πανάγια καὶ θεοπειθεῖς Αὐτῆς εὐχαὶ εἰς καὶ ὑπὲρ ἐμοῦ φυλακτῆριον ἐν βίῳ.

(ἔκτεται συνέχῃς).

ΑΓΓΕΛΟΙΑ ΒΙΒΛΟΙΩΝ

Τὸ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐκδιδόμενον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικὸν Biserica Orthodoxa Romana, οὗ μνείαν ἐν προηγουμένους ἐποιήσαμεθα φύλλοις τῆς Ἐκκλη-

σιαστικής 'Αληθείας, εξέδωκε και τὸν 8ον ἀριθμὸν, ἥτοι τὸ φυλλάδιον τοῦ νοεμβρίου, ἀπὸ σελίδος 529—592 παραινόμενον. Εἰς τοὺς γινώσκοντας τὴν βλαχικὴν, εἰς τοὺς ποθοῦντας 'να μάθωσι τὴν ἱστορίαν τῆς ἐν Ρουμανίᾳ ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τὸ περιοδικὸν 'Ορθόδοξος Ρουμανικὴ 'Εκκλησία πολλὴν καὶ καλὴν καὶ λόγου ἀξίαν ὕλην παρέχειται, συμβάλλουσιν εἰς γνῶσιν αὐτῆς ἀκριβῆ. Ἱστορικὰ μονογραφαί, βιογραφαί κληρικῶν ἐπιστῆμων καὶ προσεστώτων τῆς 'Εκκλησίας ταύτης, ὧν ἱκανοὶ ἀνήκουσιν εἰς τὸ γραμμικὸν ἔθνος, ἐγγράφα ἐπίσημα εἰς τὴν βλαχικὴν γεγραμμένα διέλεκτον, ἀποτελοῦσι τὸν ἐκδοθέντα Α' τόμον τοῦ περιοδικοῦ τούτου καὶ τὸν ἥδη διανύμενον βιβλιοθήκην ἀξίαν λόγου, διότι τοιαύτη ἐστὶ πᾶσα συλλογὴ ἐγγράφων αὐθεντικῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν ἐρειδόμενων διατριβῶν. Ἡ 'Εκκλησιαστικὴ 'Αλήθεια κατὰ τὰ παρελθόντα ὡτὼ αὐτῆς ἔτη καὶ κατὰ τὸ Η' καὶ Θ', ὡς καὶ διὰ τῆς εἰς αὐτὰ τὰ ἔτη ἐκδόσεως τῶν «Κανονικῶν Διατάξεων» τῶν ἀγιωτάτων διδύκων τοῦ Πρωτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων ἐνεκίνησεν εἶδος χρησιμώτατον ἐνασχολήσεων καὶ προϊόντων τοῦ λόγου, προκειμένων καὶ ἄλλοις εἰς μύμησιν.

Σωτήρ· μηνιαῖον περιοδικὸν σύγγραμμα, συντασσόμενον ὑπὸ διαφόρων λογίων· ἐγκρίσει τῆς ἱερᾶς Συνόδου τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, καὶ συστάσει τοῦ ἐπὶ τῶν 'Εκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Υπουργείου.—Τὸ Γ' τεῦχος τοῦ ΙΑ' τόμου (ὁκτωβρίου 1888) περιέχει τὰς ἐξῆς διατριβάς: Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα, ὑπὸ Α. Διόμηδους Κυριακοῦ.—Λόγος πανηγυρικός εἰς Κωνσταντίνον Οἰκονόμον τῶν ἐξ Οἰκονόμων, ὑπὸ Χρ. Παπαδοπούλου, δικαστοῦ ἐν Κύπρῳ.—'Ολίγα τινὰ περὶ τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρ. Πατρῶν κ. Ἀβερκίου.—Αἱ ἐορταὶ τῆς εἰρηστέπτης τῆς τοῦ βασιλέως Γεωργίου.

Ἐκ τῶν ἐν αὐτῷ διατριβῶν ἐρελεύονται δύο τὴν προσοχὴν ἡμῶν· ἡ τοῦ καθηγητοῦ τῆς 'Εκκλησιαστικῆς Ἱστορίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ κ. Ἀναστασίου Διομήδους Κυριακοῦ, τίτλον φέρουσα «Τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα», καὶ ἡ τοῦ πκνιερ. ἀρχιεπισκόπου πρώην Πατρῶν καὶ Ἡλείας κ. Ἀβερκίου Λαμπίρη «περὶ Ἀγίου Ὁρους». Ἐπὶ τῆς τελευταίας ἐπίστασις τις ἀπαιτεῖται μακροτέρᾳ· ἡ δὲ πρώτη, ὅσον εὐφρόσυνος εἰς σχηματισμὸν ιδέας περὶ τοῦ ζήλου καὶ τῆς πρὸς τὴν ὀρθόδοξον 'Εκκλησίαν ἀφροσύσεως καὶ τῆς πρὸς τὸ ἀγμιατικὸν αὐτῆς ἔργον εὐλαβείας τοῦ φιλοπόνου καθηγητοῦ, τόσον θλιβερά γίνεται πρὸς χορήγησιν ιδέας τινὸς περὶ τῆς θρησκευτικῆς καταστάσεως τῆς γείτονος ἐπικρατείας. Ὁ κ. Διομήδης Κυριακοῦ θλίβεται ὅτι ὁ λαὸς ὁ αὐτόθι κινδυνεύει 'να μείνῃ ἀθηρσος, καὶ ἐὰν βαδίσωσι—λέγει—τὰ πράγματα ἀκόμη ὀλίγον χρόνον τὸν αὐτὸν δρόμον, ὡς μέχρι τοῦδε, τὸ θρησκευτικὸν ναυάγιον τοῦ λαοῦ

θὰ εἴναι ἐντὸς ὀλίγου πλήρες». Πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς πρὸς τὰ κάτω φορᾶς εὐρίσκει συντελοῦντα τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου, τὸν διορισμὸν ἀριθμοῦ ἐπαρκούς ἱεροκλήρων, τὸν διορισμὸν καθηγητῶν τῶν ἱερῶν ἐν τοῖς γυμνασίοις, καὶ τὴν συμπλήρωσιν τῆς θεολογικῆς σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου, πρὸς μὲρῶσιν δοκίμων καθηγητῶν καὶ καλῶν ἱεροκλήρων καὶ κληρικῶν ἀνωτέρων. «Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ—λέγει—φθισίᾳ μένουσα ἐπὶ δεκαετηρίδας ὕλας ἄνευ τῶν ἀναγκαιῶν καθηγητῶν. Πλείστα θεολογικὰ μαθήματα δὲν διδάσκονται ἐν αὐτῇ, μὴ ἑλλείποντα ἀπ' οὐδεμιᾶς πανεπιστημιακῆς θεολογικῆς σχολῆς. Δὲν διδάσκονται παρ' ἡμῖν ἡ Ἑβραϊκὴ ἀρχαιολογία, ἡ Ἑρμηνευτικὴ καὶ Κριτικὴ τῶν Γραφῶν, ἡ Χριστιανικὴ ἀρχαιολογία, ἡ Ἱστορία τῶν δογμάτων, ἡ Πατρολογία, ἡ Φιλοσοφία τῆς θρησκείας, ἡ Ἱστορία τῶν θρησκευμάτων, ἡ Ἀπολογητικὴ, ἡ Ποιμαντορικὴ, ἡ Ὀμιλητικὴ, ἡ Κατηχητικὴ, ἡ Λειτουργικὴ καὶ ἄλλα θεολογικὰ μαθήματα». Λυπηρὸν ἐστὶ, κατὰ τὸν κ. Ἀναστ. Διομήδην, ὅτι λόγῳ οἰκονομίας ἐπύθησαν οἱ πλείστοι τῶν ἄλλοτε καθηγητῶν τῶν ἱερῶν, ὥστε «ἡ ἑλληνικὴ νεολαία ἐκπαιδεύεται ἀθηρσος, στρεφίται ἐν τῇ ἐκπαιδεύσει τῆς τοῦ κυριωτέρου μορφωτικοῦ τοῦ ἥθους παράγοντος . . . . . Οἱ σοφοὶ Γερμανοὶ θεωροῦσι τὸν θρησκευτικὸν παράγοντα τὸν πρῶτιστον ἐν τῇ μορφώσει τῶν νέων. "Ἄς λάβωσιν οἱ διεσθύνοντες τὰ τῆς παιδείας ἀνά χειρὸς τὰ προγράμματα τῶν γυμνασίων καὶ σχολείων ἐν γένει τῆς Γερμανίας, καὶ θὰ ἴδωσιν ὅτι τὰ θρησκευτικὰ μαθήματα εἰναι τὰ πρῶτα, καὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας διδάσκονται». —Τὰς σκέψεις ταύτας καὶ ἄλλοι πολλοὶ συμμερίζονται, κηδόμενοι δὲ τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς καὶ παιδεύσεως τοῦ λαοῦ οἱ τὸν Σύλλογον ο' Ἀναπλασιν» ἀποτελοῦντες ὑπέβαλον τοῖς μέλεσιν αὐτοῦ τελευταῖον προτάσεις τινάς, ἀπεκδεχόμενοι τὴν λύσιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ζήλου τῶν ὀρθοδόξων κληρικῶν καὶ λαϊκῶν λογίων, ὅσοι κατανοοῦσιν ὅτι εἰς τὸ ρεῦμα τῆς ἐκλύσεως πρέπει 'να στηθῇ φραγμός, ἵνα μὴ ἡ ποικίλη παιδείσις καὶ ἡ ἐν ταῖς ἐπιστήμῃς καὶ τοῖς γράμμασι προκοπὴ χωρισθῇ τῆς εὐσεβείας καὶ τοῦ φόβου τοῦ Θεοῦ, ὅτε ἐπιστήμη καὶ παιδεία τοιαύτη, κατὰ τὸ παλαιάτατον, οὐ σοφία φαίνεται, ἀλλὰ πκνουργία. Ἡ ἐπὶ τῶν τοσούτῳ ζωτικῶν ζητημάτων μελέτη καὶ μέριμνα τῶν ἀφοσιῶν ἐσται, φρονούμεν, ἀρχὴ καλλίστη διορθώσεως τῶν κακῶς κειμένων.—Ἐπὶ τῆς διατριβῆς τοῦ πκνιερ. πρώην Πατρῶν ἄλλοτε γενήσεται λόγος ἐκτενής, ἐν συνδυασμῷ πρὸς ἕτερον βιβλίον, ὅπερ ἐξέδωκεν ὁ μηχανικός κ. Ν. Σχινᾶς, περὶ Ἀγίου Ὁρους πραγματευόμενον. Ἡ ἔρευνά τοῦ αὐτόθι μοναχικοῦ πολιτεύματος καὶ τυπικοῦ, τῶν θησαυρῶν τῆς τέχνης καὶ τῶν προϊόντων τοῦ πνεύματος, ἐπιβάλλεται, τὸ δὲ γύητρον τῆς ἀθωικῆς πολιτείας ἀπαιτεῖ ἀκριβῆ καὶ σύντονον αὐτῶν ἐξέτασιν.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΩΛΟΥΜΕΝΑ

ΕΝ Τῷ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚῷ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙῳ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος κατὰ τετάρτην ἔτος Α', Β', καὶ Γ' 1830-31-32-33 ἀπὸ 1 ὁκτωβρίου ἕως 30 Σεπτεμβρίου· τιμᾶται ἀντὶ 8 ἀργυρῶν μετξητιδίων ἑκαστον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος κατὰ τετάρτην ἔτος Δ' ἀπὸ 1 ὁκτωβρίου 1881 ἕως 30 Σεπτεμβρίου 1881· τιμᾶται μετξητιδίων ἀργυρῶν 6.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος κατὰ τετάρτην ἔτος Ε' ἀπὸ 1 ὁκτωβρίου 1881 ἕως 30 Ἀπριλίου 1885· τιμᾶται ἀργυρῶν μετξητιδίων 3.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη δις τοῦ μηνὸς περίοδος Β' ἔτος Α' τόμος Α' καὶ Β' ἀπὸ 15 Μαΐου 1835 ἕως 30 Ἀπριλίου 1886· τιμᾶται ἀργυρῶν μετξητιδίων 6.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη δις τοῦ μηνὸς περίοδος Β' ἔτος Β' τόμος Α' καὶ Β' ἀπὸ 15 Μαΐου 1886 ἕως 30 Ἀπριλίου 1887· τιμᾶται ἀργυρῶν μετξητιδίων 6.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη δις τοῦ μηνὸς περίοδος Β' ἔτος Γ' τόμος Α' ἀπὸ 15 Ιουλίου 1887 ἕως 30 ὁκτωβρίου 1887· τιμᾶται μετξητιδίων ἀργυρῶν 2.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ εκδομένη ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος κατὰ τετάρτην ἀπὸ 18 Νοεμβρίου 1887 ἕως 30 ὁκτωβρίου 1888· τιμᾶται μετξητιδίων ἀργυρῶν 6.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ τῆς «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείας» ΚΑΝΟΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ, ἐπιστολαί, λύσεις, θεσπίσματα τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου μέχρι Διονυσίου τοῦ Ἀδριανουπόλεως· ἐπιστολαὶ ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ἀρχισυντάκτου τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» τόμος πρῶτος· Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου 1838. Τιμᾶται γροσίον 50.

ΑΡΧΙΕΡΑΤΙΚΟΝ, περιέχον τὰς θείας καὶ ἱερὰς λειτουργίας Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, Βασιλίου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Διαιλόγου, ἧτοι τῶν προσηγασμένων ἔτι δι' καὶ τὰς τάξεις πσῶν τῶν χειροτονιῶν, τὴν ἀκολουθίαν τοῦ μικροῦ ἁγιασμοῦ, καὶ μέρος τῆς ἱερᾶς μεταλήψεως, καὶ

ἄλλας ἀναγκαίας τοῖς ἀρχιερεῦσιν εὐχὰς, ἐκδοθὲν ἡδὴ εἰς χρῆσιν τῶν ἀρχιερέων, ἐπιμελείᾳ συντόφω τῶν πανιερωτάτων ἐφόρων τῆς Πατριαρχικῆς Τυπογραφίας· Ἐν Κωνσταντινουπόλει, ΑΔΚ'. 1820. Ἀδείξ καὶ κλεῦσματι τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἀντίστοιχὰ τινὰ τοῦ ἀνωτέρου Ἀρχιερατικοῦ (Φυλλάδης), ἐκτετυπωμένα λίαν φιλοκάλλως καὶ ἐπὶ καλοῦ χάρτου ἐν ἔτει 1820, πωλοῦνται ἐν τῷ Πατριαρχ. Τυπογραφείῳ ἀντὶ γροσίων 40 ἑκαστον, ἄδετα. Οἱ ἐκ τῶν ἐπαρχίων ἐπιθυμοῦντες νὰ λάβωσι τοῦτο πολυτίμως δεδιμένον ἀπευθύνθησαν τῇ Ἐπιτροπῇ τοῦ Πατριαρχ. Τυπογραφείου.

ΤΥΠΙΚΟΝ κατὰ τὴν τάξιν τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας· δις ἐκδοθὲν ὑπὸ Κωνσταντινίου πρωτοφάλτου, διασκευασθὲν δι' καὶ πολλαῖς προσθήκαις καὶ ἐπιδιορθώσεσι συμπληρωθὲν ὑπὸ τοῦ νῦν πρωτοφάλτου ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΙΟΛΑΚΗ ἐργασθέντος μετὰ δύο ἀλλεπαλλήλων ἐπιτροπῶν ἐπὶ τούτῳ πατριαρχικῇ κλεῦσαι ὀρισθεισῶν· ἐκδοτοὶ ἀδείξ καὶ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1838. Τιμᾶται διδμήμιον γροσίων 40.

ΑΦΕΛΗΣ ΑΠΟΦΙΣ τῶν ἀξιώσεων τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀντικειμένων ταῖς λοιπαῖς χριστιανικαῖς ἐκκλησίαις· ὑπὸ J. J. QUERBECK, μετέφρασις ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ (ὑπὸ τοῦ πανοσιολόγου κ. ΙΩΑΚΕΙΜ Δ. ΦΟΡΟΠΟΥΛΟΥ). Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1833. Τιμᾶται γροσίον 10.

ΠΟΙΚΗ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ ἧτοι ἀποσπάσματα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐπιμέτρως παρραφρασθέντα εἰς διπλὴν διάλεκτον ὑπὸ Ἀρχιμανδρ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ ΑΦΘΟΝΙΔΟΥ ΣΙΝΑΙΤΟΥ· ἀδείξ τοῦ Ἰπουργεῖου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ὑπ' ἀριθμ. 432 καὶ χρονολογίαν 5 Σεπτεμβρίου 1305. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1838. ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. Τιμᾶται γρ. 10.

Οἱ ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἰθνηκῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἶκον μ. Θρόνον ὀρθοδόξων χριστιανῶν, ἀνατυπωθέντες ἐπιμελείᾳ τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου διευθυνούσης Ἐπιτροπῆς, πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τοῦ Τυπογραφείου καὶ ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις ἀντὶ γροσίων 5.

ΜΗΝΑ Δ. ΧΑΜΟΥΔΟΠΟΥΛΟΥ ΟΙ ΕΝ Τῇ ΑΝΑΤΟΛῇ ΜΙΣΙΟΧΑΡΙΟΙ ΤΟΥ ΠΡΟΤΕΣΤΑΝΤΙΣΜΟΥ· δημοσιευθέντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστ. Ἀληθείᾳ», ἥδη δὲ ἐπιθεωρηθέντες ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐκδίδονται αὖθις συνοδικῇ γνώμῃ. Ἐν Κωνσταντινουπόλει· ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου. 1882. Τιμᾶται γροσίον 3.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΚΙΝΗΣΕΩΣ

ΤῶΝ ΕΝ ΤΟΙΣ ΕΘΝ. ΦΙΛΑΝΘΡ. ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΣΙ ΠΕΡΙΘΑΛΠΟΜΕΝΩΝ

μηνὸς Ὀκτωβρίου 1888.

	Οἱ καθ' ὅλον τὸν μῆνα												Οἱ κατὰ τὴν 31 Ὀκτωβρ. μείναντες.
	Οἱ κατὰ τὴν Α' Ὀκτωβρ. εὐρεθέντες.				Εἰσελθόντες								
					Ἐξελθόντες				Ἀποθανόντες.				
	ἄνδρες	γυναί- κες	ἄνδρες	γυναί- κες	τὸ ὅλον	ἄνδρες	γυναί- κες	ἄνδρες	γυναί- κες	ἄνδρες	γυναί- κες	τὸ ὅλον	
Ἀσθενεῖς	171	35	244	25	475	214	14	31	7	170	39	475	
Γηροκομούμενοι	80	23	3		106	2		4	1	77	22	106	
Φρενοβλαβεῖς	269	111	8	4	392	5	1	3		269	114	392	
Ὁρφανοὶ	131		10		141	2				139		141	
Περιωρισμένοι	1		1		2					2		2	
Προσωπικὸν ἔμμισθον καὶ μὴ	107	23		2	132	1				106	25	132	
	759	192	266	31	1248	224	15	38	8	763	200	1248	

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 40 Νοεμβρίου 1888

Ἐκ τοῦ Γ. Γραφείου τῶν Ἐθν. Φιλανθρωπικῶν Καταστημάτων

Ὁ Διευθυντὴς **Ξ. ΚΑΒΑΔΑΣ.**

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΑΠΑΞ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΕΤΑΡΤΗΝ

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤ/ΠΟΛΕΙ, 23 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1898

ΑΡΙΘ. 4.

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

+ 'Ο Σισανίου 'Αθανάσιος (πρόεδρος)
'Αρχιμ. 'Ι. Συνός. Κωνστ. 'Αλεξανδριδης
Ν. Α. Νικολαΐδης (ταμίας)
'Ιωάν. Α. Τανταλίδης (γραμματεὺς)
'Αλκιβιάδης Μαυράκης.

'Αρχισυντάκτης Μανουὴλ 'Ιω. Γεδεών

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὀθωμανικὸν Κράτος μετ' ἑξέτια ἄργυρᾶ 5
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγμα χρυσᾶ 25
ἐξαμηνιαία τὰ ἡμίση.

'Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται

Αἱ συνδρομαὶ ἄρρονται τὴν 1 Νομβρίου καὶ τὴν 1 Μαΐου.

Διὰ πᾶσαν αἰτίαν ἀφορῶσαν εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Αλήθειαν ἀπευθυνέτω: «Τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Σισανίου κ. 'Αθανασίῳ Προέδρῳ τῆς τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αλήθειαν διευθυνούσης 'Επιτροπῆς. Εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ». Αἱ ἀποδείξεις τῶν συνδρομῶν καὶ λοιπὰ ἔγγραφα τῆς ὁμοίας διαχειρίσεως φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς 'Εκκλησιαστικῆς 'Αληθείας καὶ τὴν ὑπογραφήν τοῦ ταμίου. Οἱ τόποι διαμονῆς ἀλλοσποντοὶ συνδρομηταὶ πρέπει νὰ εἰδοποιῶσι τὴν Διευθύνουσαν, ἵνα μὴ παραπίπτωσι τὰ φυλλάδια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Εκκλησιαστικὰ χρονικά—Δικαστικά· Δ. 'Εθν. Μ. Συμβουλίου· ἀπόφασις ἐπὶ τῆς κατ' ἀνάγκην δίκης μεταξὺ Δ. Ν. καὶ Μ. Κ. ἀπ' ἐνδ. καὶ Ε. Χ. ἀπ' ἐτέρου, ἀπάντων κατοίκων Κρήτης—'Ο Κώδης τοῦ Παΐσιου ὑπὸ Μ. 'Ι. Γεδεών (συνέχεια)
'Αγγελία βιβλίων—Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον.

Παράρτημα—Κανονικαὶ διατάξεις τῶν πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως (τόμος Β', σελ. 9—16).

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τοῦ τῆς πανιερ. μητροπολίτου 'Αγγιλλίου κ. 'Ανθίμου πρυθέντος συνοδικὴ ἀποφάσις ἀπὸ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, διὰ λόγους κανονικοῦς κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 17 τρέχοντος μηνὸς, ἐγένοντο τὴν ἐπιούσαν ἐν τῷ σεπτῷ πατριαρχικῷ ναφῷ κανονικαὶ ψήφοι πρὸς ἐκλογὴν νέου μητροπολίτου 'Αγγιλλίου. 'Εκ τῶν τεθέντων τριῶν υποψήφων, τῶν θεωρησεστάτων ἐπισκόπων Παμφίλου Σωφρονίου καὶ πρώην Κίτρους 'Ιωαννικίου, καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου πρώην 'Αμίδης κ. Διονυσίου, ἐξελέγη ὁ πρῶτος. 'Ο νέος πανιερ. μητροπολίτης 'Αγγιλλίου κ. Σωφρόνιος, ἐκ τῶν ἀρχαίων τελειοφοίτων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς, ὑπερέστησε φερεπόντως ὡς ἱεροκέρυξ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Βιζύης καὶ 'Ερέσου, καθὼς καὶ παρὰ τῷ πανηγ. πατριαρχῇ 'Αλεξανδρείας, πρῶστη δ' ἐπὶ δικαστικὴν ἐνοριῶν τινῶν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς· Κωνσταντινουπόλεως, πρῶτον ἐκ τῶν ἀποδείξεως εἰς ὑποστήριξιν παντός ἔργου κοινωφελούς.

— Εἰς πλήρωσιν τῆς χρευσύσεως μητροπόλεως Νευροκοπίου ἡ ἱερὰ Σύνοδος προέβηκα τῇ πέμπτῃ (17) ἀνέδειξε διὰ πλειοψηφίας ἐκ τῶν τριῶν υποψήφων, τῶν θεωρητ. ἐπισκόπων Μελιτουπόλεως καὶ Συνόδων καὶ τοῦ ὁσίου. πρώην Μ. Συγκέλλου τῶν Πατριαρχ.

χῆσιν κ. Γρηγορίου, τὸν τελευταῖον τοῦτον, ἀπὸ ἐπισκοπικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς μὲν ἐν τῷ πρεσβυτερείῳ τοῦ πατριαρχικοῦ ναφῷ κατηριθμημένον, καὶ ἱεροπρεπῶς πολιτευομένον, εὐδοκίμως δὲ διακόρου ἐξαρχικῆς ἀποστολῆς εἰς πέρσας ἀγαθόντα καὶ εἰδήμονα τῆς βουλγαρικῆς γλώσσας. 'Ἡ χειροτονία αὐτοῦ ἐγένετο τῇ κυριακῇ (20) ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναφῷ ὑπὸ τῶν σεβ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Νικαίας, Νικοπόλεως, 'Αγκύρας, Σισανίου, Μογλενῶν καὶ Αἰνιότης.

— 'Ο σεβασμ. μητροπολίτης Νικομηδείας κ. Φιλόθεος Βρυένιος, οὗ τὴν ὡς συνοδικὸν μέλους πρόσκλησιν ἡγγειλάμεν ἐν τῷ παρελθόντι φύλλῳ, ἀπήντησε πρὸς τὴν 'Εκκλησίαν δηλώνων ὅτι ἐνεκα τῆς καταστάσεως τῆς υἱείας αὐτοῦ ἀδυνατεῖ νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν τῆς 'Εκκλησίας. 'Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἐκτιμήσασα τοὺς λόγους, οὓς προβάλλει ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Νικομηδείας, ἐπέτρεψε τῇ Α. Σ. νὰ μένῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς.

— Προτάσει τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου, ἡ Α. Α. Μ. πρὸδωκε ν' ἀπονεύμῃ μὲν τὸ παρῆσθημον 'Οσμανιὲ Γ' τάξεως εἰς τὸν ἀπὸ πεντηκονταετίας καὶ πλέον εὐδοκίμως ταχὲς μετὰ ζήλου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπηρετοῦντα 'Ανδρῶν ἐρένδην Νικολαΐδην, διευθυντὴν τοῦ 'Οθωμανικοῦ Γραφείου τῶν Πατριαρχείων, νὰ προκαγγῇ δὲ εἰς ὑπαλλήλους Β' βαθμοῦ 6' τάξεως (σανί, σίνφι σανί) τοὺς ἐκ τῶν γραμματέων τοῦ αὐτοῦ Γραφείου κκ. Στέφανον Τζιρᾶν καὶ 'Ιωάννην Χλωρὸν, ἀμροτέρους διακριθέντας ἐπὶ τῇ πρὸς τὸ καθήκον αὐτῶν ἀρωσώσει καὶ τῇ ἀκριβοὶ ἐκπληρώσει τοῦ ἔργου, εἰς ὃ ἀπὸ πολλοῦ ὑπὸ τῆς 'Εκκλησίας ἐτάχθησαν.

— Τῇ παρελθούσῃ πέμπτῃ ἡ Α. Μακαριότης ὁ πατριάρχης τῶν Γρηγοριανῶν 'Αρμενίων κ. Χορὴν 'Ασι-

κιόν έπεσεκέψατο τήν Α. Θ. Π. τόν οίκουμενικόν πατριάρχην. Τόν Μακαριώτατον πατριάρχην κ. Χορέν συνώδευον οί θεοφίλ. έπίσκοποι Έρζιγκιάν και Τραπεζούντος Χιμαϊπάκ έφένδης και Καρελίμ έφένδης, οί ιεροκήρυκες τών άρμενικών εκκλησιών Υΰωμαθείων και Βαλατᾶ όσιώτ. Βαχέν και Μαγιακά, ό καπι-κεχαγιᾶς τοῦ Άρμενικοῦ Πατριαρχείου Έξοχ. Άβραχίμ έφένδης Φραγκιάν και οί εκ τών μελῶν τοῦ λαϊκοῦ Συμβουλίου τοῦ Πατριαρχείου τούτου κκ. Καρχαμπέτ Σιβατζιάν έφένδης, διευθυντής τοῦ μεταφραστικοῦ γραφείου τῆς Αύτοκρ. Όθωμ. Τραπεζῆς και Χατσίκ Χατζιάν έφένδης, τραπεζίτης. Τόν πατριάρχην και τήν συνοδίαν αὐτοῦ ὑπεδέξαντο οί κλητήρες τών Πατριαρχείων μετᾶ τών πατριαρχικῶν έφημερίων και ό πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος και ώδήγησαν ἄχρι τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, οὔ ἐπὶ τῆς θύρας ή Α. Θ. Π. ό οίκουμενικός πατριάρχης ὑποδεχόμενος τήν Α. Μ., μετᾶ τόν πρός ἀλλήλους ἀσπασμόν, περισταμένον τών σεβασμιωτάτων συνοδικῶν και τών μελῶν τοῦ Δ. Έθν. Μ. Συμβουλίου Έξοχ. Μ. Χαρτοφύλακος Ν. Ψυχῆρη βέη, Ίω. Βιθυνοῦ έφένδης και Δημ. έφένδης Πασκαλλῆ, προσεφώνησεν ἑλληνιστί, συγχαίρει μὲν τῷ Μακκρ. κ. Χορέν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτοῦ ὡς πατριάρχου, διατυπώσας δὲ τήν εὐχὴν ὅπως ἑσκαί διατηρῶνται αἱ μεταξύ τῶν δύο ἔθνῶν σχέσεις. Έρμηνευθέντων τουριστι τῶν λατῶν τῆς Α. Θ. Π. ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἐν ταῖς Πατριαρχείαις Όθωμανικοῦ Γραφείου Ένδοξ. Άνδρέου έφένδης Νικολαΐδου, ό Μακαριώτατος κ. Χορέν ἠγορεύσθη τῇ Α. Θ. Π. τῷ οίκουμενικῷ πατριάρχῃ διὰ τᾶς συγχρηστηρίους προσήσεις και τᾶς εὐχᾶς, ἐξέφρασε δὲ τήν ἑλπίδα ὅτι ὑπὸ τήν πατρικὴν και φιλόλαον αἰγίδα τῆς Α. Α. Μ. τοῦ σουλτάνου αἱ ἀνήκοντες εἰς τᾶς δύο Έκκλησίας ταύτας, οἱ ἀρεθόδοξοι και οἱ ἀρμένιοι θέλουσι διατηρεῖ τᾶς μεταξύ αὐτῶν ὀρισταμένας ἀγαθᾶς σχέσεις. Τήν ἀντιφωνήσεν αὐτὴν ἐκ τῆς ἀρμενικῆς μετέφρασε τουριστι ό καπι-κεχαγιᾶς τοῦ Άρμενικοῦ Πατριαρχείου, μετᾶ ό συνέστησαν ἀλλήλοισι ή Α. Θ. Π. και ή Α. Μ. τοὺς περισταμένους σεβασμ. συνοδικούς και τοὺς συνοδεύοντας ἀρχιερεῖς και τοὺς ἀξιότιμους κκ. συμβούλους. Ό Μακκρ. πατριάρχης τῶν Άρμενίων μετᾶ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ὡδηγήθη κατόπιν εἰς τόν πατριαρχικόν νάον, περισταμένων τοῦ τε σεβ. μητροπολίτου Άγκύρας και τῶν ἐν τῷ μελῶν τοῦ Δ. Έθν. Μ. Συμβουλίου, ἐν ᾧ, ἀφοῦ ἡσπάζθη τήν προκειμένην εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τήν ἁγίαν Τράπεζαν, τόν μαρμαρίνον κίονα, ἐφ' οὔ προσδεθείς ό Θεάνθρωπος ἐραγγελώθη, και τὰ ἅγια λείψανα, ἀπήγγειλεν ἀρμενιστί ἀπὸ τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου προσφώνησιν, δημοσιευθεῖσαν ἤδη ἐν τοῖς ἡμετέροις φύλλοις, μετᾶ τὸ πέρας τῆς ὑποίας προπεμφθεῖς αὐθις κατὰ τήν αὐτὴν τάξιν ἀνεχώρησεν εἰς Κοντοσκάλιον.

— Σήμεραν ή Α. Θ. Π. ό οίκουμενικός πατριάρχης, συνοδεύμενος ὑπὸ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν μητροπολιτῶν Νικαίας Σωφρονίου και Σισανίου Άθωνασίου, και

τῶν μελῶν τοῦ Δ. Έθν. Μ. Συμβουλίου Έξοχ. Μ. Χαρτοφύλακος Ν. Ψυχῆρη βέη, και Δημ. έφένδης Πασκαλλῆ μεταβᾶς εἰς τὸ ἐν Κοντοσκαλίῳ Άρμενικόν Πατριαρχεῖον ἀντεπεσκέψατο τόν Μ. πατριάρχην κ. Χορέν Άσικιάν. Τήν Α. Θ. Π. μετᾶ τῆς συνοδίας Αὐτῆς, ἀφικομένην εἰς τὸ Άρμενικόν Πατριαρχεῖον ὑπεδέξατο ό κληρός αὐτοῦ και εἰσήγαγεν ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου ό Μακκρ. πατριάρχης κ. Χορέν, περιστοιχούμενος ὑπὸ ἐπισκόπων και τινῶν μελῶν τοῦ λαϊκοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου ἐποιήσατο τῇ Α. Θ. Π. και τοῖς μετ' αὐτῆς φιλοφρονεσάτην δεξιῶσιν. Μεταξὺ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οίκουμενικοῦ πατριάρχου και τοῦ Μακκρ. πατριάρχου τῶν Άρμενίων, μετᾶ τᾶς εἰθισμένας ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. συστάσεις τῶν συνοδευντῶν αὐτὴν σεβ. συνοδικῶν και τῶν ἀξιότιμων συμβούλων, ἀντηλλάγησαν ἐκφράσεις φιλικᾶς και φιλόφρονος τῇ περιστάσει κατᾶλληλοι.

Εἶτα ή Α. Θ. Π. ό οἰκουμ. πατριάρχης περιστοιχούμενος ὑπὸ τοῦ ἀρμενικοῦ κλήρου, κατήλθεν εἰς τόν νάον τοῦ Άρμενικοῦ Πατριαρχείου, ἀπείρου πλήθους περισταμένου, ἐν ᾧ προσκυνήσας και ἀσπασθεῖς τὸ προσενηθὲν αὐτῷ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἀπήγγειλεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ βήματος τήν ἐξῆς προσφώνησιν:

Φιλόχριστον ἐκκλησίασμα,

Οὐ χρὴ διὰ πολλῶν λέγειν ἡλικὴν χαρὰν ἔχαρη ή καρδιά ἡμῶν, ἐνωτισθέντων τὰ εὐαγγέλια τῆς φηρω κοινῇ κλήρῳ τε και λαῷ και ὕψηλῃ ἀνακταρικῇ ἐπινεύσει ἀναρρήτως ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦτον τῆς ἀρχαίας Άρμενικῆς Έκκλησίας ὡς πνευματικοῦ Αὐτῆς ἀρχηγοῦ και πατριάρχου, τοῦ Μακαριωτάτου Χορέν Άσικιάν, ἀνδρὸς φημιζομένου ἐπὶ παιδείᾳ και ἐπὶ ἀλλαῖς ἀρεταῖς, και πεπρωτισμένου δι' ἐπιζήλων προσόντων, δι' ὧν δύναται ἀνταποκριθῆναι εἰς τὰς εὐχᾶς και τὰς προσδοκίας τῆς Έκκλησίας και τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ ποιμίνου.

Τὴν χαρὰν ἡμῶν ταύτην ἐσπεύσαμεν και πρότερον διερμηνεῦσαι τῇ Αὐτοῦ Μακαριότητι και συγχαρῆναι Αὐτῇ, ἀριδηλότερον δὲ σήμερον ἐξεδηλώσαμεν ταύτην διὰ τῆς αὐτοπροσώπου ἡμῶν παρουσίας· ἀλλὰ και ὑμῖν τῷ φιλοχρίστῳ λαῷ συγχαίροντες, πιστεύομεν ὅτι σύμπαν τῆς Άρμενικῆς Έκκλησίας τὸ πνευματικόν πλήρωμα, ἀζιωνέν πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ και ποιμένου, ὅλος αὐτῷ ἔπρεπεν, εὐγνωμόνως κλινεῖ τὸ γόνυ τῆς ψυχῆς και τῆς καρδίας, και δοξάσει τὸ ὑπερύμνητον ὄνομα τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, τοῦ τὰ πάντα πανσφόως διέποντος και τὸν χρήσιμον ἐκάστοτε ἐν καιρῷ ἐγείροντος.

Ναί, τεκνία φιλόχριστα, διαγινώσκομεν ἐν τῷ προσώπῳ ὑμῶν τήν κατὰ πλημμυροῦσαν τὰς ὑμετέρας καρδίας πνευματικὴν χαρὰν και εὐπροσύνην, και τὰ εὐγνώμονα αἰσθήματα τῆς εὐχαριστίας ὑμῶν

πρὸς τὸν Ὑψιστον, τὸν δόντα ὑμῖν ποιμένα κατὰ τὴν καρδίαν ὑμῶν.

Ὁ κοσμῶν ἤδη τὸν ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ταύτῃ θρόνον τῆς ὑμετέρας Ἐκκλησίας πνευματικὸς ἀρχηγός, κεκτημένος ἰκανότητα καὶ ἀρετὴν διακεκριμένην, ἔχων δὲ λαμπρὸν ὑπογραμμὸν τοῦ Φωτιστάς, τοῦ Ἐδράς, τοῦ Ἰσαάκ, τοῦ Χαρίεντας, καὶ τοσούτους ἄλλους διασήμευ ἀνδράς, φωτίσαντας καὶ λαμπρύναντας κατὰ καιροῦ τὴν Ἀρμενικὴν Ἐκκλησίαν, οὐδεμία ὑπολείπεται ἀμφιβολία, ὅτι τοῖς ἔχουσιν τῶν διαπρεπῶν ἐκείνων ἱεραρχῶν στοιχῶν, καὶ τῇ θείᾳ χάριτι ἐνισχυόμενος, ἐπιτυχῶς καὶ δεξιῶς πηδاليουχῇ τὴν Ἐκκλησίαν ὑμῶν· ἐφ' ᾧ καὶ εὐχόμεθα ἀπὸ καρδίας, ἵνα ὑπὸ τὴν συνετήν καὶ ἔμπρονα αὐτοῦ πνευματικὴν διακυβέρνησιν ἡ τε Ἐκκλησία ὑμῶν εὐμερῇ καὶ προκόπῃ ἐν τῇ κατὰ Χριστὸν πίστει καὶ τῇ εὐαγγελικῇ διδασκαλίᾳ, καὶ αἱ ἀγαθαὶ δὲ αὐτῆς μετὰ τῆς ἡμετέρας ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας σχέσεις, αἱ τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς ἀρχαίαν ἐποχὴν ἀνάγουσαι, ἐξακολουθήσωσι καλλιεργούμεναι καὶ προηγόμεναι, ἵνα, ὅταν ἔλθῃ τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καταστῇ δυνατόν, εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Θεοῦ, ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ δοξάζειν καὶ ἀνυμνεῖν τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς Αὐτοῦ ὄνομα, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Μετὰ τὴν προσφώνησιν ἡ Α.Θ.Π. εὐλογήσασα τὸ παριστάμενον πλῆθος, προεπέμφθη μετὰ τῆς αὐτῆς τάξεως, ἐπανελθούσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

— Διὰ τῆς ἐφορίας τῆς ἐν Χάλκῃ ἱερᾷ Θεολογ. Σχολῆς ὑπεβλήθη τῷ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίῳ ἐπιστολή τοῦ καθηγητοῦ αὐτῆς πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτου κ. Μιχαὴλ Κλεοβούλου διορισθέντος, ὡς ἐγκρίτως ἡγούμενος, διευθυντοῦ τῆς Πατριαρχικῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, δι' ἧς δηλοῖ ὅτι ἀπεδέξατο τὸν διορισμὸν τοῦτον. Τὸ Συμβούλιον ἐνέκρινεν ἵνα ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἀναγγεῖλῃ τοῦτο τῇ ἐφορίᾳ τῆς Πατριαρχ. Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς διὰ τὰ περαιτέρω.

— Ἡ ὑπὸ τοῦ Δ. Ἐθν. Μ. Συμβουλίου ὁρισθεῖσα Ἐπιτροπὴ ἐκ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Σισανίου κ. Ἀθανασίου καὶ τῶν κ. κ. Δ. Πασπαλλῆ καὶ Κ. Πετρίδου, πρὸς ἐξέλεγκσιν τῆς διαχειρίσεως τῶν λογισμῶν τῆς ἐφορίας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων κατὰ τὰ παρελθόντα δύο ἔτη 1886 καὶ 1887 περὶ ἅσα τὸ ἔργον αὐτῆς, ὑπέβαλεν ἐκθεσιν εἰς τὸ Συμβούλιον, ἀπονέμουςα τὸν προσήκοντα ἔπαινον τοῖς μετὰ τοσαύτης ἀφοσιώσεως καὶ ζήλου κατὰ τὰ δύο ταῦτα ἔτη ἐφορεύσας τῶν Φιλανθρ. Καταστημάτων καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς ἐργασθεῖσιν.

— Τῇ πέμπτῃ ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐπεσκέψατο τὸν Μ. Εὐεργέτην τοῦ Γένους κ. Κωνσταντῖνον Ζάππαν, δεξιωθέντα τὴν Α.Θ.Π. μετὰ πολλῆς τῆς εὐλαθείας καὶ περιποιησεως. Χθὲς δὲ κατ'

ἐντολὴν τῆς Α.Θ.Π. Παναγιότητος, ὁ πανοσιολ. Μ. πρωτοσύγκελλος κ. Ἱερόθεος ἐπισκεψάμενος αὐτὸν ἡύξατο κατευθύνον καὶ ὑγιαίνει τὴν ἐπάνοδον ἐκ Ρουμανίας, ὅπου χθὲς ἀπῆλθε.

Τῇ κυριακῇ ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης ἐχοροστάτησε κατὰ τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐν τῷ κατὰ τὸ Μουχλίον ἱερῷ ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου.

— Ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Εἰσοδίων τῆς Θεοτόκου, ἐφ' οἷς σεμνύνεται ὁ ἐν Σταυροδρομίᾳ φερώνυμος ναὸς, ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης χοροστάτησας κατὰ τὸν ἑσπερινόν, τῇ κυριακῇ, ἐπετέλεσε (21 τρ.) τὴν θείαν καὶ ἱερὰν λειτουργίαν ἐν αὐτῷ μετὰ τῶν σεβασμ. συνοδικῶν Νικαίας, Νικοπόλεως, Ἀγιάρας, Ξάνθης, Βοδενῶν, Σισανίου, Μογλενῶν καὶ Λιτίτζης. Ἐν τῇ ἱερᾷ λειτουργίᾳ παρίσταντο αἱ ΑΑ. Ἐξ. οἱ πρεσβεῦται Ρωσσίας μετὰ τῆς ἀξιολύτου γυναικὸς δέλης αὐτοῦ καὶ τοῦ Α' διαρμηνέως κ. Ἰβανῶφ καὶ Σερβίας, ὁ Μ. Εὐεργέτης τοῦ Γένους κ. Κ. Ζάππας, ἡ Α.Ἐξ. ὁ ἄρχων Μ. Αρσενίου Σταυράκης βένης Ἀριστάρχης, ὁ Α' ἀρχιεπίσκοπος τῆς Βουλγ. Ἐκκλησίας πρεσβείας κ. Δ. Μεταξᾶς καὶ πλείστοι τῶν ἐγκρίτων ὁμογενῶν· τὸ δὲ συρρεῦσαν πλῆθος ἦν ἐκτάκτως πολυάριθμον.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης, δεξιόμενος τὴν εὐγενὴ καὶ φιλόφρονα πρόσκλησιν τοῦ εὐγεν. κ. Π. Ζ. Στεφάνου, ἐγευμάτισε παρ' αὐτοῦ μετὰ τῶν σεβ. συνοδικῶν, τοῦ Ἐξ. ἀρχον. Μ. Αρσενίου καὶ τῶν ἀξιολύτων ἐπιτρόπων τοῦ πανηγυρίζοντος ἱεροῦ ναοῦ.

— Τῇ δευτέρᾳ μ. μ. κατήλθεν εἰς Φανάριον πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α.Θ.Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου ἡ Α.Θ.Ἐξ. ὁ παρὰ τῇ Γ. Πύλῃ πρεσβευτὴς τῆς Ρουμανίας κ. Βαλασεάνος. Χθὲς δ' ἐπεσκέψατο τὴν Α.Θ. Παναγιότητα ἡ Α.Θ.Ἐξ. ὁ γερουσιαστὴς καὶ πρῶν γεν. διοικητὴς τῆς νήσου Κρήτης Κωστάκης πασᾶς Ἀνθόπουλος.

— Τῇ κυριακῇ, ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ κατὰ τὴν θείαν λειτουργίαν, ἐκήρυξεν ἀπ' ἀμβωνος ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Βασίλειος Γεωργιάδης, θέμα λόγου λαβὼν τὴν εἰκόνα τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανοῦ τοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ διὰ θλίψεων καὶ τῶν κατ' αὐτοῦ διωγμῶν εὐσεβεστέρου καθισταμένου. Τῇ προσεχεῖ κυριακῇ κηρύξει ὁ πανοσιολ. Μ. ἀρχιδιάκονος κ. Ἰωακείμ.

Τῇ παρελθούσῃ τετάρτῃ (16 τρ. μ.) ἀνεχώρησεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ὁ πανιερ. μητροπολίτης Κώου Ἀθανάσιος.

— Τῇ πέμπτῃ (17) ἀπῆλθεν εἰς Καβάλλαν, ὅπως ἐκείθεν μεταβῇ εἰς Πράβι, ἔδραν τῆς ἐπισκοπῆς αὐτοῦ, ὁ θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως κ. Διονύσιος. Τὸν θεοφιλ. ἐπίσκοπον συνόδευσαν μέχρι τοῦ ἀτμοπλοίου πολλοὶ τῶν πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων καὶ φίλων αὐτοῦ.

— Έπ'ανήλθεν ἐκ Νικομηδείας ὁ προσκλήσει τοῦ σεβασμ. μητροπολίτου κ. Φιλοθέου μεταβῆς ἐκεῖσε πρὸς ποιμνικὴν ἐπίσκεψιν τῶν ὀρθοδόξων θεοφιλ. ἐπίσκοπος Ἱερσπολεως κ. Ἀναγίας.

— Τῇ κυριακῇ ἀρίκετο ἐκ Λήμνου, κομίζων τὴν περιουσίαν τοῦ μακαρίτου μητροπολίτου Λήμνου Ἰωακείμ, ὁ ἐπὶ τούτῳ ἀποσταλὴς πατριαρχικὸς ἐξάρχος πανοσιολογ. Μ. Σύγγελλος τῆς Μ. Ἐκκλησίας κ. Ἱερόθεος Μυλωνάδης.

— Χθές, τρίτη, ἀρίκετο ἐξ Ἀγίου Ὁρους Ἀθω ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρ. κ. Νεόφυτος ἡγουμένος τῆς ἱερχ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρης.

— Τῇ προσεχ. δευτέρᾳ (28) ἀπὸ πρωῒς γενήσεται ἐπὶ δημοπρασίας ἡ ἐκποίησης τῶν πραγμάτων τοῦ μακαρίτου Λήμνου Ἰωακείμ, κατὰ τὴν ἀμέσως ἀπαντομένην εἰδοποίησιν τῆς ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπῆς.

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ ἐπὶ τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν Ἐπιτροπὴ, εἰδοποιεῖ ὅτι τῇ προσεχ. δευτέρᾳ, 28 νοεμβρίου, ὥρᾳ 4 π. μ. τουρκιστὶ, ἄρξεται ἡ ἐπὶ δημοπρασίᾳ ἐκποίησης τῶν πραγμάτων τῆς περιουσίας τοῦ μακαρίτου Λήμνου κυροῦ Ἰωακείμ. Εἰδοποιεῖ συνίμα τούτε πιστωτὰς καὶ κληρονόμους τοῦ μακαρίτου ὅτι οἱ μὲν πρῶτοι ὀφείλουσιν ἵνα προσέλθωσιν ἐντὸς τριῶν μηνῶν ἀπὸ σήμερον καὶ παρυσιάσωσιν ἀρμόδιως τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, οἱ δὲ δεῦτεροι ἐντὸς ἑξ μηνῶν, ὅποτε γενήσεται ἡ ὀριστικὴ ἐκκαθάρισις τῆς περιουσίας.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 23 νοεμβρίου 1888.

Ἐκ τοῦ Γραφείου τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ

ΔΙΑΡΚΕΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΜΙΚΤΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ.

Ἀποφασίς ἐπὶ τῆς κατ' ἀναίρεσιν δίκης μεταξὺ Δ. Ν. καὶ Μ. Κ. ἀρ' ἐνός, καὶ Ε. Χ. ἀρ' ἐτέρου, ἀπάντων κατόικων Κρήτης.

ΤΟ ΕΝ ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΙΣ ΕΛΛΕΥΟΝ Δ. Ε. Μ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ

συγκείμενον ὑπὸ τῶν πρῶτων μελῶν αὐτοῦ, τῶν σεβ. μητροπολιτῶν Ἱεροκλείας Γερμανοῦ προέδρου, Ἰμβρου Παΐσιου, Χαλδαίας Γερβασίου, καὶ Δρυϊνουπόλεως Κλήμεντος, καὶ τῶν κ. κ. Δ. Παπαλλῆ, Δ. Γενθουνη, Κ. Πατρίδου καὶ Σ. Χρυσίδου, τὴν νόμιμον ἀποτελοῦντων ἀπαρτίαν.

Συνελθὼν ἐν τακτικῇ δημοσίᾳ συνεδριάσει τῇ 29ῃ Μαρτίου τοῦ ἔτους 1888, ἡμέρᾳ Τετάρτῃ ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ ὀρισμένῃ αἰθούσῃ αὐτοῦ, παρόντος καὶ τοῦ Α' Γραμματικῶς αὐτοῦ Δ. Θ. Ξανθοπούλου, ὅπως συνεψήφηται καὶ ἀποφασίσῃ ἐπὶ τῆς ἐξῆς ὑποθέσεως.

Ὁ Α. Κ. κάτοικος τοῦ χωρίου Γαλατῆ τῆς ἐπισκοπῆς Κυθωνίας τῆς νήσου Κρήτης, δι' ἀναφορὰς αὐτοῦ πρὸς τὴν χριστιανικὴν δημογεροντίαν τοῦ τμήματος Χανίων Κρήτης ὑπὸ

ἡμερομ. 23 7/βρίου 1870 ἐζήτησεν, ὅπως ἀποκλησθῇ τῆς κληρονομίας τοῦ ἀποθιώσαντος γυναικαδέλφου αὐτοῦ Ι. Χ. ἡ παρ' αὐτῷ καὶ ἀνευ γάμου γεννηθεῖσα αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνεψίας αὐτοῦ Α. Μ. Ε. κληρονομήσῃ δὲ νόμιμος κληρονόμος αὐτοῦ ἡ μητέρα αὐτοῦ Α. Χ. καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ε. Χ. ἡ δὲ διαληφθεῖσα δημογεροντία ἐξέδοτο τὴν ὑπ' ἀριθμ. 242 καὶ ἡμερομ. 19 8/βρίου ἰ. ἔ. ἀπόφασιν δι' ἧς ἀπερρίκντο, ὅπως ἅπαντα ἡ κληρονομία τοῦ ἀποθιώσαντος περιέλθῃ ἐξ ἡμισείας εἰς τὴν κυριότητα καὶ τὴν δεσποτείαν τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ. Τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἡ Ε, θυγάτηρ τοῦ ἀποθιώσαντος, ἐξεκάλεσεν ἐνώπιον τοῦ χριστιανικοῦ δημογεροντικῶν Ἐρετείου Χανίων διὰ τῆς ὑπὸ ἡμερ. 18 δεκεμβρίου 1886 ἐφέσεως αὐτῆς ἐναντίον τῶν κληρονόμων τῆς Α. Χ. καὶ Ε. Χ. καὶ ἐζήτησεν, ἵνα κληρονομήσῃ τὸν πατέρα αὐτῆς Ι. Χ. τοῦτο δὲ ἐξέδωκε πρῶτον τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3 1887 προδικαστικὴν ἀπόφασιν, δι' ἧς ἐπέβαλε τῇ ἐκκαλούσῃ τὸ χρεὶς, ἵνα διὰ παντὸς νομίμου μέσου ἀποδείξῃ ἐντὸς 30 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς κοινοποιήσεως, ὅτι μεταξὺ τῶν γονέων αὐτῆς Ι. Χ. καὶ Α. Μ. ὑπῆρχε συνεσταλμένος ἐκκλησιαστικῶς δι' ἱεροτελεστίας γάμος, εἴτα δὲ τὴν ὑπ' ἀριθμ. 9 ἰ. ἔ. ἐρήμην τῶν ἐφεσθλῶν Ν. Κ, Δ. Κ. Μ. Κ. συζύγου Ι. Φ. Κ. καὶ Ι. Κ. ἀπόφασιν, δι' ἧς μεταρρυθμίζον καὶ ἀφαιρῶν τὴν ἐκκαλουμένην ἀπόφασιν, ἀπορρίπτει τὴν ἀπὸ 23 7/βρίου 1870 ἀναφορὰν τῆς Α. Χ. καὶ τῆς Ε. Χ. συζύγου Α. Κ. κληρονομηθειῶν τῆς μὲν ὑπὸ τῆς ρηθείας Ε, ταύτης δὲ ὑπὸ τῶν ἐφεσθλῶν. Κατὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 3 καὶ 9 ἀποφάσεων τοῦ δημογεροντικῶν Ἐρετείου Χανίων οἱ διαληφθέντες Δ. Κ, Ν. Κ, Μ. Κ. καὶ Ι. Κ. ὑπέβηλον ἐνώπιον τοῦ Συμβουλίου τούτου ὡς ἀκυρωτικὴ τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 3042 καὶ ἡμερ. 15 ἰουνίου ἰ. ἔ. ἀναίρεσιν, καὶ διὰ τούτων ἐν αὐτῇ ἐκθειμένους λόγους ἐξηγήσαντες τὴν ἀκύρωσιν αὐτῶν καὶ τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 242 τοῦ 1870, ἀποφάσεως τῆς δημογεροντίας Χανίων.

Τῆς ἐν λόγῳ ἀναίρεσεως παραπεμφθείσης ἀρμόδιως εἰς τὸ Συμβούλιον καὶ μετὰ τὴν νόμιμον προδικαστικὴν ἐκθέσιν εἰς συζήτησιν κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 9 δεκεμβρίου 1887 παρέστησαν οἱ μὲν ἀναιρεσιένοντες διὰ τοῦ Ελευθερίου Ταπεινοῦ δικηγόρου, δυνάμει τοῦ ὑπὸ ἡμερ. 13 αὐγούστου ἰ. ἔ. πληρεξουσίου ἐγγράφου, ἡ δὲ ἀναιρεσιβλήτος Ε. Χ. διὰ τοῦ Μιλτιάδου Καραβωκυροῦ δικηγόρου, δυνάμει τοῦ ὑπὸ ἡμερομ. 13 ἰουλίου ἰ. ἔ. πληρεξουσίου ἐγγράφου τοῦ ἐν Χαλάρᾳ τῆς Κρήτης Θ. Σ. ἐπὶ τῇ βίσει ἐτέρου πληρεξουσίου τῆς ἀναιρεσιβλήτου ὑπὸ ἡμερ. 23 μαΐου, ἀπάντων συνεσταλμένων ἐνώπιον τοῦ συμβολαιογράφου Χανίων, καὶ ὁ μὲν ἀναπτύξας καὶ προφορικῶς τὴν ἀναιρέσιν, καὶ ἀποκρούσας συγγνώμης τὸν ἐν τῇ ἀπολογίᾳ τῆς ἀναιρεσιβλήτου ἰσχυρισμὸν, ὅτι τὸ Συμβούλιον τοῦτο δικάζον ὡς ἀκυρωτικὸν δὲν δύναται νὰ ἐπιληφθῇ τῆς ἐφέσεως τῆς οὐσίας τῆς ὑποθέσεως, ἰσχυρισθὲν δὲ τοῦναντίον, ὅτι ἡ ἀναιρέσις διαφέρει τῶν ἄλλων ἐνδίκων μέσων, διότι ἐν τούτῳ καὶ περὶ τοῦ πραγματικοῦ μέρους τῆς ὑποθέσεως καὶ περὶ τῆς οὐσίας αὐτῆς ἀποφαινόνται οἱ δικασταί, ἐξητήσαντο τὴν ἀκύρωσιν τῶν ἀναιρεσιβληθέντων ὑπ' ἀριθμ. 3 καὶ 9 ἀποφάσεων τοῦ δημογεροντικῶν Ἐρετείου Χανίων, ἐνεκα τῶν ἐν τῇ ἀναιρέσει λόγων, οὗχ ἦντον δὲ καὶ ἐνεκα τῆς κακῆς συνθέσεως τοῦ ἐκδόντος αὐτὰς ἐφετείου, ὅπερ συνέκλειτο ἐκ τριῶν μόνον δικαστῶν ἐνῶς κατὰ τὰ ἄρθρα 24 καὶ 26 τῆς ἐν Κρήτῃ δικονομίας τὸ ἐφετεῖον κατὰ τὴν ἐκ τῶν πέντε δικαστῶν. Ὁ Μιλτιάδης Καραβωκυ-

ρὰς προτείνας τὴν ἔνστασιν τοῦ ἀπαρδεύτου τῆς ἀναίρε-
σεως ἐξηγήσατο τὴν ἀπόρριψιν αὐτῆς, διὰ τὸν λόγον ὅτι οἱ
ἀντίδικοι ποιοῦν ἀναίρεσιν κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 3 προδι-
καστικῆς καὶ κατὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9 ἐρήμην ἀποφάσεως
τοῦ Ἐρετείου Κρήτης, ἐνῶ κατὰ τὰ ἄρθρα 217 καὶ 218
τῆς ἐνταῦθα πολιτικῆς δικονομίας, μόνον αἱ κατ' ἀντιμω-
λίαν ἀποφάσεις τῶν Ἐρετείων ὑπάρκουν εἰς ἀναίρεσιν. αἱ
δὲ προδικαστικαὶ ἀποφάσεις δὲν εἶναι ἐπιδικαστικαὶ ἀναίρε-
σεως, ἀλλὰ ὁριστικαὶ ἀποφάσεις, καὶ ὅτι ὑποβιβάζοντες ἐνώπιον τοῦ
χριστιανικοῦ δημογεροντικοῦ Ἐρετείου Χανίων ἀνακοπὴν κα-
τὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9 τοῦ 1887 ἀποφάσεως αὐτοῦ, δὲν ἠδύναντο
ἵνα ταυτοχρόνως ποιήσωσι γρῆσιν καὶ τοῦ ἐνδίκου μέσου τῆς ἀνα-
ρέσεως, πρὶν ἢ ἐκπληθῇ τὸ προηγούμενον καὶ λήξῃ ἡ πρὸς ἀνα-
κοπὴν προθεσμία, διότι ἄλλως ἐπέρχεται σύγκρουσις καὶ σύγκρουσις
τῶν δύο δικαστηρίων τοῦ Ἐλευθερίου Ταπεινοῦ ἐπικαλεσθέντος
τὰ αὐτὰ ἄρθρα καὶ ἀντιτίξοντος, ὅτι ἔλθῃ ἡ προθεσμία τῆς
ἀνακοπῆς, καὶ ὅτι ἄλλως παραιτούμενος τῆς ἀνακοπῆς δικαιοῦ-
ται ἵνα δικασθῇ κατ' ἀναίρεσιν ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 9 ἀπόφα-
σιν, ἐπίσης καὶ ὡς πρὸς τὴν ὑπ' ἀριθμ. 3 προδικαστικὴν ἀπό-
φασιν, διότι ἡ ἀναβολὴ τῆς ἀναίρεσεως θέλει προξενήσῃ εἰς
τοὺς πελάτας αὐτοῦ ἀνεπιθύμητον ζημίαν, ὁ Μ. Καραβοκυ-
ρὸς ἰσχυρίσθη, ὅτι οἱ ἀντίδικοι δὲν δύνανται ἵνα παραιτηθῶσι
τῆς ἀνακοπῆς ἢ ἡ προθεσμία δὲν ἔλθῃ, διότι ἡ μὲν ἐρήμην
ἀπόφασιν ἐξεδόθη τῇ 18ῃ μαΐου 1887, ἡ δὲ ἀνακοπὴ ὑπεβλή-
θη τῇ 3ῃ ἐπελθόντος ἰουνίου. Τὸ δὲ Συμβούλιον διασκεψάμενον
ἀπεφάνετο κοινῇ, ὅπως ἐπιβλήθῃ τῷ Μ. Καραβοκυρῷ τὸ γρῆμα,
ἵνα ἐντὸς αἰκοῦ καὶ μίξις ἡμερῶν προσπαθῇ τὸ τακτικὸν τῆς
κοινοποιήσεως τῆς ὑπ' ἀριθμ. 9 ἐρήμην ἀποφάσεως τοῦ δημο-
γεροντικοῦ Ἐρετείου Χανίων ἐπιδοτήριον. Ληξάντης τῆς προ-
θεσμίας ταύτης καὶ ἐκφωνηθείσης τῆς ὑποθέσεως κατὰ τὴν δι-
κασίμην τῆς 22ας ἰανουαρίου 1888, παραστὰς μόνος ὁ πληρε-
ξούσιος τῶν ἀναιρεσιδόντων Ἑλ. Ταπεινός, ἐξήγησε τὴν ἐρήμην
τῶν ἀντιδίκων αὐτοῦ ἐκδικασιν τῆς ὑποθέσεως καὶ τὴν παραδο-
χὴν τῆς ἀναίρεσεως μετὰ τῶν παρεπομένων αἰτημάτων. Τὸ δὲ
Συμβούλιον σκεψάμενον ἰδίᾳ παρεδέξατο κοινῇ τὴν περὶ ἐρημο-
δικίας αἰτησιν αὐτοῦ, ἀνέβλεπε δὲ τὴν ἐξέτασιν τῶν ἐγγράφων
καὶ τὴν διάκρισιν εἰς τὴν προσεχῆ δικασίμην.

Τὸ Συμβούλιον τοῖνον κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 2ας μαρ-
τίου 1888, εἰς ἣν ἀνεβλήθη ἀλληλοδιδικάως ἡ ὑπόθεσις, λαβὼν
ὑπ' ὄψιν τὴν δικογραφίαν, διεβὰν τὴν τε ἀναίρεσιν καὶ τὴν ἀπο-
λογίαν τῆς ἀναιρεσιβλήτου μετὰ τῶν ἐγγράφων αὐτῆς προτά-
σεων, συζητήσαν καὶ διασκεψάμενον κατὰ νόμον.

Ἐπειδὴ ἀπορρίπτει ἔστιν ἡ ἔνστασις τῶν ἀναιρεσιδόντων
περὶ τῆς κακῆς τοῦ δημογεροντικοῦ Ἐρετείου Χανίων συνθέ-
σεως, διότι τὸ ἄρθρ. 24 τῆς ἐν Κρήτῃ εἰδικῆς δικονομίας, ὅπερ
ὀρίζει τὸν καταρτισμὸν αὐτοῦ ἐκ τεσσάρων ἐρετῶν καὶ ἐνὸς
προέδρου ἐτροποποιήθη ἀκολούθως ἐν μερικῇ συνεδρίᾳ τῶν
παρὰ τῇ γενικῇ συνελύθει κατὰ τὴν ἐξ' ἀπάντησιν χριστιανῶν
πληρεξουσίων δι' ἐτέρου ἄρθρου, κατ' ὃ τὸ εἰρημίνον ἐρετεῖον
σύγκειται καὶ συγκροτεῖται ἐξ ἐνὸς προέδρου καὶ 2 χριστιανῶν
ἐρετῶν.

Ἐπειδὴ νόμιμός ἐστιν ἡ ἔνστασις τοῦ πληρεξουσίου τῆς
ἀναιρεσιβλήτου Ε. Χ. ὅτι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3 προδικαστικὴ ἀπό-
φασις τοῦ δημογεροντικοῦ Ἐρετείου Χανίων δὲν ὑπόκειται εἰς
τὸ ἐνδίκον τῆς ἀναίρεσεως μέσου. Εἰσαγγέλλονται ἄρα οἱ ἀναιρε-
σέντες συμπεριελαθόν καὶ ταύτην ἐν τῇ ἀναίρεσει αὐτῶν.

Ἐπειδὴ οὐχ ἤγνον ὁρθὸς ἐστὶν ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ πληρεξου-
σίου τῆς ἀναιρεσιβλήτου, ὅτι οἱ ἀντίδικοι ποιήσαντες γρῆσιν
τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀνακοπῆς μέσου ὑπ' ἀριθμ. 9 ἐρήμην ἀποφά-
σεως τοῦ δημογεροντικοῦ Ἐρετείου Χανίων, δὲν ἠδύναντο, ἵνα
συγχρόνως ἀναιρεσιβλάωσι τὴν αὐτὴν ἀπόφασιν ἐνώπιον τοῦ πα-
ρόντος Συμβουλίου ὡς ἀκυρωτικῆς, ὥστε ἐνώπιον εἶναι ἐκκρεμῆς
ἐν Χανίοις ἡ ἀπὸ 3 ἰουνίου π. ἔ. ἀνακοπὴ αὐτῶν ἢ ἡ προθε-
σμία οὐδὲν ὥς ἔλθῃ ὡς ἰσχυρίσθη ὁ αὐτός, διότι ἡ ἐρήμην ἀπό-
φασις μολὶς ἐκονοποιήθη αὐτοῖς τῇ 30ῃ μαΐου ἡ. ἔ. ὀφείλου-
σιν ἵνα δικασθῶσι πρῶτον κατ' ἀνακοπὴν, καὶ δεύτερον ποιή-
σωσι γρῆσιν τοῦ ἐνδίκου τῆς ἀναίρεσεως μέσου, ἄλλως τε ἡ δῆ-
λωσις τοῦ πληρεξουσίου αὐτῶν ὅτι παραιτεῖται τῆς ἀνακοπῆς δὲν
δύνανται ἵνα ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰ μὴ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου εἰς ὃ
ὑπεβλήθη αὕτη.

Ἐπειδὴ τὰ δικαστικὰ τέλη ἐπιβαρύνουσι τὸν ἡττώμενον
τῶν διαδίκων.

Διὰ ταῦτα

Α'. Ἀπορρίπτει τὴν ὑπ' ἀριθμ. Πρωτ. 3042 καὶ ἡμερ. 15ης
ἰουνίου 1887 ἀναίρεσιν Δ. Κ. Σ. Κ. Μ. Κ. συζύγου Ι. Κ. καὶ
Ι. Κ. κατ' Ε. Χ. καὶ κατὰ τῶν ὑπ' ἀριθμ. 3 καὶ 9 τοῦ 1887
ἀποφάσεων τοῦ χριστιανικοῦ δημογεροντικοῦ Ἐρετείου Κρήτης.

Β'. Ἐπιτίθηται τέλος τῆς παρούσης ἀποφάσεως καὶ τῶν
πρακτικῶν τοῦ ἀναιρεσιδόντος, προκαταβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐπι-
σπεύδοντος, καὶ ἀνίστα εἰς γρ. πεντακόσια, εἰ δὲ καὶ τὴν δι-
κασίμην τῆς ἀναιρεσιβλήτου ὀριζομένην κατὰ τὴν
ἐκτίμησιν τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς εἰς γρόσια τριακόσια.

Ὁ πρόεδρος

Ὁ Πρωτεύων ΓΕΡΜΑΝΟΣ

Ὁ Α'. Γραμματεὺς

Δ. Θ. ΣΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Ο ΚΩΔΕΞ ΤΟΥ ΠΑΙΣΙΟΥ

Αἱ σήμερον ἐκδιδόμεναι, μετὰ τὰς ἐκτυπωθείσας
δεκατέσσαρας, ἐπιστολαὶ τοῦ Παΐσιου Φιλιππουπόλεως
ἢ ΙΕ' καὶ ἢ ΙΣΤ' ὠφελοῦσιν ἡμᾶς διὰ τὴν γνώσιν τῶν
χρηματικῶν θυσίων, ἃς ὀρίσταντο κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη
τοῦ παρόντος αἰῶνος οἱ νεωστὶ χεροτονοῦμενοι μητρο-
πολίται· βλέπομεν ὅτι ὁ Παῖσιος ἀνέλαβε χρέη ἐπαρ-
χικὰ καὶ χρέη ἰδία, ἀνέλαβεν ὅμως καὶ ὑποχρεώσεις,
ὧν ἔδει 'να ἐπισπύσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν, διότι τότε
πάντα ταῦτα ἦσαν ἐπιβεβλημένα, τῶν δὲ τοιούτων
ἐθίμων οὐδεὶς ἠδύνετο 'να ἐξαίρεσιν ἑαυτὸν. Σήμερον,
μετὰ τὴν σύνταξιν τῶν ἐθνικῶν Κανονισμῶν, ἐξέλιπον
τέλειον τὰ ποικιλόμορφα τῆς φορολογίας εἶδη, εἰς ἣν
οἱ νεωστὶ προχειρίζομενοι ἀρχιερεῖς ὑπεβέβησαν· ταῦ-
τα δ' ἦσαν κανονικὰ· ἀλλ' ἡ παροχὴ ἱππων καὶ τα-
πήτων καὶ «κουρμπιέδων», μετὰ τὰς πολυβρυλή-
τους «καβεζαχάρεις», ἐξήρτητο ἐκ τῆς γεννιότητος
καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἀνωτέρους πατριάρχικους ὑπαλλή-
λους.

λους και φαναριώτας άρχοντας φίλιας του νεοχειροτονήτου. Άλλα και τα τέλη ταύτα της χειροτονίας ήσαν βαρύτατα. Δικαιρεθέντων από των τελευταίων έτών του παρελθόντος αιώνας των άρχιερέων εις τρεις τάξεις, ή πρώτη τάξις ώφειλε 'να δώ χρηματικά δώρα εις τους πατριαρχικούς υπαλλήλους γρόσια 806 $\frac{1}{2}$, ό δι Φιλιππουπόλεως Παίσιος, τής επαρχίας ταύτης εις την Α' τάξιν άνηκούσης, ύρίστατο τās δαπάνας ταύτας· ό μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, εκλεγόμενος, πριν άπέλθῃ εις την επαρχίαν αυτού ώφειλε 'να σκορπίσῃ τὰ 806 $\frac{1}{2}$ ταύτα γρόσια, ών έλάμβανον: οί διάκονοι και οί θεράποντες του οικουμένου πατριάρχου έν 60 γρόσια 100 — διά τὰ γραμματεία της είδήσεως 100— ό γραμματεύς του πατριάρχου και ό γραμματεύς του Κοινού άνά 60=120—οί υπογραμματείες του πατριάρχου και του Κοινού άνά 30=60—οί κληρικοί (όφφικιάλοι) τής πατριαρχικής αύλής 50—ό δευτερεύων των διακόνων 33—οί συνταξιούχοι 30—ό εκπαιεχαγιᾶς 25—οί έφημέριοι του πατριαρχικού ναού 22—ό ύπομνηματογράφος 16—οί δύο δομέστικοι 16— ό Μ. πρωτοσύγκελλος και ό Μ. άρχιδιάκονος άνά 15 = 30 — οί εὐταξίαι 15 — ό πρωτοψάλτης και ό λαμπάδαριος άνά 15 = 30 — διά τὸ μέγα μήνυμα 11 — ό γιανκατσῆς 11 — ό κιατίπης (ό διά τήν τουρκικήν γραμματείαν δηλ.) 11—ό πριμικός και ό κληρογλάνης άνά 8=16—ό πορτάς 8—ό Α' κανονάρχης 6—διά τὸ μικρόν μήνυμα 5 $\frac{1}{2}$ —ό οίκονόμος 5—οί ύπηρεταί του Μ. πρωτοσυγκελλου και του Μ. άρχιδιακόνου άνά 4—ό Β' κανονάρχης 3 και ό πατριαρχικός ναός 75· τὸ όλον 806 $\frac{1}{2}$ γρόσια, ή κατὰ τήν τότε δύναμιν του γροσίου ισάριθμα φράγκα. Αίαν ύπέρογκος ήν ώσαύτως ή ποσότης των εις κληρικούς, υπαλλήλους του Πατριαρχείου, ιερείς, και άρχιερείς διανεμομένων κηρίων, ίσως όμως αύτή προσιδιάζεν εις τήν χειροτονίαν των νεωστί ψηφισμένων, οὐχι δέ και των μετατιθεμένων άρχιερέων. Περίεργός έστι σημείωσις τις άναφερομένη εις τὰ έτη 1830—1840, εάν δέ δημოსιεύηται σήμεραν ένταύθα νομίμω ότι χρήσιμός έστιν όπως ιδέαν τινά λάβωμεν τουλάχιστον του αριθμού της κληρικῆς υπαλληλίας, ει οὐχι του ποσού των κηρίων, άνερχομένου κατὰ προσέγγισιν εις 50 οκάδας, εκτός των εις τούς έν τῇ χειροτονίᾳ παρόντας διανεμομένων. Ίδού ή σημείωσις, ής και τὰ όνόματα και τὰ σημειούμενα ποσά φαίνονται σήμεραν όνειρον εις πολλούς.

«Κατάστιχον των άρχιερέων των όσων χειροτονούνται εις τήν Μεγάλην Έκκλησίαν της κηροδοσίας των: οικ. 3 της παναγιότητός του—άνά 100 δράμια των διακόνων του—200 δρ. των ύπηρετών του—100 μαγείρου κλπ.—200 του δευτερεύοντος— 50 του ύπηρετου αυτού—1 οκά τω Μ. πρωτοσυγκελλου—άνά

100 δρ. του γραμματέως και του διακόνου αυτού—50 του ύπηρετούντος αυτώ—1 οκά του Μ. άρχιδιακόνου—200 δρ. του διακόνου αυτού και των ύπηρετών—άνά 1 οκά του Μ. λογοθέτου, του πρώην Μ. λογοθέτου, του ρεφερενδαρίου, του μεγάλου γραμματικού Μιχαλάκη (Άφθονίδου), του Κωστανή κληρικού, του καπικεχαγιᾶ, του κιατίπη και του καντζιλίερη Δημητράκη—3 οικ. των έφημερίων—100 δρ. του υπογραμματικού—100 των ύπηρετών του Κοινού—200 του πορτάρη—200 του πριμικληρίου—200 του καπουογλάνη—200 του Μ. οίκονόμου—100 του άνθρώπου του Μ. λογοθέτου—100 του άνθρώπου του κιατίπη—άνά 50 των (έπτὰ) εὐταξιᾶδων—άνά 50 των (δώδεκα) γιανκατσῆδων—100 των άρχιμανδρίτην του Δεσπότη—άνά 200 του πρωτοψάλτου και του λαμπαδαρίου—άνά 100 των δύο δομεστίκων—άνά 50 των (τεσσάρων) κανοναρχών—150 των δύο κανδηλαπτών—200 του Μ. άρχιμανδρίτου—100 του Α...—50 του Η... και Κ...—100 του φροντιστού των Πατριαρχείων—άνά 1 οκά των παρεισθημένων γερόντων—και άνά 100 δρ. των διακόνων αυτών—4 οικ. των επιτρόπων (του ναού) και 11 των πολυελκίων, γετεκίων και κανδήλων της εκκλησίας»⁸.

Υπό μυστήν έτέραν έχορήγουν οί μετατιθέμενοι και χειροτονούμενοι άρχιερείς εις τὸ Ταμείον του Πατριαρχείου ποσά μεγάλα επί τῇ έκλογῇ αυτών, άτινα άπετέλουν εισόδημα του ταμείου σπουδαίον, υπό τὸ όνομα σφιλότημων ήπερ άγνωῶ πῶς ύπελογίζετο, ως ποσοστὸν επί κεφαλαίου άγνώστου. Τῷ 1746 άναφέρεται έν τῷ άρχαιότερῳ κώδικι του έθνικου ταμείου φιλοτιμῶν του νεωστί ψηφισθέντος Φιλιππουπόλεως γρόσια 3500, ύπέρ τās 12000 σημερινῶν φράγκων, όσα δῆλον οὖν κατέβαλε και ό Παίσιος· και πάλιν όμως ήν εὐτυχῆς, άφού άλλοι κατέβαλλον άπειρα. Τῷ 1741 ό νεωστί χειροτονηθείς Χίου Διονύσιος έχορήγει τῷ ταμείῳ 15000 γρόσια, ύπέρ τās 50000 φράγκων. Τῷ 1745 ό νεοχειροτόνητος Θεσσαλονίκης 20000.

Υπεβλήθη βεβαίως εις τās δαπάνας ταύτας ό Παίσιος· άλλα τὰ λοιπά ήσαν επαγγελίαι, έν της θελήσεως αυτού άπορρέουσαι· έξεπλήρου και ταύτας μεθ' όλον τὸ βαρὺ φορτίον των επαρχιακῶν χρεών, λικῶν και ήθικῶν, των ποιμαντικῶν δῆλον οὖν, ών πρὸς εκπλήρωσιν έτρεχεν έριππος, εὐτυχῆς ών ότι και του σεβασμοῦ των όρθοδόξων άπήλαυε και της εὐνοίας των κρατούντων· περιερχόμενος δέ και εύλογῶν τὰ τέκνα αυτού οὐδὲ των φίλων έπελανθάνετο των έν Κωνσταντινουπόλει και ταῖς επαρχίαις· περί τὰ τέλη του έτους 1818 ιδού τί έγραφε πρὸς τὸν διαπρεπῆ μητροπολίτην της Άδριανουπόλεως Δωρόθεον Πρώιον· «Οὐκ εκλείπει ή έν μέσῳ [ήμῶν] πνευματικῇ σχέσις και οικειότης, δι' ής συνδέεται, και νᾶ εκδοθῇ τῇ λήθῃ ή άρχαία φιλότης και ειλικρίνεια, όχι, δέσπο-

8. βλ. πρὸς πληρεστέραν τούτων κατάληψιν τὰ έμά «Χρονικά του πατριαρχικού Οίκου και του Ναού» σελ. 199—200.

9. Ή σημείωσις άπόκειται παρ' έμοι χειρόγραφος.

τα φιλοσοφώτατε· ὅτι οὕτε ὁ θεὸς ἀπόστολος Παῦλος ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ πολυμύθῳ καὶ πολυμήχει περιηγήσει τοῦ κηρύγματος ἐπελάθετο τῶν γνωρίμων καὶ πνευματικῶν αὐτοῦ τέκνων. . . . Εἰ δὲ ἐρωτᾷ ὁ δεσπότης μου καὶ περὶ ἐμοῦ, ἀπ' ἀρχῆς ἰουλίου, ὅπου ἐξῆλθον εἰς περιήγησιν τῆς διεσπαρμένης ταύτης ἐπαρχίας μου, ἐπανῆλθον εἰς τὴν μητροπόλίν μου περὶ τὰ τέλη νοεμβρίου, ὅπου καθυσχέσας ὀλίγας ἡμέρας πάλιν ἐξῆλθον εἰς χωρίον Στενήμαχον, ὅπου καὶ γράφω. Τί κόπους, τί ὁδοιπορίας, τί ἀνάντες καὶ κατάντες περιῆλθον περιττόν νὰ τὰ γράφω· τί ἂν ποῦσάμι, τοιοῦτον βαρὺν ὑπόδυσ ζυγὸν τῶν τε πνευματικῶν καὶ τῶν ὕλικῶν μου χρεῶν. Ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα γράφει καὶ πρὸς πολλοὺς ἄλλους, δύο δὲ μόνων ἐπιστολῶν τὸ πολὺ χρῆζομεν, ἅς καὶ βλέπει σήμερον ὁ ἀναγνώστης· ὀλίγα μένουσιν ἐτι, καὶ τούτων ὀλιγίστας φιλοζενήσει ἡ Ἀθήναια, διότι ἴσως πολὺν κατέλαβε χώραν ἡ ἀλληλογραφία τοῦ Παϊσίου, ἱκνῆ καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων ἔνα χορηγία ἡμῖν πιστὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κάτοπτρον. Τοιαῦτα συλλογὰ ἐπιστολῶν καλὸν ἐστὶ νὰ δημοσιεύωνται διὰ τοῦτον τὸν λόγον· ἀτυχῶς ὁ χώρος ἡμῶν κωλύει τὸν ἐκδότην αὐτῶν τῆς περικείμενῃ ἐξακολουθήσεως. Ἰσως εὐρεθῶσι τινες ἀνοήσιοι κρίνοντες τὴν περισυλλογὴν· ἀλλ' ὥστε λιθάρια μικρὰ θεωροῦμεν τὰς τοιαύτας γραμμὰς, ἐξ ὧν ἀποτελεσθῶσονται αἱ σελίδες, αἵτινες θέλουσι πληρῶσαι τοὺς τομῶς τῆς ἱστορίας, ἧς στερούμεθα. Μετὰ τὰ ἔγγραφα, ὧν τὸ κύρος ἀφιλονείκητον, μετὰ προφορικῆς συγγνώμης μαρτυρίας καὶ παραδύσεις τῶν πρεσβυτέρων, ὅσοι συναναστρέφον τὴν παρελθούσῃ γενεᾷ, τεμάχια χρωμάτων, οἵκι τοῦ παϊσικοῦ κώδικος αἱ σελίδες, ἀσπασίως ἀποδεκτὰ γενήσονται παρ' ἐκείνων, αἵτινες μετὰ τὴν ἀπαθὴ καὶ δέουσαν ἐκτίμησιν ἀνεπαρκέως εἰσὶ πρόθυμοι νὰ τοποθετῶσιν εἰς κεφαλὴν γωνίας τοὺς λίθους, οὗς οἱ οἰκοδόμοι δόκιμοι συγθεῶς ἀποδοκιμάζουσιν. Ἰδοὺ αἱ δύο, περὶ ὧν εἶπον ἄνω προλογίζων, ἐπιστολαὶ τοῦ Παϊσίου.

18

ΤΩ ΤΖΕΛΕΠΗ ΓΙΑΓΚΟ ΣΧΙΝΑ.

Οὐ μικρὰν τὴν εὐφροσύνην καὶ παρκαμψίαν, σκοτίαν ἔτι αὐτῆς ἀπὸ νυκτός, δίδουσι τοῖς ἀνθρώποις αἱ ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα τοῦ ἡμισφαρίου ἀπ' ἀνατολῆς ἀνίσχοντα ἡλιακὰ ἀκτίνες καὶ ἀντανκλώμεναι παρὰ τοῦ ἐν μέσῳ ἕρους, πηγάζουσι τὸ λυκανγὲς φῶς, καὶ τὴν φεραγμένην μέλρι καὶ τῆς δύσεως· καὶ αὖθις ἐξ ἀντιθέτου δύνοντος τοῦ ἡλίου ὑπὸ τὸν ὀρίζοντα ἐπὶ τὰ ἐσπέρα τοῖς αὐτοῖς δωρήμασιν ἐναγμενίζονται οἱ ἐπὶ γῆς, καὶ ὅπως οὖν φωτίζονται· καὶ ὅσω τὰ διαστήματα ἀπωτέρω, τοσούτω καὶ ἡ λυκανγία συντονωτέρα καὶ διακριτέρα· ταῦτά εἰσι δείγματα καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Ἐκπέμπει ὁ εὐγενέστατος χρυσοῦς μοι τζελεπὴ Γιάγκος ὡς ἀκτίνες τινας τὰ εὐαγγέλιον τοῦ γράμματος ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς Θράκης ἐπὶ τὴν δυτικὴν πρὸς ἐμὲ τὸν φιλόστοργον κατὰ πνεῦμα πατέρα ἐπὶ τοῦ ὧδε ὀρίζοντος, καὶ ἀντανκλώμενα τὸ λυκανγὲς τῆς ἡδέας συντυχίας, ἐπανέρχονται παρ' ἐμοῦ δι' ἄλλων ἡμῶν ἀποκριτικῶν γραμμάτων, φέρων τὸ λυκανγὲς τηλαυγέστερον· ἐκ τῶν δυτικῶν ἐπιστρέφουσιν εἰς τὰ ἀνατολικά. Τόδε αἰνίττεται τὸ λεγόμενον· δεξιόμενος τὸ

λόγιον αὐτῆς γράμμα σπληνισμένον ἀπὸ τῆς κα' τοῦ διαδραμόντος ἰουλίου, καὶ μὴ τὴν ἐφετωτάτην μοι κοινὴν ὑγίαν ὑμῶν, καθ' ὑπερβολὴν εὐφράνθη τῷ πνεύματι, καὶ ἔτι μᾶλλον ὅτι φυλάττει διαρκῆ καὶ ἰσθμίων τὴν πρὸς ἐμὲ υἱικὴν κλίσιν τῆς, καὶ εὐνοικὴν σφίσιν, καὶ οὐδὲ νέφη καίρικῆς περιστάσεως δύνανται ἐπαγαγεῖν ἐκλήλιν τινα, ἣ ἐπισκότησιν τῆς σελασφόρου ταύτης ἡλιακῆς δυνάμεως· ἴστω δὲ ἡ φίλη μοι αὐτῆς κορυφή, ὅτι τῷ αὐτῷ μέτρῳ ἐκ περισσοῦ ἀντιμετρεῖται ἡ παρ' ἐμοῦ πατρικὴ σφίσι, καὶ πνευματικὴ φιλοστοργία πρὸς τὸ φίλον μοι αὐτῆς καὶ ὀζυδερεὰς ὑποκείμενον, ὡς καὶ πρὸς ἄπασαν τὴν εὐγενεστάτην ὑμῶν οἰκογένειαν. Ἐν μόνον ἔδωκέ μοι ὑπόνοιαν καὶ πικρίαν, ὅτι οὐκ εἶδον ἐν τῷ γράμματι αὐτῆς καὶ τὴν πατρικὴν τῆς χεῖρα προταγορεύουσάν μου, οὐτε τὴν ἀδελφικὴν, καὶ ὑπενόησα ἢ ὅτι ἀσθενεῖ αὐτῆς ὁ πατήρ, ἢ ὅτι διαφωνία τις ἐν μέσῳ ὑμῶν ἐνεκυψεν· ὃ μὴ γένοιτο, Χριστὲ βασιλεῦ, ἐν τῷ μέσῳ τῶν σφινικῶν βλαστῶν, ἀλλ' ὡς σφινίων ἰθυτενὲς καὶ ἄθραυστον τηρηθῆτω ἡ ἐν ὑμῖν ἀδελφικὴ ἐνότης καὶ ὁμόνοια. Καὶ πρὸς ἡμερῶν ἱκανῶν ἔγραψα τῇ φίλῃ μοι αὐτῆς εὐγενεῖ, περικλείων καὶ ἕτερον γράμμα πρὸς τὸν ἐνδοξότατον καὶ εὐεργετικόν μοι ἄρχοντα δραγονάκων, συνεπιστέλλων τότε καὶ δύο κουτὰ κουρμπιῶν τῆς Φιλίππου, ὡς καὶ πρόλειπον διὰ μέσου Ἀδριανουπόλεως, καὶ οὐκ ἔγωγε πληροφορίας ἂν ἦλθον ἀσφαλῶς εἰς χεῖράς τῆς· τὸ ἕνα πρὸς ἐμοῦ τὸν ἀγαπητόν, καὶ τὸ ἄλλο πρὸς τὴν ἐνδοξότατάν μου· ἡ δὲ τῇ πέμψῃ τὰ ὑποσφειντά γράμματα τοῦ ὀνόματι, ἅπαντα ὄντα διὰ μνήμης μου εἶχον παραγγεῖλαι ἐν Φιλίππου πόλει καὶ πρὶν τοῦ γράμματός τῆς, καὶ κατεπευγμένα ἀπέστειλάν μοι ἐκείθεν ὧδε, ὅπου περιοδεύω τὰ περὶ χωρία τοῦ μεγάλου ὄρους Παλκηνίου, καὶ εἴθε εἴησαν ὑμῖν εἰς ἀντίστοιχον καὶ ὑγιεινὴν γράψιν. Εἶδον ὅτι ἐρωτᾷ μαθεῖν τὰ κατ' ἐμὲ ὄπως ἔχω, θεῖα ἀντιλήψει, ἀλλὰ πάσῃ περιστάσει κατὰ τοὺς πόδας ὑπὸ τοῦ φύλλου ἀρχαίου ἐπὶ τὰ ὧδε. Περίεργον καὶ μετὰ κόπων καὶ ἰδρώτων ἐν ταύτῃ μοι τῇ πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ, πρὸς ἀπότισιν τῶν πνευματικῶν μου χρεῶν ἐπὶ τὰ λογικὰ πρόβατα, καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν υπερφόρτων. Ἐβωράθησαν καὶ κλέπτει περιεργόμενοι ἐν τοῖς ὧδε μέρεσιν, αἰρμαλωτίσαντες καὶ παῖδας· ἀλλ' ἡ ἀξιοῦς τοῦ ἐνδοξοτάτου ναζὴρ ἀγὰ ἔδειξε κατὰ τοῦτο ἀνταλέτι, καὶ συνελέθησαν ἐξ αὐτῶν τινες· καὶ ἄρτι εἰσὶν ἐν φυλακῇ τηρούμενοι· οἱ δὲ λοιποὶ διεσκορπίσθησαν τὸ γε νῦν ἔχον. Περὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἵππου, ὅπου μοι γράφει νὰ πέμπω, ἔχω κἀγὼ διὰ φροντίδος, ἀλλὰ περιμένω νὰ εὐρεθῶσι τὰ ἀρμόδια, νὰ ἀπαλλαγθῶ ὅπως οὖν τῆς πολυμύθου ταύτης περιηγήσεως, καὶ τότε ἐκπέμψω γράμματα καὶ ἰδιαιτέρων. Ἐγὼ ἡλπίζον, καθ' ἣ καὶ τότε εἰδέρην, ὅτι μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ χρέους τῶν τεσσαράκοντα πουργαίων ὅπου ἐπρόσθεσαν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ οἱ ἐντιμότατοι· Ἐπίτροποι τῆς Ἐκκλησίας, νὰ μένω ἐλεύθερος ἀπὸ τὴν κοινὴν προσθήκην, τὴν ἐπ' ὀνόματι κοινοῦ χρέους, ἀλλ' ἡδὴ βλέπω καὶ τοῦτο ἐπιφορτισθέν μοι· καὶ οὐδεὶς ὁ βοηθῶν μοι καὶ λαλῶν ὑπὲρ ἐμοῦ· καὶ εἴτε δύνανται βοηθήσουν ἀντιβολῶ. Ταῦτα μὲν ἐν τοσούτῳ ἐκτείνας τὸν κλάυμον, περισσότερον τοῦ μετρίου, διὰ τὸν ἐνδομυχεύοντα πόθον, καὶ ἀναμένο ὁλοθύμως τιμαλφεῖς αὐτῆς γράμματα ἐκφαντορικῶν τῆς ἐφετωτάτης μοι ἀγαθῆς ὑμῶν κοινῆς ὑγείας. Τὰ δὲ ἔτι αὐτῆς εἰν παρὰ Θεοῦ αἵτια καὶ πανευτυχῇ.

19

ΤΩ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΩ

Ὁ εἰρηνάρχης καὶ ἄριστος ἀρριερεὺς Θεόφωτος Σωτήρ ἡμῶν Χριστὸς περισκέπει καὶ δικταρεῖ τὴν θεῖαν αὐτῆς κορυφὴν ἐντελῶς ὑγιαίνουσιν, εὐθυμοῦσιν, καὶ εὐσθενοῦσιν εἰς τὰς πολυειδεῖς μερίμνας τῆς παγκοίνου ἀγιωτάτης ἐκκλησίας. Τὸ φυσικὸν μου πρόθυμον, καὶ τὸ ἀφελόμενόν μοι δουλικὸν χρέος αἰ-

ποτε διεγείρουσι τὴν μνήμην μου πρὸς νοερὰν θεωρίαν τοῦ πανσεδύτου δεσπότη μου, καὶ περοτρύνουσι τὸ πνευμά μου εἰς συνεχῆ ἀποστολὴν δουλικῶ μου γράμματος πρὸς τὸ θεοῦτατον ὕψος τῆς ἁλλῆς τρέμει ἡ χεὶρ μου καθέχασθαι καλῶ μου, ἵνα μὴ δάξω ὀλίγηδες, γράφων ἀνυποβίτως, καὶ ὅτι ἡτόνησε τὸ σαρκίον μου, καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐπλήσθη ὀδυῶν, καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ ᾄδῃ ἡγγισεν· οὕτω γὰρ ἡρεσίσασθε ποιῆσαι με ἐν ταύτῃ μου τῇ πρεσβυτικῇ ἡλικίᾳ, ὥσταν ὅπου ἐν πενταμηνίᾳ καὶ ἡμίσει περιώδευσα ἐπιππος πολλῆς· εἰς ὁδοὺ δυσάντους καὶ κατάντους ἐπὶ ἐκπληρώσει τῶν πνευματικῶν μου γρῶν, καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν· δώδεκα ἡμέραι εἰσι καὶ ἄς ἐπίστρεψα ἐρητυγάζων εἰς τὸ πτωγικόν μου κατάλυμα τῆς Φιλίππου· ὅσον ἐπὶ ποδῶν ἵσταμαι διὰ τὴν ἄκρην μου ἀτονίαν, πλὴν οἶδα, ὡς οὐδὲν ἄνευ καμύτου πέλει ἀνδράσιν εὐπρεπὲς ἔργον, οὐδ' αὐτοῖς μακίρεσι, κατὰ τὸν εἰπόντα. Ἀντίχομαι καὶ ἀνδρίζομαι κατὰ πάντα, ὅπως ἡ φυτεία, ἣν ἐρύττειεν ὁ φιλόστοργος καὶ σεβαστὸς μοι πατήρ, οὐκ ἐκρίζωθῃ. Διὰ τῶν πανηγύων σας εὐχῶν, καλῶς καὶ ἡσύχως διέγγω μετὰ τῶν εὐλογημένων χριστιανῶν, εὐνοοῦμενος καὶ παρὰ τῶν ἔξω προϋγόντων· τὸ ὑπερβῆλλον ὅμως τοῦ ἐπαρχιακοῦ γρῆους καταπονέει μου τὴν ψυχὴν καὶ τὴν συνείδησιν· ὅτι ὅν ὑπέρφορτον τὸ κατ' ἀρχῆς μοι διορισθὲν αὐλικὸν γρῆος, τριακόσια πέντε, ἐν τῇ ἐσχάτῳ νῦν προστεθείη μοι ποσότητι ἐγένετο ὑπερῆρφορτον· καὶ ἀδυνάτως ἔχω ἀπαντῆσαι τοὺς τόκους διὰ τῶν χρονικῶν εἰσοδημάτων τῆς ἐπαρχίας, ἅμα καὶ τὰ ἐνταῦθα τοπικὰ ἄφροντα δαπανήματα καὶ ἔξοδα· ἀπορῶ τοῖς ὅλοις ὁ δύστηνος. Τὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν μοι ἐστάλησαν παρὰ τοῦ πατριωτικῆς προκατόχου μου κύρ. Ἰωαννικίου, παρῆλθον καὶ εἰς χεῖράς σας· εἶδατε τὸ χρονικὸν εἰσόδημα τῆς ἐπαρχίας ἐκτὸς τοῦ σῆτος· πὺς λοιπὸν ἐξαρκίεται εἰς ἄφροντον ἀπόλησιν τοσούτων τόκων ἐτησίων μυρίων, καὶ τοπικῶν ἐξόδων; Ἐπικρινάτω ἡ κριτικότης μοι αὐτῆς κορυφὴ καὶ ψηφίζετω. Μετὰ θεωρητικῆς παρκαλλῶ τὴν παναγιωτάτην αὐτῆς κορυφὴν, συνῆμα τῇ πικνέρω ἐκλογίᾳ τῶν σεβαστῶν γερόντων, ἵνα γένηται μοι ὑπερσις καὶ συγκαιτίσας ἐκ τῆς προσθήκης, ὅπου νὰ δυνήθω νὰ ἀπαντήσω τὰ ἐτήσια δασύματα ἀγογγόσως, καὶ ἐπομένως νὰ οἰκονομήσω καὶ τὰ ἰδιὰ μοι χρεῖα, καὶ ἀναμείνω εὐκαλεῖ παρκαμύθω. Ταῦτα μὲν δουλικῶς ὁ δὲ ἐν σπῆλαίῳ γεννηθεὶς Θεάνθρωπος καὶ ἐν Ἰορδάνῃ ἀνδρείῳ Σωτῆρ ἡμῶν, κατεζώσεως τὴν παναγίαν μοι αὐτῆς κορυφὴν ἰορτάσας τὴν φρικτὴν αὐτοῦ γέννησιν σὺν τοῖς Θεοφάνεσι λαμπρῶς καὶ γηθοσύνως ἐπὶ τοῦ οἰκουμένικου αὐτῆς ὁρόνου καὶ εἰς ἄλλα ἔτη πολυέρημα, χαρίζουσαν καὶ ἀφθόως τὰς πανηγύεις τῆς εὐχῆς εἰς εὐθυποίαν τοῦ οἴκου μου.

(ἔπειτα τὸ τέλος).

ΑΓΓΕΛΙΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Ἐξεδόθη πρό τινας ἐν Παρισίῳ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἑλληνικῆς ἐν τῇ αὐτοῦ Σχολῇ τῶν λαλουμένων ἀνατολικῶν γλωσσῶν κ. Émile Legrand ὁ Δ' τόμος τῆς Bibliothèque Grecque Vulgaire, περιέχων 203 ἐπιστολάς, πᾶσας σχεδὸν ἐπιστελλομένας πρὸς Χρυσάνθον Νοταρᾶν τὸν ἀοιδίμον πατριάρχην Ἱεροσολύμων, καὶ τινα «Διήγησιν τῶν συμβάντων ἐν Μολδαβίᾳ κατὰ τὸ 1716 ἔτος, ἐπὶ τῆς τρίτης ἡγεμονίας τοῦ Ἰωάννου Μιχαὴλ Ρακοβίτσα βοεβόδα». Τὸ πέμπτον τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ἐπιμελῶς μεταγραφέν ἀπὸ διαφόρων κωδίκων, ἡ εἰς πρωτότυπον, ἀπεστάλη ὑπὸ τῶν κκ. Μ. Ἰ. Γεδεών καὶ Ν. Β. Χρυσανθίδου, ὡς

αὐτὸς ὁ φιλόπονος ἐκδότης παρασημεῖοι ἐν τέλει τοῦ βιβλίου, ἀρκεταὶ δὲ μετετυπώθησαν ἀπὸ τοῦ τῷ 1804 ἐκδοθέντος ἐκ τῆς πατριαρχικῆς τυπογραφίας «Ἐπιστολαρίου». Νοεῖται ὅτι αὗται ἀνήκουσιν εἰς τὸν Νικόλαον Μυροκορδάτον. Ἡ συλλογὴ τῶν ἐπιστολῶν τούτων ἐστὶ χρήσιμος τοῖς ἱερυνῶσι τὴν ἱστορίαν τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἀδελφοθέου, καὶ τὰ κατὰ τὰ ἔτη 1714—1716 ἐν Βλαχίᾳ γεγόμενα. Πολλὰ ὅμως ἐπιστολαὶ μελῶν τῆς οἰκογενείας Γαίκα καὶ Μυροκορδάτου δυνάμεναι νὰ εὐρεθῶσι λείπουσι, φρονούμεν δ' ὅτι ἡ ἐκδοσις, φέρουσα τίτλον «Ἑλληνικὸν Ἐπιστολᾶριον», συμπληρωθήσεται, ἵνα οὕτω καταστῇ κτῆμα ἐς ἀεὶ, χρησιμώτατον διὰ τὰς πολλὰς εἰδήσεις τὰς ἀναφερομένας εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς τε Ἑκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως καὶ πρὸ πάντων τῶν Ἀγίων Τύπων τῶν ἐν Ἀνατολῇ. Ἐκ τῶν ἐν τῷ περὶ οὗ ὁ λόγος τόμῳ ἐκδομένων γραμμάτων καλῶς ἐστὶ τὸ πρὸς τοὺς ἐν Ἀδριανουπόλει ὁρθοδόξους γράμματα τοῦ Χρυσάνθου Ἱεροσολύμων (1721) συμβουλευόντος αὐτοὺς νὰ ὑποστηρίξωσι γενναίως τὴν ἐν τῷ πόλει ταύτῃ ἑλληνικὴν σχολὴν.

Καθὼ γὰρ γράφει τὸ ἀπὸ 3 (15) νοεμβρίου φυλλάδιον τοῦ ἐν Παρισίῳ ἐκδομένου «Κριτικῶ Δελτίου» (Bulletin Critique, οἱ καλόγηροι τοῦ τάγματος τοῦ ἁγίου Βενεδίκτου οἱ ἐν τῷ μοναστηρίῳ Solesmes παρκαμύζουσιν ἐκδοσιν προσεχῆ Μουσικῆς Συλλογῆς, ἣν πληροῦσιν ὡδαὶ λειτουργικαί, τετονισμένα εἰς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἀνατυπούμενα παρκαμύτῳ διὰ φωτοτυπίας. Τὰ ἀπεικονίσματα ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους χρονικὰς περιόδους τοῦ μέσου αἰῶνος καὶ εἰς διαφόρους ὀδικὰς σχολὰς, προταχθήσεται δ' εἰσαγωγή, ἥτις μετὰ τῶν ἀπακριτῶν σημειώσεων ὀρίσει τὴν ἡλικίαν ἐκάστου χειρογράφου· παρκαμυθῶνται δ' ἅμα καὶ αἱ διαφέρουσαι γραφαὶ τῶν ἐκδομένων ἱερῶν ἀσμάτων.

Ἐν τῇ «Κλασσικῇ Ἐπιθεωρήσει» τοῦ Λονδίνου, ὁ διδάκτωρ C. Taylor ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως σημειώσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου τῆς «Διδαχῆς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων», τῆς ἐκδοθείσης ὑπὸ τοῦ σεβ. μητροπολίτου Νικομηδείας κ. Φιλοθέου Βρυεννίου. Μ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΝ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ.—Ἡ τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ ἀγγέλλει τῷ δημοσίῳ ὅτι ἐν τῷ καταστήματι τούτῳ γίνονται δεκταὶ παραγγελίαι ἐκτυπώσεως βιβλίων, ἐκκλησιαστικῶν μουσικῶν βιβλίων, φυλλαδίων, διπλοτύπων, πινάκων, ἀγγελτηρίων, ἐπισκεπητρίων καὶ παντὸς εἶδους ἐντύπων εἰς τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὰς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας, πάσης ἐργασίας ἐκτελουμένης μετὰ ταχύτητος, φιλοκαλίας καὶ εἰς τιμὰς λίαν συγκαταβατικάς. Τὸ Πατριαρχικὸν Τυπογραφεῖον ἐρωτασμένον διὰ ποικίλων καὶ κομψῶν ἑλληνικῶν καὶ λατινικῶν χαρακτῆρων ἐπλουτίσθη καὶ διὰ νέας σειρὰς τοιούτων.

Παραγγελίαι τυπογραφικῶν ἐργασιῶν γίνονται ὁμοίως δεκταὶ καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν.

Διὰ πᾶσαν τυπογραφικὴν ἐργασίαν ἀπευθυνεῖν τῷ ἐπόπῃ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου κ. Ἰωάννῃ Δ. Τανταλίδῃ, γραμματεῖ τοῦ πατριαρχικοῦ Γραφείου.

Ἡ Διευθύνουσα Ἐπιτροπὴ.

Ὁ ὑπεύθυνος Γ. ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ.

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.

ΕΚΤΑΚΤΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

Κωνσταντινούπολις 10 Μαΐου 1890.

Μετά χαράς και ἀγαλλιάσεως ἀλλ. ἀλλ. καὶ ἐγκαίρως εὐγνωσκόντες πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν λαοφιλέτην ἡμῶν δυνάστη Σουλτὰν Ἀμπὺλ Χαμίτ καὶ τοὺς παροιστάμενους Αὐτοῦ ὑπουργοὺς σπεύδοντες ν' ἀναγγεῖλωμεν τὸ διὰ πάντες τὴν ὀφειδύζον λαὸν τῆς αὐτοκρατορίας χαρμάνον ἀγγέλιον, ὅτι ἐπινοήσας τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος Λοιδοῦς, τῆς ἐν τῇ ἐσπέρᾳ αἰσίας τοῦ ζητήματος τῶν προηγουμένων τῆς ἡμετέρας Ἑσπερίας, τῆς δι' Αὐτοῦ Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμένου Πατριάρχου ἀπεφασχίσαντος οὕτω τὴν παρὰ τὴν αὐτοῦ, αὐτὸς δὲ ἀφέντων βλοσυροῦς τῶν λόγων, τῶν προκαλεινόντων αὐτὸν, ἡ μεγάλη ἐορτὴ τῆς αὐρῶν πανηγυρίζεται μετὰ ἐξαιρετικῆς φανέρωστος καὶ μεγαλοπρεπείας πανταχοῦ τῆς αὐτοκρατορίας, ἀνοικτομένων τῶν ἀπὸ τριμηνίας περὶπου κεκλεισμένων ἡμετέρων ναῶν καὶ τοῦ αἵτου γενοῦντος, τηλεγραφικῶς μεταδιδόμενου ἀπὸ πάντας τὰς ἐπὶ τὸν οἰκουμένικόν θρόνον μητροπόλεις.

Τὸ ὑπὸ πᾶσιν ἔσθιν χαρμάνον τοῦτο γεγονός σπεύδοντες νὰ μεταδώσωμεν δι' ἐκτάκτου παραρτήματος ἐν μέσῃ νυκτὶ ἵνα τὸ ὀφειδύζον πλήρωμα, λαμβάνον γνώπην τῆς εὐχαρίστου πύτης λύσεως τοῦ ζητήματος, σπεύσῃ εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς καὶ ἐορτάσῃ γηθυσίως καὶ λαμπρῶς τὴν θεῖαν τοῦ Χριστοῦ ἐνανθρωπυσιν, ἀναπύμπων ἅμα δεήσεις καὶ εὐχὰς ὑπὲρ τῶν πολιτῶν καὶ ἡμῶν τῆς Α.

Α. Μ. τοῦ σπεύδοντος ἡμῶν ἀνακτοῦ.

Ἡ αἰσία λύσις τοῦ ζητήματος ἐπιτεύχθη κατὰ τὴν γενναίαν στήθερον συζήτησιν, παρὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς δικαιοσύνης, παρ' ἧς, ὡς ἐγράψαμεν ἐν τῇ ῥύλλῃ τῆς ἡμέρας, προσκληθέντες μετέβησαν οἱ σὺν μητροπολίται ἡμετέρᾳ καὶ ἀπὸ τῶν μελῶν τοῦ Μ. Ε. Συμβουλίου Γεν. Διευθυντῆ. Κατὰ τὴν συζήτησιν, παραβρέθησαν μέχρι τῆς πρώτης ὥρας τομῆς αὐτοῦ, παρήσαν καὶ οἱ ἐκ τῶν ἀπογενομένων ὑπαλλήλων τῆς αὐτοκρ. κυβερνήσεως, ἦτοι Ν. Σαρδίση πασάς, Κ. Αἰδοπούλης πασάς, Κ. Φωτισσῆς βέης, Κ. Καραθεοδωρῆς βέης καὶ ἄλλοι.

Τοὺς σὺν ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ Γεν. Διευθυντῆ ἐρέοντες μετέβησαν ἐκ τῶν πατριαρχείων περὶ τὴν 7ην ὥραν τοῦριστὶ ἡ Α. Ε. ὁ ταγματάρχης τῶν θρησκευτικῶν ὑποθέσεων Ζιζὲρ βέης, ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὁδὸς ἡμετέρας τῆς δικαιοσύνης. Ἡ παρουσία τῶν Πατριαρχείων ἐπαγγέλλεται εἰς Φανῶν περὶ τὴν δευτέραν ὥραν τῆς νυκτός. Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἀνέμενον τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου. Ἀμα, δὲ τῇ ὑπ' αὐτῆς ἀνακηνοῖται τῇ αἰσίᾳ καὶ εὐχαρίστῳ λύσει τοῦ προνομιαικοῦ ζητήματος, ἦν πάντες τὰ μέλη τῶν δύο σωματείων μετὰ τῆς ἡκούσας, συνετάχθη πάντες πρὸς τὴν ὑπογραπὴν ὑπ' ὅλων τῶν μελῶν τῶν δύο σωματείων, ὅπου καὶ αὐθιγὰ, ἦτοι τριτῇ ὥρᾳ τῆς νυκτός, ἀπετελέθη εἰς τὴν

Α. Θ. Π. τὸν οἰκουμένικόν πατριάρχον εἰς Μακροχώριον. Διὰ τοῦ πρακτικοῦ τούτου τὰ δύο σώματα κοινοποιεῖ τῇ Α. Θ. Π. ὅτι, ἀφέντων τῶν λόγων τῆς παρατήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἥς ἐνεκα διετέλουν μέχρι σήμερον κεκλεισμένοι αἱ θύραι τῶν ὀρθόδοξων ναῶν, δέον ὅπως ἐξουσιοδοτήσῃ τοῖς ἐν ταῖς πατριαρχείοις ἀντιπροσώποις Αὐτῆς νὰ ἀνακοινώσιν πανταχοῦ τῆς αὐτοκρατορίας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν τὸ αἶσιον ἀγγέλιον καὶ τὴν ἐντολὴν ὅπως πᾶντα ἀνοίξουσιν αἱ θύραι τῶν ναῶν καὶ τελεσθῇ μεγαλοπρεπῶς ἡ ἐπὶ τῇ χαρμάνῳ ἐορτῇ τῶν Χριστουγέννων θεῖα λειτουργία, ἀνακατασκευῶν ἅμα καὶ δεήσεων πρὸς τὸν ὤψιστον ὑπὲρ μακροχρονίου τῆς Α. Αὐτοκράτορος. Μεγαλειότη. τοῦ Σουλτάνου, εἰς ὃς τὴν μεγαλόφροναν πρωτοβουλίαν καὶ θέλησιν βρεῖται ἡ ἐπιτευχθεῖσα εὐχάριστος λύσις τοῦ προνομιαικοῦ ζητήματος. Τὰ αἶσια ταῦτα ἀγγέλιμα εὐαγγελιζόμενοι τοῖς ἀπανταχοῦ ἐμοιθεύουσιν, εὐχόμεθα ὅπως ἀεὶ ποτε τὸ ὑπὸ τὴν κραταιάν, φιλόδοξον καὶ πικρικὴν σκέπην τοῦ ἡμετέρου μεγαθύμου καὶ γενναίου φρονος ἀνακτοῦ διατελοῦν ὀρθόδοξον ἡμῶν γένος ἐορτάζῃ ἐν χαρᾷ καὶ ἀγαλλιάσει τὴν θεῖαν τοῦ Σωτῆρος ἐσφάκωσιν.

Τὸ ἀγγέλιον τοῦτο θέλωσι μετ' ὀλίγων ἐξαγγελίαι ἀπὸ πάσας τὰς συνικίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως εὐχαριστοῦναι ἡμετέρας τῶν κωδωνοστασίων πάντων τῶν ἱερῶν ὀρθόδοξων ναῶν.

Ἐπεὶ οὖν καὶ ἐδοκίμησεν
Α. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ